

FLATTIVIESTI

4/2019 - www.flatti.net

LOVE FOR DOGS, PASSION FOR SCIENCE ♥

UUSI PAKKAUS

TERVEET
TASSUT

SUOJAA JA
RAVITSEE IHOA

ELÄINLÄÄKÄRIT
SUOSITTELEVAT

KAIKILLE TURKEILLE

**TOTEAA
VAIKUTUS
2-6 VIIKOSSA**

KASVATAJAT JA
TRIMMAAJAT
SUOSITTELEVAT

TUTTU TUOTEPERHE, UUSI LOOK!

Kansainvälistymisen myötä Nutrolin®-tuotteet saivat uuden ilmeen lisäksi englanninkieliset nimet.

OLETKO KASVATAJA?

Liity nopeasti kasvavaan Nutrolin®-kasvattajakerhoon. Lue lisää www.nutrolin.fi

WWW.NUTROLIN.FI

ESTD 2007

FLATTIVIESTI 4/2019 sisältö

- 2 NUTROLIN
- 4 PUHEENJOHTAJALTA
- 6 MITÄ TAPAHTUI FLATILLE?
- 8 NOME-TOIMIKUNTA PANOSTAA FLATTIEN ASEMAN NOSTAMISEEN METSÄSTYSKOIRANA
- 9 KIERTOPALKINTOJEN HAKU
- 10 MARIANNEN TOKONURKKA OSA 5
- 12 TREENAA JÄLJESTÄMISTÄ
- 15 FLATTIEN KESÄLEIRI 2020
- 16 VINKIT FLATTIEN RYHMÄKUVAVUOKSEEN
- 18 PENTU TUTUSTUU MAAILMAAN
- 20 SALAKAVALA SYÖPÄ
- 22 SM-NOMESSA FLATIN KANSSA
- 24 JOULUTERVEHDYKSET
- 30 FLATTIEN TOKOVIIKONLOPPU / TULEVIA TAPAHTUMIA
- 31 JUURET OSA 3
- 34 PENTUVÄLITYS
- 35 TARVIKEMYynti
- 36 FLATTIKISÄLLI 2019
- 37 KISÄLLIN TULOKSET
- 38 JUNIORIMESTARI 2019
- 39 JUNIORIMESTARUUDEN TULOKSET
- 40 SYYSKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA
- 41 KOIRAN KOTIAPTEEKKI
- 43 KASVATAJAPÄIVÄ
- 44 VANHAT JA VIISAAT
- 46 AKTIVOINTILELUT VERTAILUSSA
- 50 KASVATAJAILMOITUKSET
- 52 FLATTIVIESTI AIKATAULU 2020
- 53 UUDET VALIOT
- 54 JÄSENASIAT / NOME-RINKI 2020
- 55 JÄRJESTÖN YHTEYSTIEDOT
- 56 BOZITA ROBUR

© Nina Viluksela

PÄÄTOIMITTAJA

Mari Mamia

TOIMITUSSIHTEERI

Jaana Kontto, flattiviesti@gmail.com

TAITTO

Elisa Pekki, flattiviesti@gmail.com

TOIMITUSKUNTA

Jalostus-, näyttely-, mejä- ja nou/nome-toimikunnat, hallitus sekä kaikki jäsenet

KANNEN KUVA

Juho Pajari

FLATTIVIESTIEN MATERIAALI

flattiviesti@gmail.com

VALIOILMOITUKSET

Tanja Mattila, flatti.valiot@gmail.com

ILMOITUSKOOT

1/1 sivu 210 mm x 297 mm
1/2 sivu (vaaka) 186 mm x 133,5 mm
1/2 sivu (pysty) 90 mm x 273 mm
1/4 sivu 90 mm x 133,5 mm
1/8 sivu 90 mm x 64 mm
Kasvattajaboksi 88 mm x 50 mm

ILMOITUSHINNASTO JÄSENI LLE

1/1 sivu 60€/lehti, 200€/vuosi
1/2 sivu 40€/lehti, 140€/vuosi
1/4 sivu 30€/lehti, 100€/vuosi
1/8 sivu 15€/lehti, 40€/vuosi

Kasvattajaboksi 15€/lehti, 40€/vuosi
Valioilmoitus normaali taittokoossa ilmainen

Ilmoitusmaksut Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n tilille: FI28 5620 0920 4247 50. Ilmoitus-aineistot osoitteeseen flattiviesti@gmail.com. Ilmoituksen mukana tulee lähettää maksukuitti.

FLATTIVIESTI NRO 1/2020

Ilmestyy: 21.2.2020. Aineistopäivä: 20.1.2020

AINEISTOVAATIMUKSET

Tekstiedostot Wordin doc/docx/rtf-muodossa. Kuvat jpg/tif/pdf-muodossa, 300 dpi. Matalaresoluutioiset kuvat menevät printissä suttuisiksi, emmekä valitettavasti voi käyttää niitä.

Toimitus huomauttaa, että artikkeleiden mielipiteet ovat kirjoittajien omia, eivätkä välttämättä Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n hallituksen tai toimituksen. Flattiviestiin kirjoitetuissa jutuisissa on aina oltava kirjoittajan oikea nimi ja yhteystiedot, jotka pyydyttäessä jäävät vain toimituksen tietoon. Artikkeleiden ja kuvien osittainenkin lainaaminen ilman toimituksen ja kirjoittajan lupaa on kielletty.

PAINOPAikka

Savion Kirjapaino Oy, Kerava

Puheenjohtajalta: Pitkäjänteinen työ tuottaa tulosta

©Mari Mamia

Rotujärjestön NOME-toimikunta järjesti tänä vuonna pitkän tauon jälkeen syystreffit, joille osallistui noin 50 järjestömme jäsentä. Syystreffillä oli ilahduttavan paljon myös uusia flattien omistajia tutustumassa rodunomaisien lajien treenaamiseen, sekä muihin, uusiin ja vanhoihin flattiharrastajiin. Kaarinassa sijaitseva Tuorlan majatalo maastoineen soveltuu hyvin treffipaikaksi, enkä puheenjohtajan ominaisuudessa voinut välttää hyvän olon tunteelta kuullessani ylistäviä kehuja niin siitä, että treffit jälleen asettuivat rotujärjestön tapahtumakalenteriin kuin myös järjestelyjen onnistumisesta. Treffien suunnittelu on NOME-toimikunnan agendalla myös vuodelle 2020 ja ne pyritään ottamaan jälleen pysyväksi tapahtumaksi kalenteriin.

Treffien yhteydessä järjestettiin sääntömääräinen syyskokous, jonne osallistui todella ilahduttava määrä järjestön jäseniä. Lisäksi kokous oli aidosti keskusteleva ja useissa puheenvuoroissa pohdittiin niin nykyisyyttä menneisyyttä kuin tulevasuuttakin erinomaisessa flattihengessä. Olen erittäin iloinen ja ylpeä siitä, että syyskokous yksimielisesti hyväksyi hallituksen esityksen rotujärjestön strategiaksi 2020–2025. Tämä tulee pitämään niin hallituksen toimikuntineen, kuin tulevaisuustyöryhmänkin toimieläinä tulevina vuosina. Vaikka toimieläitä olemme toki olleet aieminkin, mutta nyt meillä on jäsenistön hyväksymät ja yhteisesti sovitut suuntaviivat, joiden perusteella toimintaa viedään eteenpäin. Kiitos siitä! Kiitän myös jäsenistöä luottamuksesta tulvani valituksi rotujärjestön puheenjohtajaksi kaudelle 2020.

Strategiatyö on pitkäjänteistä ja tulevaisuuteen tavoittelevaa. Ensi vuonna strategiaa jalkautetaan toimintaamme, mutta samalla katsotaan pidemmälle tulevaisuuteen, kun tulevien vuosien toimenpiteitä työstetään. Alue toiminnan nostetta kohennetaan yhteisellä tapaamis- ja kehityspäivällä, jossa yhteisesti mietitään alue toiminnan askelmia eteenpäin. Jalostuksen tavoiteohjelman päivituksen tueksi järjestetään kasvattajapäivä 1.2.2020 Lahdessa. Kasvattajapäivälle osallistuakseen ei tarvitse olla kasvattaja tai omata edes kennelnameä. Kasvattajapäiville ovat erittäin tervetulleita kaikki flattien tulevaisuudesta ja jalostuksesta kiinnostuneet jäsenet! NOME-toiminnan isona tulevaisuuden tavoitteena on aktivoida jäsenistöä rodunomaisien lajien pariin hakeutumisessa ja kehittää toimenpiteitä flattien metsästys- ja koekoirakäytön arvostuksen kohottamiseen. Tämä ei ole yhden vuoden pikku homma, vaan vaatii todella keskittynyttä ja tavoitteellista työtä koko rotujärjestöltä. Tästä lisää pohdintaa toisaalla tämän lehden sivuilla.

Vaikka totta on, että flattien osallistuminen rodunomaisiin lajeihin on ollut laskusuhdanteinen, en edelleenkään voi olla ihailmatta ja korostamatta flatin monimuotoisuutta ja toimintakykyä niin monissa erilaisissa tehtävissä. Olen kuluttanut syksyni pääosin metsässä, erilaisten metsästysmuotojen parissa. Ja aina mukana on joku koiristamme. Hirvijahdeissa ja kolaripaikoilla olen saanut olla todella ylpeä, kun koiriemme jäljestystaitoja on voitu käyttää onnistuneesti hyväksi vahingoittuneen eläimen löytymiseksi ja talteen saamiseksi. Flatilla todella on erinomainen vainu ja hajuaisti, enkä voi kuin ihmetellä niiden kykyä erottaa juuri se oikea vahingoittuneen eläimen jälki lukuisista muista, vaikka vahingoittunut eläin ei läheskään aina vuoda verta. Kaiken muun ohella tätä monimuotoisuutta ja flatin omimpia ominaisuuksia on mielestäni edelleen vaalittava.

Riistan liha maistuu taivaalliselle. Riistan makua kruunaa vielä se, että jo ruokaa laittaessa mieleen muistuvat ne lukuisat, elämykselliset koiran kanssa jahdeissa vietetyt kerrat ja jäljillä kuljetut kilometrit. Niinpä päätin tähän puheenjohtajan puheenvuoroon kirjoittaa yhden mielestäni parhaista hirvenpaistiresepteistä. Routapaisti, joka tunnetaan joissain lähteissä myös jääpaistina, on helppo ja nerokas tapa valmistaa erinomaisen maukas ja mehevä paisti. Paistin periaate on hyvin yksinkertainen. Jäinen paisti kypsennetään hitaasti matalassa lämmössä yön yli (noin 10 tuntia) ja kylvetetään hellästi vahvasti suolaisessa mausteliemikylvyssä. Tämän paistin valmistaminen ei vaadi kulinaristisia opintoja, tavallinen kotikokki onnistuu tässä takuuvarmasti.

1. Kalvoton paisti laitetaan pakastimesta sellaisenaan suoraan uunivadille. Vadille ei lisätä mitään nestettä.

2. Jäistä paistia kypsennetään miedossa lämmössä, 80–100 asteessa ensin noin 3 tuntia, jolloin paistomittarin saa työnnettyä lihaan. Hidasta kypsentämistä jatketaan noin 10 tuntia, esimerkiksi yön yli. Valmiin paistin sisälämpötilan tulisi olla noin 70 astetta. Itse tykkään paistaa tämän tyyppisen paistin täysin kypsäksi, mutta paistin voi jättää myös rosäksi.

3. Mausteliemi valmistetaan sekoittamalla kaikki liemen ainekset ja keittämällä hetki, jotta suola liukenee. Liemi laitetaan odottamaan jääkaappiin.

4. Aamulla kypsä paisti otetaan uunista ja laitetaan kannelliseen astiaan. Kylmä mausteliemi kaadetaan lihan päälle. Koko paistin

Hirven routapaisti

1,5 - 2 kg jäinen hirvenpaisti

Marinointiliemi

2 l vettä

2 dl karkeaa merisuolaa

(voit korvata puolet suolasta soijakastikkeella)

1-2 porkkanaa paloitteltuna

1-2 sipulia isoina lohkoina

3-6 valkosipulinkynttä

½ dl sokeria

10 katajanmarjaa

10 kokonaista mustapippuria

10 kokonaista valkopippuria

5 laakerinlehteä

muutama rosmariinin oksa

muutama timjamin oksa

tulisi peittyä limeen. Lihan annetaan maustua kannen alla jääkaapissa vähintään 6 tuntia, mielusti pidempäänkin, jopa vuorokausi. Paisti nostetaan marinadista ja taputellaan talouspaperilla kuivaksi.

5. Routapaistin voi nauttia paahtopaistin tavoin kylmänä, poikkisyn ohuiksi viipaleiksi leikattuna esimerkiksi pihlajanmarjahyytelön kanssa. Paistin voi myös tarjota leikkeleenä, tai voit keittää maukkaan punaviinikastikkeen paistille seuraksi ja tarjota esimerkiksi syksyisten juuresten kanssa.

Resepti taipuu erinomaisesti myös peuran-, poron-, sekä myös naudanpaistille ja sopii maukkaaksi yksityiskohdaksi vaikkapa joulupöytään.

Tämän suunnitteleman reseptin myötä toivotan koko jäsenistöllemme nautinnollista joulun aikaa. Toivotan kaikille jäsenille paljon yhteistä laatuaikaa koirista parhaan, flatin seurassa. Toivon myös parhainta onnea uudelle vuodelle jokaiseen flattikotiin.

Tapaamisiin uudella vuosikymmenellä järjestön eri tapahtumissa!

- Mari Mamia

Mitä tapahtui flatille?

©Juho Pajari

Jeremy Huntin kirjoitus siitä, miksi flatti, aikoinaan Britannian suosituin noutaja, on nyt harvinainen näky metsästyksessä.

Flatti syntyi 1800-luvun puolessavälissä labradorin ja settereiden sekoituksena, tavoitteena yhdistää näiden rotujen parhaat piirteet. Jeremy Hunt oli käynyt läpi vanhoja "Shooting Times" -lehtiä 1930- ja 1940-luvuilta ja havaitsi, että flatti oli erittäin yleinen lehtien kuvissa. Nykyään tällainen näky on harvinainen. Labradorit ovat paljon yleisempiä ja niitä rekisteröidään Kennel Clubissa n. 30 000 vuodessa kun taas flatteja n. 1100.

Kun juttelee flatteja kouluttaneiden ihmisten kanssa, he sanovat, että flatti ei ole "pikaratkaisu" (quick fix) koulutuksen suhteen tai ennätysnopea etenemään koulutuksessa, joten kouluttajalta vaaditaan kärsivällisyyttä ja flatille pitää antaa aikaa.

Caroline Hewison (kennel Casblaid, paljon flatteja metsästyksessä ja kokeissa käyttävä) kertoo, että flateilla on suuri persoonallisuus ja huumorintajua. Ne kehittyvät hitaammin kuin labradori ja kaikkien tulee kunnioittaa tätä. Lopputulos on kuitenkin odottamisen arvoista. Ihmiset odottavat nopeita tuloksia, flatilla voi tuloksiin mennä

hieman enemmän aikaa. Kun flatti on oppinut tarvittavat asiat hyvin, se on erinomainen markkeeraaja ja tyylikäs työskentelijä.

Jeremy Hunt kävi tuomaroimassa flattien working testiä ja huomasi, että flatit olivat oikein koulutettuina erittäin kyvykkäitä, hyvän "vietin" ja hyvät metsästystaidot omaavia koiria. Nämä yhdistettynä "virtaavaan" työskentelytyyliin olivat sellaista, jota voisi katsoa koko päivän kyllästymättä.

Palkintojenjaossa Hunt sanoi, että koirien työskentely muistutti labradorien työskentelyä n. 40 vuotta sitten. Tämä oli sydämellinen kehu. Koepäivänä ei nähty hurjaa metsästämistä tai robottimaista ohjausta, mitä on totuttu näkemään labadoreilla. Flateilla näky haluttu sitoutuneisuus työhön sekä tarvittava tottelevaisuus ja reagointikyky. Koirat tiesivät, mitä tehdä, eivät metsästäneet turhaan ja noutivat ilman tarvetta tukeutua liialliseen ohjaamiseen. Tässä näkyi näiden ihmisten halu vaalia flattien työskentelykykyä.

UK:ssa on joukko ihmisiä, jotka haluavat ylläpitää flatin dual purpose -metsästyskoiran

ominaisuuksia. Dual purpose voi tarkoittaa eri asioita eri ihmisille. Kirjaimellisesti flatti on juuri tätä. Sillä tarkoitetaan myös sitä, että rotu ei ole geneettisesti jakautunut selviin metsästyks- ja näyttelylinjoihin. Olemassa on kyllä joitakin puhtaasti metsästyslinjaisia flatteja, mutta suurin osa kasvattajista pyrkii kasvattamaan koiria, joilla on mahdollisuus menestyä metsästyksessä ja olla rotumääritelmän mukaisia. Eli koira voi olla päivän metsällä ja sitten mennä näyttelykehään saamaan hyvän palkinnon. Kuitenkin tätä voidaan pitää myös selityksenä sille, miksi flatin suosio metsästyskoirana on laskenut ja metsästyskoiraa etsivät päätyvät labradoriin.

Kun puhutaan flatista metsästyksessä, esille tulee aina flatin erinomainen kyky löytää linnut. Ja se on tärkeintä metsästyksessä, saada saalis reppuun. Miksi siis flatti ei ole enää niin suosittu metsästyskoirana?

www.shootinguk.co.uk/gundogs/gundog-breeds/flatcoat-retriever-108830

Miksi flattia nähdään kokeissa niin harvoin? – David Tomlinson

Flatti oli pitkään suosittu metsästyskoira Englannissa. Vuonna 1908 oli ensimmäinen kerta, jolloin noutajamestaruudessa oli mukana enemmän labradoreja kuin flatteja. Tänäpäin flattia ei koekentillä näe kovinkaan usein. Näyttelyissä flatti kuitenkin on suosittu.

Tomlinson sai muistutuksen siitä, miten hyviä flatti voi olla ollessaan Neil Gilbertin ja tämän kahden flattinartun kanssa metsästämisessä. Neil on tyyppinen flatin omistaja. Hän aloitti labradoreilla, sitten otti working cockerin ja tämän jälkeen flatin tarkan tutkimustyön jälkeen. Neilin mukaan flatin kouluttaminen oli ilo hänelle. Flatti kuitenkin tarvitsi pehmeämpää lähestymistapaa kuin tyyppinen labradori. Flatti on herkkä ohjaajan äänelle ja vartalon asennolle. Jotta koirasta saa parhaan irti, pitää olla kärsivällinen, lempeä menetelmissä ja omata pikkuripaus ”koirapsykologiaa”. On myös tärkeä työstää katsekontaktia.

Kouluttamisessa voi mennä pitempi aika kuin labradorin kanssa ja flatti-ihmiset sanovat usein, että kehittyminen on hitaampaa. Jos teet asiat oikein, saat aikaan erinomaisen metsästyskoiran, joka kääntää katseet kokeissa.

Neil on kääntynyt nyt flatteihin ja kannustaa ihmisiä harkitsemaan rotua monestakin syystä. Ensinnäkin hyvin koulutettu flatti on tyylikäs kentällä. Toiseksi niillä on vaikuttava työtahti, paljon viettä ja päättävyyttä. Hänen koiransa ovat rohkeita mennessään uimaan jäiden sekaan ja rikkomaan jäätä tai mennessään okaiden sekaan kuin spanieli. Lisäksi flatti on hyviä markkeeraamaan. Monet labradori-ihmiset eivät arvosta flattien ilmavainuista työskentelyä vs. maavainuinen, mutta nenä ylhäällä ei tarkoita sitä, etteikö koira työskentelisi. Hänen koiransa ovat hiljaisia odotellessaan sekä kiintyneitä ihmiseen ja haluavat olla ihmisen lähellä. Lisäksi ne ovat vielä erinomaisen elegantteja hypääjiä. www.shootinguk.co.uk/gundogs/gundog-breeds/flat-coated-retriever-53022

Oma mielipiteeni lyhyesti

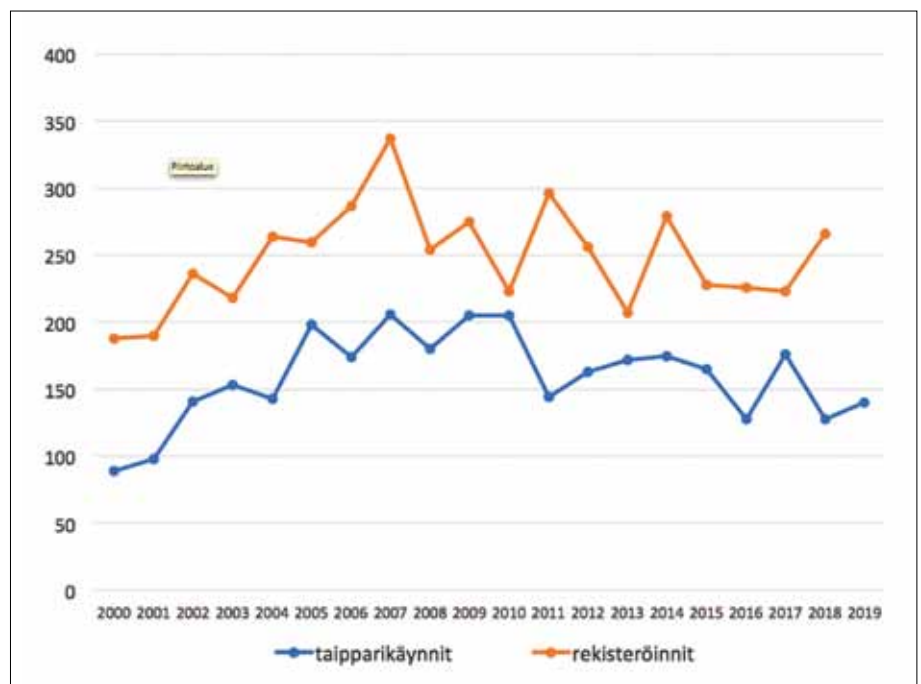
Näissä jutuissa tulee ilmi se, että flattia nähdään metsästys- ja koepuolella suhteessa rodun ominaisuuksiin turhan harvoin. Aikanaan yleisin noutaja on nyt yleinen lähinnä näyttelykehissä vrt. metsästyskokeet. Flateissa kuitenkin olisi ainesta koe- ja metsästyspuolelle (jossa niitä ehkä käytetään enemmän kuin koepuolella?), vaikka linjojen välillä on painotuseroja. Perusflatin tulisi kuitenkin miniminä päästä taipparit läpi ollakseen myös jalostusyksilö. Jonkinlaista profiilin nostamista metsästyskoirana voisi tehdä vielä lisää, jos flattia halutaan viedä vielä enemmän metsästyspuolelle?

Flatin kouluttamisessa korostuu se, että se on erilainen koira kuin labradori. Ohjaajan pitää osata toimia flatin kanssa sen ehdoilla ja hyväksyä, että siinä on myös omat herkat ja pehmeät puolensa. Näihin voin yhtyä, flatti ei ole vakava koira perusuonteeltaan, vaan iloinen ja kiintynyt koira. Sen koulutus sujuu vallan mainiosti, kun saa flatin haluamaan sitä, mitä itsekin haluaa. Yhteistyö hyvällä ja harjoitus-

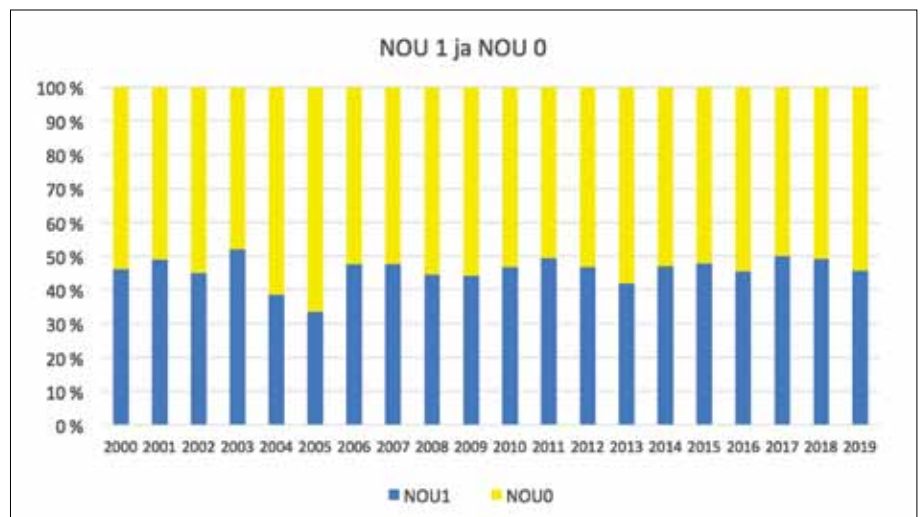
ten rakentaminen siten, että niissä onnistuu ja pääsee palkitsemaan osaamisesta (ei huutoja, korjailuja tai kieltoja koulutusmenetelmänä). Koepuolelle haluava pääsee labradorin kanssa helpommalla kuin flatin kanssa, mutta en pidä flattia huonona tai hankalana koekoirana, kun vain palaset saa osumaan kohdalleen.

– Pipa Pärssinen

Suuren massan osalta flattien koetuloksia katsottuna taipparit ovat kiinnostavin tilasto. Kun katsotaan rekisteröinnit vs. taipparikäynnit, trendi on 2000-luvun alussa ollut molemmissa ylöspäin suuntautuva. Sen jälkeen näkyy pieniä heittelehtimisiä: rekisteröinnit näyttävät liikkuvan 250:n hujakoilla ja taipparikäynnit n. 150:ssä. Taipparikäynneissä näyttäisi olevan aavistus laskevaa trendiä.

Taipparikäynneistä jonkin verran alle puolet päättyy keskimäärin hyväksytyyn tulokseen. Labradoreilla 2010-2019 tuloksissa läpäisyprosentti on keskimäärin hieman yli 60 % ja kultaisilla hieman yli 40 %. Flatti siis pysyttelee näiden rodun välimaastossa taippareiden suhteen. Läpäisyprosentti on ollut ehkä hieman noususuhdanteessa.

NOME-toimikunta panostaa flattien aseman nostamiseen metsästyskoirana

Kirsi Launomaa

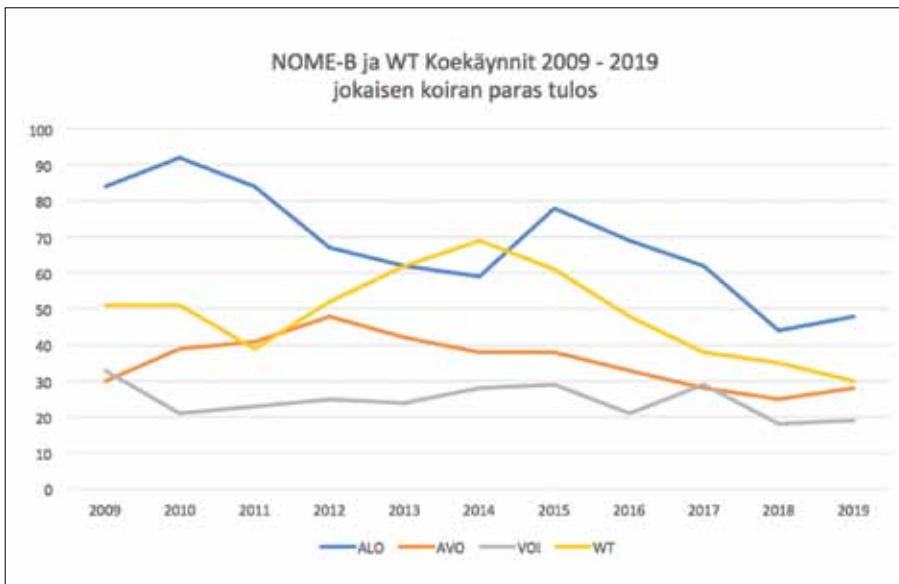
sain järjestön puheenjohtajalta ensimmäisen tehtäväni jo nyt, vaikka varsinainen työskentelyni NOME-toimikunnassa alkakin vasta ensi vuonna. Tehtävänannoksi sain kirjoittaa jäsenistölle, miten NOME-toimikunta vastaa edellä mainittuihin haasteisiin, mitä asialle on tehtävissä ja mitä niille tullaan tekemään. Tämä tehtävä ei todellakaan ole niiden helpoimpien joukossa, mutta on tärkein toimikuntamme tehtävä seuraavien vuosien aikana.

Tein tilastovakoilua flattien koekäyntien määrän kehittymisestä viimeisen kymmenen vuoden aikana, jotta puheet koekäyntien vähentymisestä eivät olisi vain mututuntumaa tai kuulopuhetta. Tilastot tukevat kentän havaintoja, koekäynnit NOME-B -kokeissa ovat vähentyneet kaikissa luokissa yhteensä noin 35 %. Erityisen huolestunut olen alokasluokan koekäyntien kehityksestä. Alokasluokassa koirakohtaiset koekäynnit ovat laskeneet kymmenessä vuodessa noin 43 %. Huomattavia lukuja pienelle rodullemme. Edellä mainitun kehityksen taustojen selvittämiseksi NOME-toimikunta aloittaa kattavien tilastojen laatimisen ja niiden analysoinnin, jonka jälkeen voimme määrittellä tarvittavat toimenpiteet.

Järjestömme tulevaisuustyöryhmä on tunnistanut strategiatyössään flattien toimintakentän heikkoudet ja uhat, mutta toisaalta myös vahvuudet ja mahdollisuudet. Kiitos erinomaisesti laaditusta strategiasta, jonka pohjalta NOME-toimikunta kykenee laatimaan pitkántähtäimen toimintasuunnitelman vuosille 2020 – 2025. Toimikunta valitsee jokaiselle strategivuodelle kehittämistoimia vaativia pääteemoja, joita pääosin työstetään hyödyntämällä tulevaisuustyöryhmän määrittelemiä strategisia toimenpiteitä. Strategiassa mainituista toimenpiteistä NOME-toimikunnan vastuulla tulee olemaan flattiharrastajien ohjaaminen rodunomaisten koe- ja kilpailulajien pariin, rodunomaisia lajeja tukevien koulutusmuotojen edistäminen ja alueyhteistyön kehittäminen sekä flattien arvostuksen lisääminen metsästyskoirana. Toki toimintaamme vaikuttaa myös muut järjestöllemme määritellyt strategiset toimenpiteet.

NOME-toimikunnan työskentely tulee jatkossa enenevässä määrin painottumaan järjestön strategian toteuttamiseen ja toiminnan koordinoimiseen valtakunnallisesti. Tähän kehittämistyöhön tarvitsemme teitä jokaisista, niin järjestön toimihenkilöitä, harrastajia, kasvattajia kuin kaikkia muita sidosryhmiä. Olethan mukana ylläpitämässä ja nostamassa rotumme asemaa metsästyskoirana!

- Kirsi

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n syyskokous valitsi minut järjestön NOME-toimikunnan puheenjohtajaksi vuoden 2020 alusta alkaen, kiitos luottamuksesta. Flatteja minulla on ollut 1990-luvun alusta lähtien ja olen ollut myös joitakin vuosia sitten aktiivisesti mukana flattien rotujärjestötoiminnassa. Nyt pienen tauon jälkeen odotan innolla taas päästä mukaan toimintaan, joten tämä uusi tehtävä on minulle erittäin mieluisa.

Järjestötehtävien lisäksi olen viime vuosina harjoittanut koiriani tavoitteellisesti noutajien rodunomaisiin kokeisiin ja kilpailuihin. Olen nähnyt laajan skaalan erilaisia noutajia ja niiden ohjaajia niin kokeissa kuin harjoituksissakin. Tämän myötä minulle on muodostunut

kuva, millaisia ominaisuuksia sekä osaamista noutajilta ohjaajineen vaaditaan eri koemuodoissa ja metsästyksessä. Toivon pystyväni vaikuttamaan siihen, että flattien arvostus metsästyskoirana palaisi takaisin sille tasolle kuin se on joskus aiemmin ollut. Mielestäni flatti on koulutettavissa hyväksi koe- ja metsästyskoiraksi siinä, missä muutkin noutajat.

Lokakuussa Shooting UK:n sivustolla julkaistiin kaksi mielenkiintoista ja osin hälyttävääkin artikkelia siitä, mitä flatille on tapahtunut ja miksi flatti nähdään nykyisin niin harvoin metsästyskokeissa Britanniasa. Myös Suomessa flatti on esillä merkittävästi enemmän näyttelyissä kuin metsästyskokeissa. Nämä artikkelit poikivat sen, että

Kierto- palkinnot 2019

Vuosi 2019 lähestyy loppuaan ja on aika hakea yhdistyksemme kiertopalkintoja.

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry palkitsee vuoden 2019 menestyneimmät koe- ja näyttelykauden koirat voimassaolevien sääntöjen mukaan hakemuksen perusteella.

Kiertopalkintoja haetaan lomakkeella, joka löytyy yhdistyksen nettisivuilta: www.flatti.net.

Myös kiertopalkintojen säännöt löytyvät yhdistyksen sivuilta: Järjestö -> Säännöt -> Järjestön kiertopalkinnot.

Postitse lähetettävät hakemukset osoitteella: Sari Hagström
Kimalaisenranta 24, 01490 Vantaa.

Muista laittaa hakemukseen myös mahdollisia ylimääräisiä tuloksia, sillä niillä ratkotaan tilanteet koirien ollessa tasapisteissä. Ilmoittamatta jääneitä tuloksia ja myöhästyneitä hakemuksia ei huomioida. Näyttelyiden koiramäärät tulee myös ilmoittaa, sillä näyttelypisteissä käytetään kertoimia ilmoitettujen koiramäärien mukaan. Ilman tietoa flattien kokonaismääristä, näyttelypisteet lasketaan pienimmän kertoimen perusteella.

Kiertopalkintojen haku aika päättyy 31.12.2019.

Julkaisemme Flattiviestissä 01/2020 parhaat flattit sekä voittajien kuvat kertomuksineen.

Rauhallista joulua ja menestystä vuodelle 2020 kaikille flateille omistajineen!

Toivottaa kiertopalkintojen hoitaja Sari

Ajatuksia TOKOsta – osa 5

Maahanmeno

Maahanmeno on osa hyvin montaa TOKO-liikettä, mm.

- Paikallamakuu:

Ohjaajat käskevät koirat perusasennosta maahan yksi kerrallaan ja koirat jätetään paikalleen ohjaajien poistuessa 15 metrin päähän minuutin ajaksi (ALO) tai näkösuojaan kahden minuutin ajaksi (VOI).

- Kaukokäskyt (ALO-EVL):

Koiran tulee vaihtaa asentoja (x kertaa istu/seiso/maahan luokasta riippuen) ohjaajan käskyjen mukaisesti ja sen tulee pysyä alkuperäisellä paikallaan. Koiran ja ohjaajan etäisyys toisistaan on 2-15 metriä luokasta riippuen.

- Maahanmeno seuraamisen yhteydessä (ALO-EVL)

- Maahanmeno luoksetulon yhteydessä (EVL)

- Maahanmeno merkin kierron jälkeen (EVL)

Kaikkein toivottavinta olisi, että koira suorittaa maahanmenon heti käskyn saatuaan, halukkaasti ja ripeästi. Yksi selkeä kriteeri koiralle voisi olla se, että maahanmeno tehdään yksiosaisesti – molemmat tassut osuvat maahan samanaikaisesti.

Maahanmeno istumisesta

Tätä voi lähteä harjoittelemaan esimerkiksi niin, että opettaa koiran istuessaan nostamaan ensin etutassut ylös maasta. Tähän voi opettaa oman käskynsä, joka tarkoittaa etujalkojen ”pomputtamista” istuessa (kuva 1). Kun koira on sisäistänyt tämän, ohjataan koira makupalan avulla kurottamaan ylöspäin ja irrottamaan tassunsa maasta, ja tämän jälkeen ohjataan koira maahan viemällä käsi nopeasti ja suoraviivaisesti alas.

’K kaikkein toivottavinta olisi, että koira suorittaa maahanmenon heti käskyn saatuaan, halukkaasti ja ripeästi. Yksi selkeä kriteeri koiralle voisi olla se, että maahanmeno tehdään yksiosaisesti – molemmat tassut osuvat maahan samanaikaisesti.’

Tätä voi harjoitella ensin niin, että koiran on ohjaajan edessä ja myöhemmin samalla ajatuksella niin, että koira on ohjaajan sivulla (kuvat 2-4).

Maahanmeno seuraamisen yhteydessä

Maahanmeno seuraamisen yhteydessä kannattaa opettaa ensin erikseen ilman seuraamista, esimerkiksi niin, että ohjaaja peruuttaa ja koira kävelee ohjaajan edessä katse kohti ohjaajaansa. Kävelyn yhteydessä voi koiran ensin ohjata kurottamaan ylöspäin etutassut hieman irti maasta ja tämä jälkeen ohjataan kädellä alaspäin koira maahan. Vaihtoehtoisesti koiralle voi rakentaa pohjaa liikkeestä maahanmenolle myös pomputtamalla koira ohjaajan edessä, ja koiran ponnistettua ylöspäin ohjataan koira maahan.

Jos koira ohjataan istuma-asennosta tai liikkeestä maahan viemällä pelkästään vain kättä alaspäin, voi maahanmenosta tulla hieman hidas ja moniosainen. Tämä riippuu toki täysin koirasta, jotkut voivat tarjota myös luonnostaan oikeaa tekniikkaa tähän.

Edellä kuvatulla opetustavalla (kurotus/pomppu ylöspäin ennen maahanmenoa), pyritään opetusvaiheessa luomaan koiralle ajatus siitä, että maahanmeno tehdään voimalla, nopeasti ja aina yksiosaisena. Muut versiot maahanmenoista jätetään palkitsematta, mikäli kriteerinä halutaan pitää yksiosaisuutta. Maahanmenot täytyy opetusvaiheessa kärsivällisesti auttaa onnistumaan pitkän aikaa ja vasta myöhemmin häivytetään käsiavut pois.

- Marianne

Kirjoittaja on TOKOLle sydämensä vuosia sitten menettänyt, maailmanmestaruustasolla menestystä niittänyt TOKO-kisaaja ja -kouluttaja. Hän on järjestänyt koulutuksia ympäri Suomen: yhdistyksille, koirakerhoille, yksityisille treeniporukoille ja koirakoille. Hän on pitänyt koulutuseminaareja myös ulkomailla. Hän on saavuttanut omille flateilleen Suomen- ja pohjoismaiden tottelevaisuusvalion arvoja. Hän kuuluu valtakunnalliseen TOKON valmennusrenkaaseen ja on edustanut Suomea TOKON menestyksekkäissä maajoukkueessa. Tottelevaisuuskokeiden lisäksi Marianne harrastaa näyttelyitä, sekä treenaa noutajien metsästyskokeisiin. TOKO on on aina kiehtonut häntä lajina, koska siinä hienoimmillaan tiivistyy koiran ja ohjaajan välinen yhteistyö, vauhti, intensiivisyys ja tarkkuus. ”Se mihin ryhdytään tehdään tarkasti ja perusteellisesti tai sitten ei tehdä ollenkaan.”

Kuva 1. Tassujen pomputtaminen käskystä.

Kuva 2 (-4). Istumisesta maahanmeno yksiosaisena.

Kuva 3.

Kuva 4.

Kuva 5. Maahanmeno liikkeen yhteydessä pompun kautta.

Kuva 6.

Treenaa jäljestämistä

Marko Saarni ja Miia Koski

©Juho Pajari

Verijälki testaa koiran kykyä jäljestää haavoittuneen sorkkaeläimen jälkeä, ja tähän tehtävään koiria testataan metsästyskoirien jäljestämiskokeissa (MEJÄ). Lisäksi osaavien koirien jäljestämistaitoa voidaan osoittaa näyttökokeena vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeissa (VAHI). Jäljestäviä koiria käytetään apuna haavakoiden etsinnässä metsästystilanteissa sekä kolarieläinten hakemisessa.

Tähän juttuun on kerätty vinkkejä erityyppisiin harjoitteisiin sekä aloitteleville että edistyneille koirakoille. Jutussa kuvattujen harjoitteiden tavoitteena ei ole ohjata koirakkoa vain kokeisiin vaan myös käytännön jäljestämistehtäviin.

Jäljen treenaaminen voidaan jakaa osiin, ja tehtäviä voidaan harjoitella erillisinä harjoitteina. Harjoitteita voidaan tehdä pienelläkin metsäalueella. Treeneissä jäljet voivat olla hyvin lyhyitä sekä sijaita lähellä toisiaan. Harjoittelussa kannattaa tehdä mieluummin useammin lyhyempiä harjoitteita kuin harvemmin pitkiä treenijälkiä. Treenin pituuden

lyhentäminen auttaa motivoimaan koiraa, ja koiraa saa palkan tehtävästä nopeammin.

Koulutusvinkkejä aloittelijoille

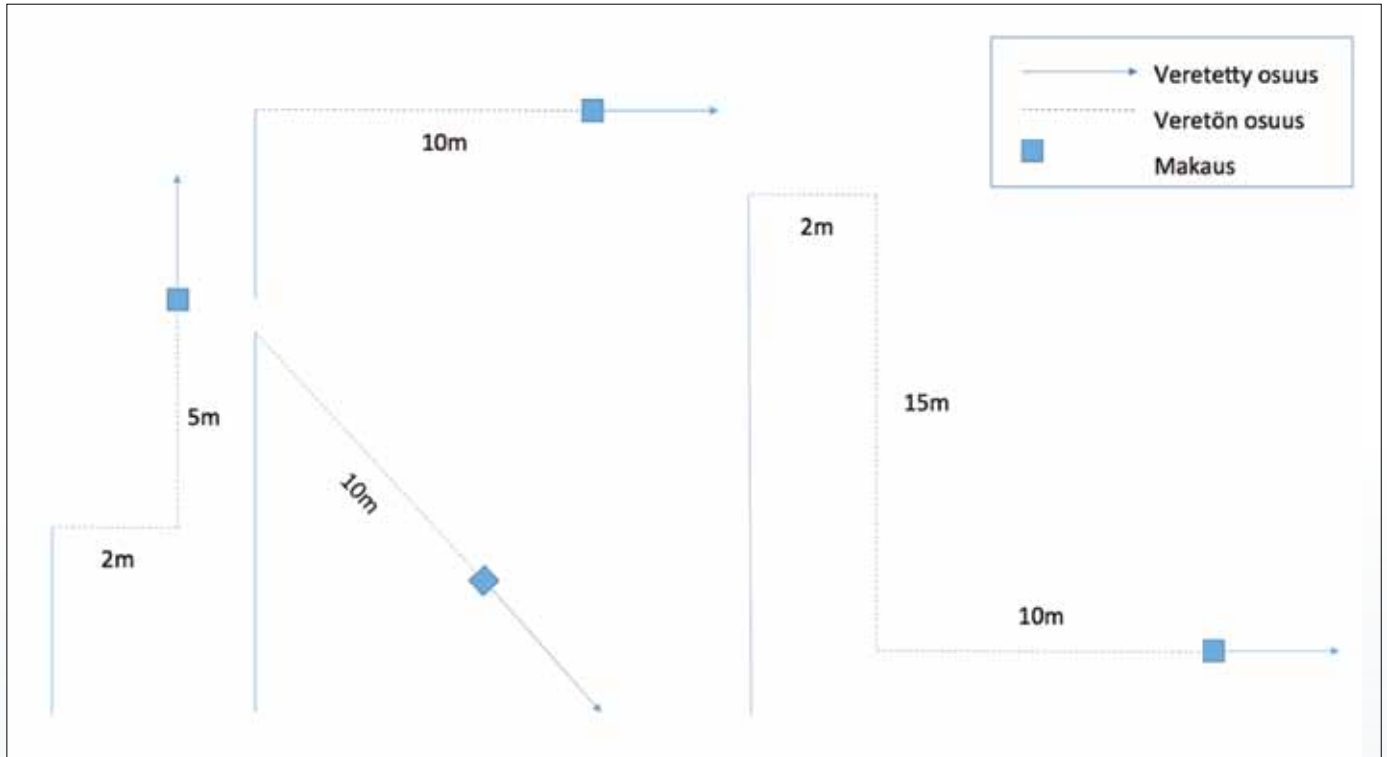
Aloitteleville koirakoille treenaaminen opetetaan jäljestämistä lyhyillä jäljillä ja motivoituilla harjoitteilla. Aivan nuori koira on hyvä totuttaa veren tuoksuun vaikkapa omalla takapihalla, jonne voi tehdä veretetyn alueen. Koiran merkatessa hajustetun alueen, sitä kehutaan ja palkitaan vaikkapa makupaloin.

Jälkityö

Useimmiten veretys tehdään käyttäen vedel-

lä kostutettua vaahtomuovisientä, johon lisätään verta. Verisien lisäksi maastossa voidaan jäljen tekoon käyttää muutakin koiraa motivoivaa tuoksua, namipalapussia, lintua, kania tai sorkkaa.

Kokematonta koiraa on hyvä avustaa jäljestykseen, osoittamalla koiralle seurattavaa tuoksua. Mikäli koiraa jännittää, ohjaaja voi kulkea lähempänä koiraansa ja tukea koiraa työssä. Tavoitteena on kuitenkin innostaa koira tekemään työtä oma-aloitteisesti ja innostaa koiraa jälkiuskollisuuteen, tässä muutkin hajuvanat kuin veri saattavat olla avuksi.

'Katkukulman harjoittelu voidaan aloittaa suoralta osuudelta ja tehdä lyhyempiä katkoja alkuun. Yksi harjoite voisi olla suoralla osuudella katko, jossa siirrytään muutama metri jäljen sivuun ja jatketaan osuutta eteenpäin sitten alkuperäisen osuuden suuntaan. Katkojakin voidaan tehdä samalle jäljelle useita ja näiden toteutustapoja voidaan vaihdella, tehdä isoja tai pienempiä katkoja suorille tai kulmiin. Kuviin on hahmoteltu erilaisia tapoja tehdä katko-harjoittelua.'

Makaukset

Makausten harjoittelussa makauksia tulee tehdä jäljelle runsaasti. Kun jälki on lyhyt, makaukset sijaitsevat lähempänä toisiaan vaikkapa kymmenen metrin välein. Makausten harjoittelussa ohjaajan on tärkeää tietää tarkalleen missä makaus sijaitsee. Mikäli koira ei merkitse makausta, se pysäytetään ja palautetaan makaukselle. Ohjaaja ja koira voivat tutkia makausta yhdessä.

Ahneen koiran palkkaaminen on helppoa, makaukseen voidaan piilottaa nameja ja ohjaaja voi palkita nameilla koiraansa makauksella ollessa. Namipalat voidaan laittaa myös minigrip-pussiin tai pieneen lasipurkkiin, jolloin koira ei saa herkuista yhtä helposti vainua kauempaa. Mikäli nameilla palkkaaminen ei toimi, makaukseen voidaan piilottaa myös koiran lempilelu, tennispallo, dami, kanipallo, karvadami, linnun siipi, tai mikä tahansa esine, josta koira palkkaantuu paremmin kuin ruuasta. On tärkeää valita palkka koiran mukaan.

Makausten merkkäamisen parantamiseksi makauksia voi sijoittaa jäljelle sekä suorille osuuksille jälkeä että kulmiin, makauksia voidaan tehdä myös kaksi molemmin puolin jälkeä koiran innostamiseksi, usein koira käy

mielenkiinnosta tarkistamassa vähintään toisen tarjolla olevista tapahtumista. Makausten kokoa voi vaihdella ja samoin makausten verettämiseen käytettävää verimäärää voi muuttaa koiran innostamiseksi ja kiinnostuksen herättämiseksi verettyä aluetta kohtaan.

Kulmat ja katkot

Kulmaharjoittelussa tehdään useita kulmia, molempiin suuntiin ja lyhyellä välillä toisiinsa nähden. Ohjaajalle tärkeää on tietää kulman tarkka sijainti, joten kulma kannattaa merkitä huolellisesti ja selkeästi avomerkein. Koiran motivaatiota suorittaa kulma tarkasti voidaan nostaa palkkaamalla koira heti kulman jälkeen, koiralle voidaan laittaa tarjolle nameja esim. kannolle tai kivelle ja samoin kiinnostava lelu voidaan jättää vastaavasti odottamaan koira jäljelle heti kulman jälkeen.

Katkukulman harjoittelu voidaan aloittaa suoralta osuudelta ja tehdä lyhyempiä katkoja alkuun. Yksi harjoite voisi olla suoralla osuudella katko, jossa siirrytään muutama metri jäljen sivuun ja jatketaan osuutta eteenpäin sitten alkuperäisen osuuden suuntaan. Katkojakin voidaan tehdä samalle jäl-

jelle useita ja näiden toteutustapoja voidaan vaihdella, tehdä isoja tai pienempiä katkoja suorille tai kulmiin. Kuviin on hahmoteltu erilaisia tapoja tehdä katko-harjoittelua. Katkon palkkaamisessa voidaan jälleen käyttää makupaloja tai luelua, palkka sijoitetaan katkon jälkeen veretyksen alkuun.

Kaato

Kaatokäyttäytyminen on kokeessa arvostettava osa-alue, ja sitäkin kannattaa harjoitella. Sorkalla voidaan leikkiä, mikäli sorkka ei ole koiran mielestä kiinnostava. Sorkkaa voidaan heittää, sillä voi leikkiä taisteluleikkejä ja koira voi palkita myös vaikkapa namilla, kun koira palauttaa sorkan ohjaajalle. Sorkkaa voi käyttää myös hakuharjoittelussa apuna ja tätä treeniä voi tehdä omalla takapihallakin. Sorkan voi piilottaa esimerkiksi marjapensaaseen ja kehottaa koira etsimään sorkka. Mikäli koiralla on taipumusta tulla kaadolle ilmavainuisesti, kokeessa on vaarana sorkan ohittaminen ja palkintosijan menetys ohituksen johtaessa hukkaan. Tällöin harjoituksissa sorkka voidaan peitellä sammalella, sijoittaa kuoppaan tai vaikkapa kannon tai kiven koloon, jolloin koira joutuu työskentelemään enemmän löytääkseen palkkionsa.

Koulutusvinkkejä edistyneille

Kokeneempien koirakoiden harjoituksissa tavoite on kehittää koiran ja ohjaajan osaamista erilaisilla harjoituksilla sekä harjaanuttua ohjaajan taitoa lukea koiraansa.

Olosuhteet

Treenaamista kannattaa harjoitella myös erilaisissa sääolosuhteissa sekä eri vuorokauden aikoina. Usein käytännön jäljestämistehtäviin joudutaan hämärässä tai pimeissä olosuhteissa. Tätä on hyvä harjoitella ihan ohjaajankin osaamista ajatellen tositilannetta varten.

Maaston valinta

Maaston valintaan kannattaa kiinnittää huomiota, ja näin samaa harjoitetta voidaan sekä helpottaa että vaikeuttaa koiralle. Harjoituksissa kannattaa käyttää hankalampia maastoja, jotka eivät sovellu välttämättä sellaisinaan koemaastoiksi, käytännön jäljestyksessä tällaisiin maastoihin kuitenkin usein joudutaan

- Avohakkuut
- Avokalliot
- Pellot ja niityt
- Tietä pitkin tai tien ylitykset
- Ruokintapaikat ja suolakivien lähistöt
- Riistapolkuja pitkin tai niiden ylitykset
- Ojat ja niiden risteykset
- Suomaastot
- Rinteet ja jyrkemmät maaston muodot

Maaston valinnalla koiralle voidaan myös rakentaa treenitilanteeseen erilaisia häiriöitä. Lenkkipolkujen ja ulkoilureittien ylittämällä voi treenata ihmisjäljen aiheuttamaa häiriötä, välillä jopa ihmisten aiheuttamaa

häiriötä. Riistan ruokintapaikat, suolakivien ympäristöt ja muut riistan tunnetut kulkureitit puolestaan auttavat treenaamaan jälkiuskollisuutta riistaviettiä vastaan. Jälki voi kulkea käytännön tilanteessa myös tietä tai polkua pitkin, tällöin on hyvä opettaa koiralle myös uraa pitkin jäljestämistä sekä siltä poistumista.

Haasteellisen kohdan jälkeen jäljelle voi jälleen sijoittaa koiralle palkkaa, ja näin motivoida koira pysymään annetussa tehtävässä.

Veren määrä

Verenmäärä koejäljellä on 0,3 litraa, ja tämä on koiran hajuaistille iso verimäärä. Harjoituksissa verimäärää voi selvästi vähentää, verta voi myös laimentaa vedellä. Veretystapaa voi myös vaihdella, verta ei ole pakko levittää aina sienellä. Veretyksen voi tehdä esimerkiksi pirskottelemalla verta maastoon. Jälki voidaan toteuttaa myös laahausjälkenä käyttämällä veretykseen esimerkiksi sorkkaa, johon on kaadettu verta.

Jäljen ikä

Jäljen ikää muuttamalla voidaan myös lisätä harjoituksen haastavuutta. Koejäljet ovat iältään 12h ja 18h. Käytännön jälki puolestaan on usein melko tuore, vain tunnin tai parin ikäinen. On hyvä tehdä koiralle eri-ikäisiä jälkiä. Jälki voi olla myös vanhempi kuin 18h, vaikkapa pari-kolme vuorokautta. Vanheman jäljen avulla voidaan opettaa koiralle jälkitarkkuutta.

Porukassa treenaaminen on mukavampaa, ja näin usein päästään treenaamaan erilaisiin maastoihin, erilaisille hajualustoille. Treenijälkiä on myös hyvä tehdä ristiin

toisten kanssa, jotta koira ei totu seuraamaan vain omien ihmisten saappaanjälkiä.

Käytännön jälkiharjoite kolarihaavakon hakemiseen, ns. jäljen nostaminen

- Harjoitus kannattaa tehdä avustajan kanssa, ja avustaja vetää jäljen maastoon
- Jäljen voi piilomerkata, jolloin ohjaaja saa vielä enemmän harjoitusta koiranlukutaitoon
- Aloitetaan jälki ilman alkumakausta vaikkapa aivan tien vierestä
- Lähtöä ei merkitä maahan, ja mikäli teet tämän harjoituksen toiselle, voit antaa ohjaajan etsiä koiransa kanssa aloituspaikan sokkona
- Annetaan koiran itse hakea veretyksen alku
- Ohjaajan tulee ilmoittaa avustajalle, milloin koira löytää veretyksen alun

Harjoitus testaa sekä koiran kykyä etsiä verijälki sekä ohjaajan kykyä lukea ja luottaa koiraansa.

Vastaavia harjoitteita kuin jäljen nosto voi tehdä avustajan kanssa luottamusharjoitteina muutoinkin. Avustaja tekee piilomerkatun jäljen koirakolle, ohjaajalle näytetään alkumakausta ja annetaan jäljen suunta tai näytetään vain jäljen alkupiste. Muutoin jäljen pituus, tapahtumat ja malli jätetään avoimeksi, ja harjoitus kehittää erityisesti koiran ohjaajan kykyä lukea koiraansa. Luottamusharjoituksessa jäljen tehnyt avustaja toimii jäljellä oppaana. Luottamusharjoitusten tekeminen toisille koirakoille auttaa myös avustajaa toimimaan oppaana kokeissa.

MEJÄ-kurssi huhtikuussa!

Jännittääkö suunnistaminen, jälkienteko ja opastaminen jälkikokeissa?

MEJÄ-toimikunta järjestää suunnistus-, jälkienteko- ja opastamiskoulutusta huhtikuussa Espoossa. Alustava ajankohta on viikonloppu 18.-19.4.2020, tämä tarkentuu vielä alkuvuodesta 2020.

Kurssi on 2-päiväinen. Lauantaina opetellaan suunnistamista ja jälkientekoa. Sunnuntaina toimitaan kurssilaisten koirille oppaina harjoitusjäljellä. Lauantain koulutukseen on hyvä varustautua kompassilla ja sunnuntaina tarvitaan myös koira mukaan harjoitusjäljelle.

Kouluttajina toimivat Marko Saarni, Mari Mamia, Miia Koski ja Anu Brunila-Kovanen. Osallistumismaksu 50 euroa, sisältää molempina päivinä aamiaisen ja lounaan sekä kurssin koulutusmateriaalin sähköisenä.

Lisätietoja: meja@flatti.net, ilmoittautuminen avataan ajankohdan varmistuessa.

Flattien *Kesäleiri* Surkeenjärvi, Korpilahti 9.-12.7.2020

Kesäleiri on Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n vuosittain järjestämä tapahtuma, jossa tarjotaan koulutusta eri lajeissa torstaista sunnuntaihin. Leiri on tarkoitettu kaikille flattiharrastajille aivan vasta-alkajasta aina kokeneeseen konkariin. Leirillä osallistut erilaisiin koulutuksiin oman koirasi kanssa – oman kiinnostuksesi mukaan. Iltaisin vietetään flattihenkistä aikaa muiden leiriläisten kanssa. Ohjelmassa on myös erilaista järjestettyä toimintaa. Leiri sopii kaiken ikäisille ja tasoisille koirille. Myös pennuille! Jos et ehdi leireilemään moneksi päiväksi, niin voit osallistua koulutuksiin ja tapahtumiin myös päiväkävijänä.

Majoittuminen

Matkailutila Surkeenjärvi on mahtavan idyllinen paikka metsän keskellä, Surkeenjärven rannalla. Paikka on tunnettu myös erinomaisen maukkaasta keittiöstään.

Leirillä majoitutaan pihapiirissä aittarakennuksessa tai päätalossa, lomamökeissä ”Jaakon taloissa”, riihimökeissä tai rantamökeissä. Kaikkiin sisämajoituksiin saa ottaa koiran mukaan.

Lajiesittelyt

NOME – noutajien metsästyskoekoulutus

NOME pitää sisällään kaiken noutajien rodunomaisten lajien koulutuksen. Kesäleirillä järjestetään monipuolista koulutusta eritasoisille koirakoille kokeneiden kouluttajien toimesta.

Surkeenjärven maastot tarjoavat hienot mahdollisuudet erityyppiseen treenaamiseen. Vaikka olisit aivan aloittelija, eivätkä rodunomaiset lajit ole sinulle tuttuja, olet tervetullut mukaan koulutuksiin. Harjoittelussa käytetään pääsääntöisesti dameja.

MEJÄ – metsästyskoirien jäljestämiskoulutus

Koemuotona MEJÄ:n tarkoituksena on selvittää koiran kyky seurata haavoittuneen riistaeläimen verijälkeä. MEJÄ-koulutuksiin voivat osallistua kaiken tasoiset jäljestäjät. Olitpa sitten täysin aloittelija tai jo kokenut konkari. Vai onko tavoitteesi kouluttaa flatistasi soiva peli käytännön jäljestykseen?

MEJÄ-kouluttajat Marko, Mikko ja Kari rääätälöivät koulutukset yksilöllisesti jokaisen koirakon tarpeiden mukaisesti. Kokeneempien koirakoiden harjoituksissa tavoite on kehittää koiran ja ohjaajan osaamista erilaisilla harjoituksilla, sekä harjaannuttaa ohjaajan taitoa lukea koiraansa. Aloitteleville koirakoille ohjataan jäljestämisen alkeiden opettelua, jossa koirakot pääsevät kokeilemaan

jäljestämistä lyhyillä jäljillä, sekä suunnitellaan yhdessä ohjaajan kanssa itsenäistä harjoittelua. Tervetuloa tutustumaan meidän ja saamaan opastusta jäljestysharjoitusten muodossa.

Rally-toko

Rally-toko on hauskaa aktiivointia, jota voivat harrastaa kaikenikäiset ja kaiken kokoiset koirat ja ihmiset! Tärkeintä radalla ja treeneissä on iloinen kontakti, liikkeet suoritetaan hymyssä suin hännät heiluen. Rally-TOKO yhdistää elementtejä tokosta, agilitystä ja koiratanssista. Siinä tärkeintä on ohjaajan ja koiran iloinen yhteistyö, ei niinkään seuraamisen pilkuntarkka paikka tai asennon millintarkka suoruu.

Rally-toko kehitettiin aivan tavallisia koiranomistajia ajatellen ja sen päätavoitteena onkin saada aikaan koiria, jotka on koulutettu käyttäytymään hyvin kotona, yleisillä paikoilla sekä muiden koirien läheisyydessä.

Leirin muut tapahtumat

- MEJÄ-koee torstaina 9.7.2020
- Rally-tokokilpailu (iltakoe) perjantaina 10.7.2020
- Open Show lauantaina 11.7.2020 alkaen klo 18
- Jalostustarkastus leirin aikana koulutusten ohessa

Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen tapahtuu sähköisellä lomakkeella järjestön nettisivujen www.flatti.net kautta. Ilmoittautumislomake aukeaa toukokuussa 2020.

Tiedustelut

Leiripäällikkö
flattileiri@flatti.net

Vinkkejä flattien ryhmäkuvaukseen

Jos ihan totta puhutaan, en kuvaa ryhmäkuvia kovinkaan usein, sillä monen isohkon koiran samanaikainen kuvaaminen on hankalaa toteuttaa kovin monella erilaisella tavalla, ellei sitten ole niin viitseliäs, että opettaisi koirille erilaisia ryhmäposeerauksia. Olen esimerkiksi nähnyt hauskoja

kuvia bordercollieista, jotka poseeraavat ikään kuin halaten toisiaan. Liekkö kukaan koskaan opettanut moista flateille? Nättejä isommalle koirajoukolle sopivia kuvauspaikkoja ei myöskään ole kovin tiheässä, jonka vuoksi kuvat alkavat helposti muistuttamaan toisiaan. Toisinaan on kuitenkin

mukava ikuistaa oma kolmikko samaan kuvamuistoon, jolloin hyödynnän oheisia vinkkejä.

Kuvauksen valmistelemiseksi koiria on hyvä totuttaa olemaan aloillaan mahdollisimman vieretysten. Ryhmäkuvat kun näyttävät vähän hassuilta, jos kuvattavien välillä

©Julia Romanov Pawtography

on kymmenien senttien hajuraot. Kun koirat ovat mahdollisimman lähekkäin, on ne myös helpompi asetella keskenään samalle tasolle. Mitä tarkemmin koirat ovat samalla tasolla, sitä suurempaa aukkoa pystytään käyttämään. Jos yksi koirista on edempänä ja toinen taaempana ja kolmas jossain siinä

välillä, täytyy aukkoa pienentää joskus runsaastikin, jotta kaikki olisivat kuvassa tarkkoja. Tästä en itse niin välitä, sillä tällöin joudutaan tinkimään myös taustan pehmeystä. Mikäli rivissä oleminen ei meinaa onnistua, vaihdankin yleensä taktiikkaa kokonaan ja sommittelen koirat siten, että yksi on etualalla tarkennuksen kohteena ja loput selvästi taaempana ja tarkoituksella epätarkkana.

Suurella aukolla kuvatuissa rivikuvissa minulla on tapana tarkentaa vuoron perään kunkin koiran silmiin, jotta saan varmasti jokaisen koiran ikuistettua täysin tarkasti. Tämä vaatii sen, että kuvattavat pysyvät aloillaan hieman pidempään kuin pari sekuntia, jotta ehdin vaihtaa tarkennuspisteen sijaintia kuvien välillä. Mikäli kuvattavassa porukassa on Islamme kaltainen väkkärä, joka saattaa ilmeillä ja käännellä päätään tiheästikin, hyödynän lisäksi sarjakuvausta, jotta saan talteen useamman ilmevariaation, joista valita. Mikäli kaikki koirat eivät osu samaan kuvaan halutulla tarkkuudella, voin tämän taktiikan ansiosta yhdistää kuvia Photoshopin kloonaustryökalulla ja vaihtaa kuvaan paremmin tarkennetun koiran pään toisesta kuvasta. Päiden kloonaminen kuvasta toiseen voi tulla tarpeeseen myös silloin, mikäli kuva on muuten täydellisen onnistunut, mutta yhdellä koiralla on epäedullinen ilme.

Kuvauspaikan osalta on niin ryhmäkuin yksilökuvissakin helpointa valita jokin laakea paikka (nurmikenttä, pitkä suora hiekkatie tms.), jossa saa reilusti etäisyyttä taustaan, eikä kuvaan eksy ylimääräistä sälää. Tällöin voidaan käyttää huolelta pienempää aukkoa ilman, että taustan kauniista sumeudesta tarvitsee tinkiä, eikä koirienkaan näin ollen tarvitse olla täydellisen viivasuorassa rivissä. Etenkin kolmen tai useamman koiran kuvaaminen vaatii kuvaan jo sen verran paljon taustaa mukaan, että monessa yksittäisen koiran kuvaamiseen soveltuvassa paikassa kuviin tulee väkisin jotain epätoivottua. Siksi hyvin pelkistetyt ja avarat alueet ovat turvallinen valinta, etenkin mikäli ylimääräisten risujen ja männynkäpyjen poistaminen jälkikäsitelyssä ei kuulu mielipuuhiin. Tämän tyyppiset kuvat onnistuvat helposti, mutta ne käyvät kuitenkin pidemmän päälle vähän tylsiksi. Itse olen pyrkinyt tuomaan kuviin

'Kuvauksen valmistelemiseksi koiria on hyvä totuttaa olemaan aloillaan mahdollisimman vieretysten. Ryhmäkuvat kun näyttävät vähän hassuilta, jos kuvattavien välillä on kymmenien senttien hajuraot. Kun koirat ovat mahdollisimman lähekkäin, on ne myös helpompi asetella keskenään samalle tasolle.'

mielenkiintoa sommittelemalla niitä siten, että kuvaan koirat esimerkiksi heinikon läpi tai osittain kallion kielekkeen takaa. Tällöin myös kuvan etualalle tulee kauniin utuisia yksityiskohtia ja erilaista syvyyttä.

Haastavinta ryhmäkuvissa on saada kaikki kuvattavat katsomaan kameraan yhtä aikaa. Etenkin mikäli koirille on iskostunut vahva katsekontakti, tuppavat ne katsomaan hanakasti ohjaajaansa, vaikka kuvaaja pitäisi minkälaisia ääniä. Tämä ei haittaa, mikäli paikallaolo on niin vahva, että ohjaaja pystyy kävelemään suoraan kuvaajan taakse ja laskeutumaan tarvittaessa alemmas, jotta koirien katseen suunta on toivotunlainen. Jos ohjaajan on jäätävä koirien lähistölle paikallaolon varmistamiseksi, tallentuu kuviin yleensä jonkinlainen yläviistoon kurottava sivuprofiili, kun koirat katsovat kuvan sivustalle jäävää ohjaajaansa. Tällöin ratkaisuna voi toimia toinen koirille mieleinen ihminen, joka asettuu kuvaajan taakse kiinnittämään koirien huomiota, vinkulelun vinguttaminen kameran takana tai jokin koirille erityisen mieleinen sana, jota kuvaaja voi käyttää. Meidän laumamme päät kääntävä taikasana on ”pos-sunkorva”, joskaan se ei toimi kovin montaa kertaa, mikäli herkkukorvia ei olekaan näkyvissä.

Tähän päättyy kuvausvinkkien sarjani. Kiitos, että olit matkassa mukana ja toivotavasti sait napattua idean tai pari oman kuvausharrastuksesi tueksi! Mikäli haluat vaihtaa mielteitä koirakuvaukseen liittyen, minut löytää Instagramista @itsaflattiefullife sekä Facebookista Julia Romanov Pawtography -kuvaussivulta.

Kuulemisiin!

- Julia

Pentu tutustuu maailmaan

©Juho Pajari

'Omistajan tehtävä on taata pennulleen tasapainoinen ja turvallinen tutustuminen maailmaan, hankkia sille hyviä kokemuksia ja antaa sitä selviytymään jännittävistä paikoista, antamalla aikaa ja pakottamatta pentua liian pelottaviin tilanteisiin.'

Pienenä pentuna suuressa maailmassa

Kun pennun kanssa lähdetään tutustumaan maailmaan, tulee neuvoja usein oikealta ja vasemmalta, mitä pennun kanssa tulisi tehdä toisten koirien suhteen. Yksi sanoo, että pitää päästää tutustumaan kaikkiin vastaantuleviin koiriin, toinen sanoo, että ei saa päästää hihnassa ja kolmas, että koira ei tarvitse kavereita, kun on oma ihminen. Pieni söpö koiranpentu herättää paljon tunteita myös ihmisissä ja moni ihan tuntematonkin tulee tervehtimään pentua luvan kysytyään ja osa rynnii pennun kimppuun sumeilematta ja omistajalta kysymättä.

Koirien kieli

Koirilla on hyvin laaja ja monipuolinen elekieli, ja ne kommunikoivat käyttäen enemmän eleitä kuin ääntään. Pentu oppii elekieltä jo pentulaatikossa emän ja pentuesisarusten seurassa. Tuon 7-8 viikon aikana kuitenkin ehtii oppia vain osan eleistä. Eri rotuisten ja näköisten koirien elekieli voi olla hyvinkin erinäköistä, hännätön koira ei heiluta häntää

ja kovin lyhytkuonoisen koiran rohina voi kuulostaa murinalta, pitkäturkkisen koiran silmät voivat olla karvojen peitossa ja koiran pystyt tai luppakorvat näyttävät erilaisilta. Tässä voikin olla yksi syy siihen, miksi monet koirat tulevat helpommin juttuun oman rotuisten kanssa ja vieraamman näköinen koira saattaa arveluttaa. Pennulle olisi hyvä tarjota kontakteja eritotuisiin ja näköisiin koiriin, jolloin se oppii kommunikoimaan erilaisten koirien kanssa. Tässä kuitenkin kannattaa muistaa, että määrä ei korvaa laatua. Hyvillä kokemuksilla toisista koirista on pennulle ja sen tulevaisuudelle suuri merkitys, mutta niin on myös huonoilla kokemuksilla. Meidän tulisikin kaikin keinoin järjestää pennulle turvallisia ja hyviä kokemuksia toisista koirista ja pyrkiä välttämään huonot kokemukset.

Pentutreffit

Mikäli paikkakunnallasi järjestetään pentujen leikkitreffit ja lähipiiristä ei löydy sopivaa seuraa, voi pentutreffeille osallistuminen

olla hyvä vaihtoehto. Kannattaa kuitenkin ottaa huomioon muutama seikka. Pentujen pitäisi olla melko samankokoisia ja ikäisiä, suurempi pentu voi satuttaa pienempää tahattomasti leikkiessä. Sinun tehtäväsi on valvoa oman pentusi etua, mikäli sitä jännittää, antaa turvaa tai jos se riehaantuu liikaa, tarjota pennulle rauhoittumishetki. Leikkimistä on muutenkin hyvä tauottaa ja se ei saisi muodostua maailman mahtavimmaksi asiaksi, omistajan ollessa se tylsä tyyppi, joka vain keskeyttää hauskanpidon. Muista siis panostaa pennun kanssa paljon muuhunkin yhteiseen tekemiseen. Liika riehuminen useita kertoja viikossa voi myös stressata pentua ja rauhoittuminen alkaa tuottaa vaikeuksia.

Aikuiset koirat

Tasapainoiset ja rauhalliset aikuiset koirat voivat olla mitä mainioimpia opettajia pennullesi. Muista kuitenkin varmistaa, että aikuinen koira pitää pennuista. Osa aikuisista koirista ei juuri pentujen seurasta välitä. Ihan aina omistajat eivät tiedä miten hei-

dän koiransa suhtautuu pentuihin, osa saattaa jopa sanoa koiran olevan kiltti ja silti se saattaa ärähtää pennulle. Leppoisia kavereita voi yrittää kysellä koirasosiaalisina pidetyistä roduista, kuten noutajista ja spanieleista. Aikuinen koira ei välttämättä innostu yhtä hurjaan leikkiin kuin pennut keskenään, mutta voi opettaa pennulle pieniä hienovaraisia eleitä, jotka meiltä ihmisiltä usein jäävät huomaamatta.

Hihnassa tervehtiminen

Hihnassa tervehtimisestä voidaan olla monta eri mieltä. Kaupungeissa koirat useimmiten ovat hihnassa ja toisiin koiriin törmätään useammin kuin maalla. Itsessään hihnassa tervehtiminen ei oikeastaan ole ongelma, mutta siihen liittyy asioita, jotka voivat aiheuttaa ongelmia. Hihnat voivat mennä solmuun tai tarttua kiinni pennun jalkaan ja se voi säikähtää tilannetta. Kun pentu haluaa päästä ja pääsee toisen koiran luo, se käytös mitä se tekee ennen sitä, vahvistuu. Jos pentu vetää hihnassa kohti toista koiraa, vinkuu tai haukkuu, pennun näkökannasta näillä käytöksillä, se saavutti haluamansa. Todennäköisesti se seuraavan kerran nähdessään toisen koiran toistaa näitä käytöksiä. Mikäli sitten yhtäkkiä päätämmekin, ettei pentu pääse toisen koiran luo, voimme varautua melkoiseen turhaumaan ja sen purkautumiseen. Pentu voi alkaa hyppiä ja kiljua, purra hihnaa tai omistajan lahjetta, kun ei ymmärrä miksi ei nyt pääse toisen koiran luo. Pitäisikö hihnassa tervehtiminen siis unohtaa täysin?

Toisen koiran luo pääseminen toimii isona palkkiona, jos pentu sitä haluaa. Mikäli harjoittemme alusta alkaen toisista koirista luopumista ja palkitsemme pentua siitä että se ei yritä rynnätä toisen koiran luo, pääseminen luvalla vahvistaa nämä käytökset riehuminen sijaan. Samalla harjoitellaan itsehillintää. Toinen asia mikä pennulle on syytä opettaa, on luoksetulo eli pentu pitäisi pystyä kutsumaan pois toisen koiran luota, mikäli näyttää siltä, että koirat riehaantuvat tai toinen koira alkaa osoittaa merkkejä, että tilanne on sille epämukava. Jos joudumme vetämään pentua pois hihnalla, voi se taas turhauttaa pentua. Siispä hihnassakin voi tervehtiä, mutta se täytyy kouluttaa huolella pennulle ja tietenkin opettaa ettei kaikkien koirien luo mennä, vaan harjoitellaan myös ohittamista.

Ihmisten tervehtiminen

Ihmisten tervehtimisessä pätevät samat säännöt kuin toisten koirien tervehtimisessä. Mikäli pentu pääsee vetämällä ihmisten luo ja ihmiset vielä rapsuttavat ja villitsevät pentua on kierrosten nouseminen taattu seuraavan kerran, kun ihminen on näköpiirissä. Koirat oppivat käytöstensä seurauksista ja niille mieluisat seuraukset vahvistavat edeltäviä käytöksiä. Olisikin hyvä ensin jutella hetki

vieraan kanssa ja palkita koiraa siitä, ettei se rynnistä saman tien vieraan luo. Tämä tosin vaatii aina vieraiden ihmisten ohjeistamista, joku siitä voi loukkaantuakin, mutta oman pennun oppimisen kannalta se kannattaa tehdä.

Pennut myös usein haluavat tavoitella ylhäältä päin tulevia rapsutuksia ja samalla innostuvat hyppimään. Hyppimistä voi vähentää jo sillä, että ihminen laskeutuu pennun tasolle tervehtimistilanteessa. Pentua voi myös palkita maahan, jolloin palkkion suunta alhaaltapäin vahvistaa tassujen pysymistä maassa. Tervehtimistilanteessa on myös hyvä miettiä mitä tarkalleen koiralta halutaan. Pitääkö sen vaikkapa istua ja ottaa katsekontakti omistajaan ennen kuin se saa luvan mennä vieraan luo? Entä kun se saa luvan, mitä käytöstä koiralta odotetaan vierasta kohtaan? Mitä tarkemmin osaamme itse määritellä käytöksen, sen helpompaa meidän on kouluttaa se koiralle. On myös helpompaa ja nopeampaa kouluttaa pennulle haluttua käytöstä, kuin kieltää ei toivotusta käytöstä. Vieraan tervehtimisessä tavoitekäytös voisi olla vaikkapa, että pennulla on kaikki neljä tassua maassa, tai että se tekee nenäkosketuksen vieraan käteen hyppäämisen sijaan. Näitä haluttuja käytöksiä kannattaa harjoitella ensin tuttujien kanssa, jolloin niitä on jo opeteltu ja pennulla on mahdollisuus ymmärtää, mitä siltä halutaan.

Entä jos pentu jännittää

Usein toiset koirat ja ihmiset ovat pennulle mukavia ja tavoiteltavia asioita, mutta voi myös olla, että pentua jännittää. Mikäli pentu suhtautuu varauksella toisiin koiriin tai ihmisiin, on hyvin tärkeää, että se saa tutustua omaan tahtiin ja kerätä rohkeutta. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmiset tai toiset koirat eivät tule pennun luo, vaan pentu lähestyy kohteita. Pentua kannattaa palkita omaehtoisesta lähestymisestä, niin että kehu ja palkkio tulevat omistajalta, jolloin pentu pääsee poistumaan kauemmas jännittävästä kohteesta ja samalla jännitys helpottaa. Palkitsemisen jälkeen myös näemme, haluaako pentu lähestyä kohdetta uudestaan. Tämä siksi, että ahneen pennun ollessa kyseessä, se saattaa mennä lähemmäs vierasta kuin oikeasti uskaltaisi, mikäli vieras houkuttelee pentua nameilla ja tällaisessa tilanteessa yksikin liian nopea liike voi pelästytää pennun pahasti.

Omistajan tehtävä on taata pennulleen tasapainoinen ja turvallinen tutustumisen maailmaan, hankkia sille hyviä kokemuksia ja auttaa sitä selviytymään jännittävistä paikoista, antamalla aikaa ja pakottamatta pentua liian pelottaviin tilanteisiin.

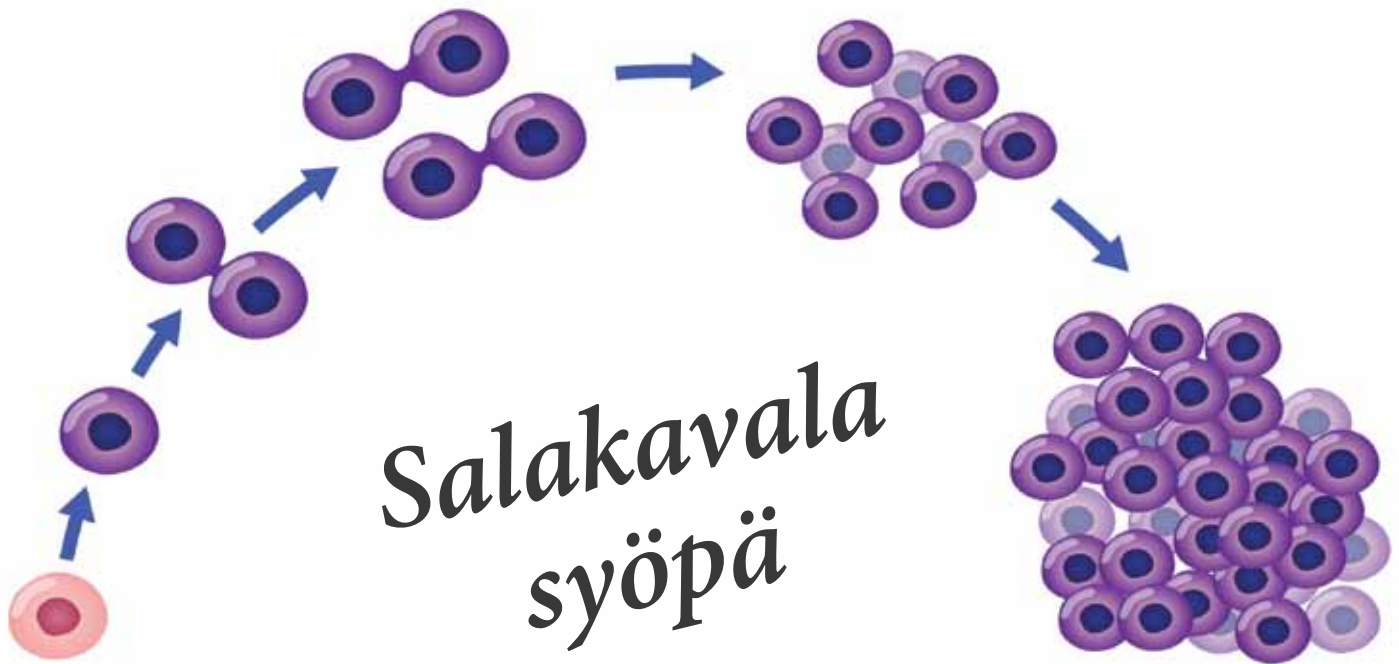
- Katja Taskinen, eläintenkouluttaja
yrityksessä Salon Koirahalli

'Vieraan tervehtimisessä tavoitekäytös voisi olla vaikkapa, että pennulla on kaikki neljä tassua maassa, tai että se tekee nenäkosketuksen vieraan käteen hyppäämisen sijaan. Näitä haluttuja käytöksiä kannattaa harjoitella ensin tuttujien kanssa, jolloin niitä on jo opeteltu ja pennulla on mahdollisuus ymmärtää, mitä siltä halutaan.'

©E.Pekki

Erilaisia syöpätyyppejä on olemassa yli 200. Syövän alku on lähtöisin yhdestä ainokaisesta solusta, jonka säätelyjärjestelmässä tapahtuu useita virheitä ja sen toiminnasta tulee hallitsematonta. Mutaatiot solussa johtuvat joko normaalin toimivan geenin muuttumisesta syöpää aiheuttavaksi onkogeeniksi tai syöpägeenien toimintaa estävien geenien mutatoitumisesta toimimattomaksi. Näin syöpäsolu pääsee pois elimistön tarkasta säätelystä ja alkaa elää omaa elämäänsä. Syitä miksi edellä mainitut toiminnot tapahtuvat on monia, mutta ainakin joidenkin virusten, säteilyn ja kemiallisten karsinogeenien katsotaan edesauttavan tapahtumaketjun alkua.

Taustasyitä ovat myös rodun perinnölliset tekijät, sukupuoli, ikä ja koiran hormonitoiminta. Kun syöpäsolu ”karkaa” hallintajärjestelmän ulkopuolelle, se alkaa voimakkaasti jakaantua. Kaikista tulevista uusista soluista tulee myös hallitsemattomasti kasvavia syöpäsoluja, jotka myös alkavat jakaantua. Jakaantumisella saadaan aikaan miljoonia uusia syöpäsoluja, jotka voivat muodostaa silmillä havaittavan solukeskuksen eli kasvaimen. Aina syöpä ei muodosta tiiviitä kasvaimia vaan solut voivat levitä myös suoraan esimerkiksi verenkierroksen välityksellä ympäri elimistöä. Jotkut syövät sisältävät sekä paikallisen kasvaimen että kaikkialle leviämisen. Kasvain, joka on saanut yhteyden elimistön verisuoniin voi lähettää syöpäsoluja uusille kasvupaikoille. Muualla elimistössä solut voivat jälleen kerääntyä yhteen paikkaan ja saada aikaan uusia, usein alkuperäistä pienempiä kasvaimia eli metastaatteja.

Syövät voivat aiheuttaa oireita kahdella tavalla. Kasvain voi itsessään aiheuttaa kipua tai kutinaa, esimerkiksi ollessaan hankalassa

paikassa, kuten kivespussissa tai liikkuvassa raajan osassa. Usein syöpien aiheuttamat oireet johtuvat kuitenkin kasvaimen epäsuorista vaikutuksista elimistöön, esimerkiksi syöpäsolujen erittämien aineiden kautta tai jos elimistön immuunipuolustusjärjestelmä romahtaa. Tätä kutsutaan paraneoplastiseksi syndroomaksi.

Syöpä ei ole siis vain yksi sairaus vaan se sisältää monia hyvin eri tyyppisiä sairauksia. Syöpiä voidaan luokitella monella tavalla, kuten alkuperän, kasvutavan, ennusteen, oireiden tai pahalaatuisuuden avulla. Tässä pieni katsaus muutamaan koirilla yleisimpään syöpätyyppiin.

Maitorauhaskasvaimet

Maitorauhaskasvaimet ovat yleisin vanhempien steriloiduttomien narttukoirien kasvaintyyppi. Ne ovat hormoniriippuvaisia ja sen takia varsinkin nuorelle koiralle tehty sterilisaatio vähentää maitorauhaskasvaimien esiintyvyyttä. Jos koira on steriloitu ensimmäisten juoksujen jälkeen, sillä katsotaan olevan vain n. 8% todennäköisyyttä

kehittää maitorauhaskasvaimia loppuelämänsä aikana. Myös lihavuuden on katsottu olevan yksi taustatekijä kasvaimien kehittymiseen, erityisesti nuorilla koirilla.

Noin puolet maitorauhaskasvaimista ovat hyvälaatuisia. Hyvälaatuisuus tarkoittaa, ettei kasvain ole ehtinyt lähettää etäpesäkkeitä muualle elimistöön. Koiralla voi olla useita kasvaimia ja niistä osa voi olla hyvä- ja osa pahalaatuisia. Pahalaatuiset maitorauhaskasvaimet lähettävät useimmiten etäpesäkkeitä keuhkoihin. Jos etäpesäkkeitä on ehtinyt kehittyä, koiran ennuste muuttuu huonoksi. Tämän takia koirasta otetaan ennen kasvaimien poistoa röntgenkuvat rintaontelon alueelta. Jos keuhkot ovat puhtaat, ennuste on yleensä hyvä. Kasvaimien määrästä ja sijainnista riippuen ihoa ja maitorauhasloikkoja voidaan joutua poistamaan paljonkin. Mahan alla on onneksi runsaasti ylimääräistä ihoa ja tarvittaessa poisto voidaan suorittaa myös useammassa osassa siten, että haavat saadaan hyvin ommeltua kiinni.

Koiran nisiä kannattaa tunnustella itsekin osana normaaleja rutiineja mahdollisten kiinteiden pattien varalta.

Iho- ja sidekudoskasvaimet

Mastsolukasvaimet ovat koirien yleisimpiä ihokasvaimia. Tyypillinen potilas on jo vanhempi koira ja sillä on pehmeä yksittäinen ihosta kohoava massa, joka sijaitsee rungon tai jalkojen alueella. Patin koko voi vaihdella päivystä toiseen ja välillä se voi myös punoittaa runsaasti.

Diagnoosiin päästään yleensä helpolla ja nopealla ohutneulanäytteellä ja kasvaimet saadaan erotettua esimerkiksi tavallisesta rasvapatista. Kasvaimet ovat aina pahalautuisia ja lähettävät usein nopeasti etäpesäkkeitä erityisesti maksaan ja pernaan. Siksi ennen mastsolukasvaimien leikkauspoistoa tehdään levinneisyyskartoitus, jossa tarkastellaan juuri maksan ja pernan tilannetta ultraäänellä. Jos kasvain on levinnyt jo sisäelimiin, ei yksittäistä massaa kannata enää poistaa.

Mastsolukasvaimet erittävät mm. histamiinia sekä muita vasoaktiivisia eli verisuoniin vaikuttavia aineita kasvaimen ympärille ja verenkiertoon. Histamiini aiheuttaa usein kasvaimen alueen punoitusta sekä mm. anemiaa ja ruoansulatuskanavan oireita vaurioittamalla mahan pintaa. Jos kasvain ei ole levinnyt, se voidaan poistaa kirurgialla kuten maitorauhaskasvaimetkin. Mastsolukasvaimien ympärillä olevaa ihoa joudutaan ottamaan pois useita senttimetrejä joka suuntaan, sillä kasvaimelle on tyypillistä erittää solujaan ympäröivään ihoon. Ihoon jääneet syöpäsolut voivat helposti muodostaa uuden kasvaimen. Jos kasvain saadaan poistettua isoilla marginaaleilla, ennuste on kohtalaisen hyvä. Levinneen kasvaimen kohdalla voidaan yrittää leikata iso kasvain pois ja sen lisäksi kokeilla sytostaattihoidoja, mutta ennuste on usein melko huono.

Kasvain voi tulla iholla käytännössä mihiin vain ja paranemisenusteeseen vaikuttaa myös sijainti. Kaikilta alueilta poisto ei ole mahdollista tai sen paraneminen on hidasta, kuten esinahan ja kynsivallien alueella sekä limakalvorajoissa.

Lymfooma

Lymfooma on imukudosperäinen kasvainsairaus, mikä voi olla peräisin esimerkiksi pernasta, imusolmukkeista tai luuytimeistä. Lymfooma on aina pahalatuinen ja se johtuu lymfosyyttien (eli immuunipuolustukseen kuuluvien T- ja B-imusolujen) tuotannon häiriintymisestä. Lymfooma voi olla ainoastaan yhdessä imusolmukkeessa

tai levinnyt koko elimistöön luuydintä ja verisuonia myöten. Sen oireet ovat hyvin epäspesifejä ja moniin muihinkin tautitiloihin liittyviä, kuten väsymystä, ruoansulatuskanavaoireilua, yskää, heikentynyttä rasi-tuksensietokykyä ja/tai runsasta juomista ja pissamista. Myös kaulan alla olevat imusolmukkeet voivat kasvaa suuriksi, jolloin koira näyttää siltä, että sillä olisi tennispallo kaulan ihon alla. Oireet ja ennuste vaihtelevat riippuen kasvaimen sijainnista ja levinneisyydestä.

Lymfooman hoitokeinona on solunsalpaajahoidot, joiden avulla yritetään hidastaa ja estää kasvainsoluja jakautumasta. Solunsalpaajia tulee antaa koiralle noin viiden kuukauden ajan kerran viikossa, jolloin hoidon hinta nousee melko korkeaksi. Vain noin 25% koirista, joita on hoidettu solunsalpaajahoidoilla elää vielä kahden vuoden kuluttua.

Hemangiosarkooma

Hemangiosarkooma on erittäin aggressiivinen ja nopeasti etäpesäkkeitä lähettävä kasvaintyyppi. Se voi sijaita lähes missä tahansa, mutta useimmiten pernassa tai sydämen oikeassa eteisessä. Myös tämä kasvainsairaus on tyypillisesti vanhemmilla koirilla. Useimmiten hemangiosarkooma ilmenee pernan repeämisenä ja sitä kautta voimakkaana verenvuotona vatsaonteloon. Verenvuoto aiheuttaa koiran tilan nopean heikkenemisen. Pernassa voi toki olla myös muita kasvaintyyppisiä hemangiosarkoomien lisäksi, mutta kaikista pernan kasvaimista niitä on kuitenkin kaksi kolmesta tapauksista. Tämä kasvaintyyppi voi tehdä etäpesäkkeitäkin käytännössä ihan mihiin vain, joten arvioidessa kasvaimen levinneisyyttä käytetään sekä röntgenkuvia rintaontelosta että tehdään vatsan ultraäänikuvaus. Ennuste hemangiosarkooman yhteydessä on aina melko huono. Pelkällä kasvaimen poistolla eliniän odotetaan pitenevän vain muutamalla kuukaudella. Jos kirurgian lisäksi käytetään solusalpaajahoidoja, eliniänodote pitenee, mutta on silti vain noin puoli vuotta. Paras ennuste on tilanteissa joissa kasvaimia on pelkästään ihossa, eikä se ole levinnyt muualle.

Luukasvaimet

Osteosarkooma on koiran yleisin luusyöpä ja myös sitä esiintyy yleensä vanhemmilla koirilla. Osteosarkooman kehittyminen on edelleen mysteeri. Sen ajatellaan kehittyvän joko kokonaan ilman taustasyitä, geneettisistä syistä tai luuhun tulleista mikromurtumista, jotka altistaisivat sairaudelle. Usein

Koirien yleisimmät syöpätyypit:

- Maitorauhaskasvaimet (42%)
- Iho- ja sidekudoskasvaimet (30%)
- Kiveskasvaimet (15%)
- Lymfooma (6-10%)
- Hemangiosarkooma (5-7%)
- Suun kasvaimet (6%)
- Luukasvaimet (2-4%)

kasvaimet tulevat etujalkojen luihin polven lähetyville, mutta ovat mahdollisia muisakin luuston osissa. Oireina ovat äkillinen ontuma, voimakas kipu ja turvotus tai jopa murtuma. Myös osteosarkooma on hyvin aggressiivinen ja lähettää etäpesäkkeitä yleensä muualle luustoon sekä keuhkoihin. Usein etäpesäkkeiden alkuja on ehtinyt jo kehittyä, vaikka niitä ei vielä esimerkiksi röntgenkuvauksella havaittaisi. Hoitovaihtoehtona on kirurgia, joka yleensä tarkoittaa raajan amputaatiota. Etäpesäkeriskin takia suositellaan usein käytettäväksi myös solunsalpaajahoidoa. Ennuste vaihtelee muutamasta kuukaudesta pariin vuoteen.

Syöpä on ikävä ja yleinen sairaus, mikä on voinut ehtiä kehittymään oireilematta pitkäänkin. Jokaisen kasvaintyyppin kohdalla on kerrottu tyypillisiä potilaita ja eliniänodotteita, mutta ne vaihtelevat suuresti aina potilaskohtaisesti. Osa koirista voi elää vuosinkin voitettua syövään jälkeen, mikä antaa uskoa siihen, että sairaus on voitettavissa. Tutkimustyö edistyy koko ajan ja samalla kehittyvät tavat diagnosoida ja hoitaa eläimiä paremmin. Sädehoitomahdollisuutta ei ainakaan vielä ole Suomessa, mutta omistajan halutessa hoitoihin voi lähteä Keski-Eurooppaan. Sädehoidon pitkäaikaisvaikutuksia koiriin ei vielä tunneta tarkasti, eikä senkään ole huomattu olevan avainparanemisen onneen, joten siihen on Suomessa suhtauduttu vielä varauksella.

- Janita Lauri

Kirjoittaja Janita Lauri on noutajamaailmaan eksynyt eläinlääketieteen kandidaatti. Teoriapainotteisten opintojen vastapainona aktiivista elämää jakavat kolmevuotias labradorinnoutaja Zara sekä projektikoira opaspentu Juku.

SM-NOMEssa flatin kanssa

Teksti Katva Villikka
Kuvat Mika Kuoppamäki, Janne Rönni

Osallistuin tänä kesänä toista kertaa SM-NOMEen koirani kanssa. Vappu voitti vuonna 2018 oman kennelpiirini piirinmestaruuden VOI1-tuloksella. Sen turvin minulla oli suora koepaikka SM-kokeeseen, joten sain valmistautua kokeeseen kaikessa rauhassa, ilman painetta koetuloksien metsästämisestä.

Kävin kuitenkin muutaman koestartin Flattimestaruuden lisäksi kesän aikana, ihan vaan sillä ajatuksella, että katsotaan, missä mennään, onhan koetilanne koiralle (ja miksi ei myös ohjaajallekin) aina erilainen kuin treenitilanne tutuissa maastoissa. Koira ei ehkä ollut ihan samassa kunnossa enää kuin edellisenä vuonna, mutta molemmista kokeista tuli kuitenkin VOI2, eli ihan hyvillä mielin lähdin Suomen mestaruus -taistoon.

Tänä vuonna SM-kokeen järjesti Labradorikerho ja kilpailupaikka oli Haminan Onkamaalla, jonne minulla oli vain 35 km matka. Toisin kuin vuonna 2018, koematka oli siis varsin lyhyt. Kokeeseen otettiin tänä vuonna edellisistä vuosista poiketen ”vain” 36 koiraa. Mielestäni tämä oli hyvä uudistus. Ihan jo kokeen tasoa ja arvostustakin ajatellen, on hyvä, että jotain karsintaa tehdään etukäteenkin, eikä koe jäisi edellisvuoden tapaan vajaaksi. Minusta koiramäärä oli siis sopiva.

Osallistujalistat oli julkaistu tapahtuman Facebook-sivuilla jo aiemmin samalla viikolla. Jo tuosta listasta huomasin, että Vappu tulisi olemaan kokeen ainoa flatti. Itse olin hiukan pettynyt tilanteeseen, että tähänkö ollaan tultu? Eikö SM-koe kiinnostaa VOI1-tuloksen saavuttaneita flatin omistajia siinä määrin, että olisi kunnia-asia päästä osallistumaan kokeeseen? Vai onko kyseessä se, että kun koe on toisella puolella Suomea, ei matkan takia viitsitä lähteä matkaan? Tästä lähtikin sitten ajatus, että rotujärjestöissäkin voitaisi tehdä joku pieni asia SM-kokeen arvostuksen nostamiseksi ja teinkin syyskokoukselle aloitteen, että SM-kokeen karsintakokeesta saisi yhden pisteen enemmän kuin tavallisesta NOME-B -kokeesta Vuoden NOME-Flatti haussa ja jos koirakko saavuttaa SM-kokeessa finaaliapaikan, saisi koira myös tuosta finaaliapaikasta yhden ylimääräisen pisteen Vuoden NOME-Flatti haussa.

Tapahtuma alkoi perjantaina 30.8. noin klo 12. Jouduin heti aamulla erinäisen tuijotuksen kohteeksi ja ilmeistä saattoi päätellä, mikä ajatus tuijotuksen takana oli: ”TÄ, onko joku tullut tänne flatin kanssa?” Sinänsä minusta on surullista, että tilanne on nykyisin sellainen, että 36 koirasta vain 5 taisi olla muita kuin labradoreja (1 flatti ja 4 kultaista), mikä tarkoittaa, että alle 15 % NOME:n arvokokeesta starttaavista koirista on jonkun muun rotuisia kuin labradoreja. Jotenkin itse toivoisin huomattavasti enemmän moni-

muotoisuutta tähänkin harrastukseen sekä sitä, että ne harvat, jotka näiden pitkäväillisten humppatukkien kanssa jaksaa harrastaa, saisivat kannustusta osakseen eikä ainaista tuijotusta ja naljailua siitä, että ”koska sinä otat labradorin?”

Perjantaina kokeessa starttasi 12 koirakkoa ja lauantaina 24 koirakkoa. Koska itse olin edelleen kesälomalla ja matka koepaikalle oli lyhyt, ilmoittauduin suoraan perjantaille. Minähän pääsisin tällä kerralla kotiin nukkumaan. Ilmoittautumisen yhteydessä arvottiin koiran starttinumero ja minä nostin Vapulle numeron 7. Tuomareista Tuija Hukkanen otti ensimmäisen parin (numerot 1&2) ja Vesa Hietikko seuraavan (numerot 3&4). Näin ollen numerolla 7 starttaava koira olisi Vesa Hietikon arvosteltavana. Pariiksi sain Jukka Vepsäläisen ja labradorinnoutaja Akun.

Koe alkoi pelloilta. Aku ja Jukka jäivät passiin pressun taakse ja minä aloitin tehtävien suorittamisen. Vapulle tuli pitkä markkeeraus lokilla kapean joen takana olevaan kaislikkoiseen rantaheinikkoon. Tuo markkeeraus jätettiin muistiin ja sen jälkeen tuli noin 120 m päästä laukaus metsään, jonne oli ammuttu kani. Koira tuli ohjata kanille pellon yli ja harvan metsän keskellä olevalle kalliolle, jossa riista oli. Tämän jälkeen tuli

uusi laukaus ja markkeeraus variksella noin 80-90 m päähän pellolle lähelle joen rantaan, samaan suuntaan, jonne koira oli äsken ohjattu. Kun tämä markkeeraus oli saatu ylös, lähetettiin koira muistimarkkeeraukselle joen taakse. Vappu selvitti ohjauksen kanille helposti. Yhdellä käskyllä kallion oikeaan laitaan ja toisella käskyllä kääntö vasemmalle ja kani talteen. Varismarkkeeraus oli helppo ja sen jälkeen huolellinen lähetys muistimarkkeeraukselle. Vappu meni suoraan joen yli, mutta teki sitten melko suuren kaarroksen vasemmalle tuulen alle ja sieltä sitten vainulla suoraan lokille. Hyvin alkoi siis. Tämän jälkeen oli meidän vuoro mennä passiin.

Koe jatkui pienellä aluehaulla joen rantaan. Koira tuli ohjata noin 60 m peltoa pitkin jonkin verran viistoon vasemmalle pellon ja joen välissä olevaan pensaikkoon. Tehtävän aloitti parini, joka sai varsin nopeasti riistan ylös. Minulla oli jonkin verran vaikeuksia saada Vappu etsimään riistaa oikealta alueelta ja koira olisi halunnut lähteä tekemään hakua vasemmalle ja riista taisi olla alueen oikeassa laidassa. No lopulta tämäkin riista saatiin sitten ylös. Tiesin kuitenkin jo, että ykköstulos meni tässä tehtävässä.

Seuraavana oli vuorossa vesiohjaus. Tehtävä suoritettiin vuorotellen, toisen koiran ollessa jonkin matka päässä passissa. Matkaa

©Mika Kuoppamäki

©Janne Ränni

riistalle oli noin 80 m ja alkumatkan koiran piti edetä melko kapeassa joenuomassa. Ohjeena tuomareilta saatiin, että koiran tulee edetä vedessä. Laitoin Vapun matkaan ja muutaman kerran kerroin koiralle pillin avulla, että rantaan ei mennä ja uusi käsky eteen. Tehtävä onnistui varsin vaivattomasti ja mikä parasta, Vappu pysyi koko matkan vedessä ja suurempia pillityksiä tai kääntöjä ei tarvittu.

Lopuksi oli hakutehtävä. Alue oli todella laaja ja siellä oli vain neljä riistaa koiraa kohden. Lähetys tapahtui pienen rantakumppareen päältä pellon laidalta ja hakualue oli iso heinittynyt rantaletto. Matkaa kauimmille riistoille oli varmasti liki 200 m. Haku tehtiin vuorohakuna ja kokonaisuutena juuri haku osoittautui vesiohjauksen lisäksi koirien suurimmaksi kompastuskiveksi karsintakokeessa. Koirat kyllä liikkuiivat alueella, mutta riistojen löytyminen tuntui olevan hankalaa. Vappu selvitti haun kohtuullisesti eli neljästä tarjolla olevasta riistasta saimme ylös kolme. Vappu oli perjantaina ensimmäinen koira, joka löysi alueen takalaidassa olevan ojan takana olleen naakan.

Sitten karsintakokeen startti oli onnellisesti ohi ja minä hyppäsin Vapun kanssa autoon ja ajojin kotiin odottelemaan, millainen tulos olisi tarjolla. Perjantai-iltana oli Hotelli Leikarilla viralliset tapahtuman avajaiset, jossa esiteltiin kaikki paikalla olleet koirakot ja arvottiin lauantaina starttaavien koirakoiden starttinumerot. Minä ajelin avajaisten jälkeen mökille rentoutumaan, enkä käynyt enää lauantaina katsomassa koetta. Lauantai-iltana järjestettiin juhlaillallinen Hotelli Leikarilla ja samassa yhteydessä kerrottiin karsintakokeen tulokset ja julkaistiin loppukilpailuun

valitut koirakot. Launomaan Kirsi ja Kumpuvaaran Krista pitivät minut ajan tasalla. Vappu sai karsintakokeesta tuloksen VOI2 ja kun finalistit julkaistiin, tuli minullekin viesti, että Vappu on yksi finaaliin valituista koirakoista. Toimitsijat olivat valinneet Vapun myös perjantain karsintakokeen parhaaksi koiraksi. Arvostan tätä erityisen paljon, joten kiitos luottamuksesta Labradorikerhon aktiiveille!

Sunnuntain finaaliin oli valittu 8 koirakkoa eli kaikki koirat, jotka olivat saaneet VOI1-tuloksen ja lisäksi ne koirat, jotka olivat saavuttaneet VOI2-tuloksen saamalla kaikki ohjaus- ja markkeerausriistat ylös sekä tehneet hyvää hakua. Omalta osaltani olin mielestäni saavuttanut tavoitteeni jo tässä vaiheessa, eli lähdin matkaan aamulla varsin rennoin mielin.

Finaalitehtävät suoritettiin yksi kerrallaan. Koirakot odottivat vuoroaan ”saunan takana” ja tehtävät suoritettiin arvotussa numerojärjestyksessä. Ensimmäisenä osatehtävänä oli pellolla suoritettava drive-tehtävä, jossa tuli useita laukauksia ja lopulta koira tuli ohjata pellon yli metsään tekemään hakua. Metsästä piti noutaa yksi riista. Pienen vasemmalle tulleen kaarroksen jälkeen sain Vapun metsään ja riista löytyi helposti. Tämän tehtävän jälkeen finalisteista karsiutui kaksi. Kummankin koiran putoamisen syy oli reviirin merkkäminen tehtävien yhteydessä. Tehtävän aikana toinen tuomareista oli sijoittunut metsään hakualueelle seuraamaan koirien työskentelyä.

Toisena tehtävänä suoritettiin markkeeraus-tehtävä, joka alkoi pitkällä markkeerauksella vahvan ruovikon taakse, matkaa noin 50-60 m. Tämän jälkeen oikealle tuli laukaus

ja pudotus. Jälkimmäinen pudotus jäi haavakoksi ja tämä lintu tuli koiran noutaa ensin ja sen jälkeen koiran tuli noutaa lintu ruovikon takaa. Vappu sai haavakon helposti ylös, mutta ei edennyt ruovikossa riittävän pitkälle ja ensimmäisenä pudotettu lintu jäi noutamatta. Tässä vaiheessa tiesin, että loppukilpailu meidän osalta loppui tähän. Tämän tehtävän jälkeen kokeesta putosi toinenkin koirakko ja viimeiseen tehtävään jatkoi siis neljä koirakkoa.

Viimeisenä tehtävänä suoritettiin maamarkkeeraus ja vesiohjauksella kapeaa kaislikouomaa pitkin avoveteen. Tämäkin tehtävä suoritettiin yksilötehtävänä. Aluksi tuli pellon yli pajukkoon markkeeraus fasaanilla, matkaa oli noin 40 m. Tämä jäi muistiin ja laukauksen jälkeen koira tuli ohjata avovedessä olevalle sorsalle, joka oli noin 70 m päässä rannasta. Yhtä koiraa lukuun ottamatta koirat suorittivat tehtävän varsin vaivattomasti. Kolme parasta koiraa oli siis selvillä ja tuomarit ilmoittivat, että koe on päättynyt. Suomen mestariksi kruunattiin tänä vuonna Tuija Nevalainen ja labradorinnoutaja Usko. Olen erittäin onnellinen Tuijan puolesta ja mielestäni koirakko teki tasaista varmaa työtä koko viikonlopun ajan.

Omasta puolestani voin vain sanoa, että olen onnellinen siitä, mitä olin saavuttanut Vapun kanssa. Kaikista suomalaisista voittajaluokassa kilpailevista koirista oma flattini oli päässyt kahdeksan parhaan koiran joukkoon. Ei huono!

- Katja

*Kennel Heilurihännän toivottaa
joulu rauhaa ja
kaikkea hyvää vuodelle 2020!*

Iso kiitos kasvattiemme omistajille hyvästä yhteistyöstä!

*FI MVA Heilurihännän Tiger's Love "Isla",
om. Pirjo Kohvakka.*

©Satu Saarinen

*Rotujärjestön päänäyttelyn VSP
FI MVA Heilurihännän Eye Of The Tiger "Ruuti",
om. Emmiina Rämä.*

©Veera Jääskeläinen

*Rauhaisaa
joulun aikaa
ja hyvää
uutta vuotta*

Toivottaa Suomen
sileäkarvaiset noutajat ry

©Juho Pajari

*Iloista joulua
ja menestystä
uudelle vuodelle
2020!*

*Toivottavat:
Jaana ja
flattitytöt
Iris, Hilma
ja Alma*

©E.Pekki

Rauhallista Joulua ja Menestystä Vuodelle 2020
toivottaa Kennel Ninjafähden poppoo

Hyvää Joulua

ja vauhdikasta uutta vuotta 2020
kasvattiemme omistajille ja koko flattikansalle!

toivottavat Kennel Huntstarsin työt Satu, Piia ja Jonna ♡

**Rauhaisaa
joulu
kasvateille
sekä
kaikille
ystäville**

Kennel Kevätniityn

Rauhaisaa joulunaikaa ja menestystä uudelle vuodelle! Toivottaa Majakkasaaren kennel

Pentue-
suunnitelmia
talvelle
2019-2020!

Minna Latva / Kaarina / 0400 842 998 / majakkasaaren@gmail.com / majakkasaaren.wixsite.com/flatit

© E. Petäki

Jouluiloa ja flattimäistä menoa vuodelle 2020!

- R.I.P. Sigge 11 v 10 kk
- Jippi, Flatts Kellys Happy Girl muutti tyttärensä Ritan seuraksi
- Sigge sai pennut Pätäkisen kanssa Kennel Noanarkissa tammikuussa
- Rita flattien MEJÄ-mestari 2019

toivottavat

Virpi ja Markku

Jippi 9 v ja Rita 4 v Flatts

www.turkuflatti.net

Tulossa helmikuussa: Rally-tokokoe

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry järjestää Rally-tokokokeen 29.2.2020 Lohjan Lägi-areenalla.

Osallistumismaksu jäsenille 25 euroa (muut 28 euroa).

Hallissa pidetään samanaikaisesti kaksi koetta, tarjolla siis mahdollisuus startata kaksi kertaa samana päivänä.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset:
toko.flatti@gmail.com

*Lisätietoja päivitetään osoitteeseen:
www.flatti.net/toiminta & Facebook-sivuille*

Tulevia tapahtumia

01.02.2020	Kasvattajapäivä, Lahti
29.02.2020	Rally-tokokilpailu, Lohja
huhtikuu 2020	MEJÄ-kurssi, Espoo
18.04.2020	TOKO-mestaruuskoe, Asikkala
19.04.2020	TOKO-treenipäivä, Asikkala
30.-31.05.2020	Taipumusko, Korja
07.06.2020	MEJÄ-koe, Mäntsälä
13.06.2020	Päänäyttely, Joensuu
09.-12.07. 2020	Kesäleiri, Surkeenjärvi
09.07.2020	Kesäleirin MEJÄ-koe, Surkeenjärvi
10.07.2020	Kesäleirin Rally-tokokoe, Surkeenjärvi
02.08.2020	MEJÄ-mestaruus, Mäntsälä
08.-09.08.2020	Flatti-Kisälli, Ylivieska
15.-16.08.2020	Flattimestaruus ja Juniorimestaruus, Joensuu

Flattien TOKO viikonloppu

18.-19.4.2020 Asikkalassa

FLATTIEN TOKO-MESTARUUSKOE LA 18.4.

ALO, AVO, VOI, EVL. Raj. osanotto max 25 koirakkoa. Tuomari Ralf Björklund.

Mestaruus ratkotaan EVL-luokassa, mutta jokaisesta luokasta palkitaan paras sileäkarvainen noutaja! Rotumestaruuden yhteydessä kilpaillaan myös joukkue-mestaruudesta. Joukkueeseen voi kuulua 3-5 koiraa, joista vähintään yhden tulee osallistua VOI- tai EVL-luokkaan.

Ilmoittautuminen flateille 16.-29.3.2020.
Koepaikan varaukset sähköpostilla:
flatti.toko@gmail.com

Osallistumismaksu: jäsenille 30 euroa.
Maksut tilille FI28 5620 0920 4247 50, viite: 180420209.
Tiedustelut Pipa Pärssinen, p. 040 536 7167.

FLATTIEN TOKO-TREENIPÄIVÄ SU 19.4.

Ilmoittaudu mukaan treenaamaan TOKOa flattimäisessä seurassa!

Ei varsinaista koulutusta, vaan päivä suunnitellaan osallistujien kesken ja treenataan yhdessä. Osallistumismaksu 20 euroa.

Koepaikalla on mahdollisuus myös majoittumiseen, voit saapua paikalle jo perjantai-iltana!

Tiedustelut majoituksesta sekä ilmoittautumiset treenipäivään su 29.3.2020 mennessä:
Miia Mäkijouppila, miia.makijouppila@gmail.com,
p. 040 564 6453.

Tässä sarjassa lähemme kaivamaan rotumme juuria kahden mantereen maaperästä olemattomin johtolangoihin ja hatarin perimätiedoin. Monen suosittu koirarodun historia on loisteliaasti kirjattu jopa yli 2000 vuoden takaa. Museoissa on egyptiläisiä ja kiinalaisia veistoksia tai renessanssin mestareiden maalauksia, joista koirat ovat selvästi tunnistettavissa. Me etsimme vain 300 vuoden takaista Kunta-Kintea, joka onnistui lähes tyystin välttämään historiankirjoittajat, maisemamaalarit ja valokuvaajat arvottoman rakin kaavussa. Kunta-Kintemme oli kaikkien noutajien esi-isä, josta tämän päivän flattikin polveutuu, ja niinpä tämä tarina on samalla kaikkien noutajien tarina – vapaasti oletettuna ja pelottomasti yleistettynä. Juuret osa 2 julkaistiin Flattiviestin numerossa 3/2019.

Juuret osa 3

Puoli vuosisataa Cooke'a

Henry Reginald Cooke syntyi vuonna 1860 ja kuoli 1951. Hän oli niitä viktoriaanisen ajan etuoikeutettuja kasvatteja, jotka tulivat mukavasti toimeen pääomatuloillaan. Hän omisti kaksi kartanoa ja vietti aikaansa kasvattamalla hevosia ja koiria sekä metsästäen ja kalastaen. Flattien parissa hän vietti 75 vuotta antaen kaikkensa rakastamalleen rodulle. Elinaikanaan hän ehti nähdä Shirley'n ensimmäiset varsinaiset flatit, kannan heilahtelun 1. maailmansodan aikana, flattien valtakauden 1920-luvulla, kannan hupenemisen 2. maailmansodan aikana ja häilyvän olemassaolon sen jälkeen. Cooke teki tarkkoja muistiinpanoja koiristaan vuosina 1903–1950 keräten lehtileikkeitä, valokuvia ja sukutauluja tuon ajan tapahtumista ja koirista. Näistä hän kokosi 9 paksua leikekirjaa, jotka hän testamentoi Flatcoated Retriever Societylle. Ne ovat noutajafriikille uskomaton kultakaivos, jonka Judy Seall on onneksemme editoinut kirjaksi *The History of Retrievers*. Kirjan runsaat valokuvat ovat kiehtovaa katsottavaa.

Cooke oli Shirley'n uskollinen oppilas ja kävi usein Ettington Parkissa, kunnes kenneli huutokaupattiin Shirley'n kuoleman jälkeen 1904. Tuolloin oli nimittäin tavallista, että koiria huutokaupattiin kuten muutakin karjaa esim. maatalousnäyttelyissä tai realisoitaessa kuolinpesiä. 30 noutajasta saatiin kuulemma yhteensä 300 puntta. Esim. Kitty Wake myytiin eräälle Mr. Armstrongille 15½ punnasta USA:han vietäväksi. Cookelle kehittyi ohittamaton silmä löytää parhaat mahdolliset koirat, jotka hän keräsi vaati-

mattomaan 30 hakin kenneliinsä kustannuksia kaihtamatta. Sen hän oli perustanut vuonna 1881 hankkimalla Ch Moonstonen (ks. kuva ed. osassa) pojan Mr. Harding Cox'ilta (Black) – Shirley'n aikalainen ja yksi flatin vakiinnuttajista. Vuonna 1903 Cookella oli kennelissään 6 valiota. Vanhin oli 1894 syntynyt Ch Worsley Bess (Barton Zulu - Trinket). Kuuluisin oli tuolloin Ch Wimpole Peter (Black Drake - Racket), joka oli pentuna maksanut Cookelle 105 puntta, ja kallein oli ollut Ch Black Quilt (Ch Horton Rector - Ch Black Queen) - 200 puntta eli nykyrahassa lähes 30 000 €. [Kuva 1 seur. sivulla.](#)

Nämä olivat kuitenkin vasta alkua. Kuuluisaksi Cooke nousi omilla Riverside-koiriltaan, jotka loivat kokonaisen tyylisuunnan. Siinä ohessa hän kuitenkin osti jatkuvasti hyviä siitoskoiria, mm. eversti Cornwall Leghin kuolinpesästä vuonna 1905 Ch High Legh Blarney'n (ks. ed. osa) 200 punnalla. Useiden Cooken ostamien koirien sukutauluissa oli aukkoja ja jotkut olivat labradori-risteytyksiä (ei enää St. John's). Eräs 1920-luvun merkittävä siitosnarttu oli Bibby, jonka isoäiti oli field-trial labradori Coronation Jenny. Cooke omisti myös kolme ruskeaa flattia. [Kuva 2 seur. sivulla.](#)

Cooke olikin enemmän ostaja kuin kasvattaja, joka taloudellisten resurssiensa avul-

la jyräsi muut huutokaupoissa ja tavallaan muutenkin ”pilasi markkinat”. Koska ostaja voi Englannissa antaa koiralle oman kennel-nimensä, on vaikea heti tietää, mitkä Cooke'n koirista olivat hänen omia kasvattejaan. Kuuluisimmista koirista useimmat olivatkin pentuina tai aikuisina ostettuja. Toki Cooke kasvatti itsekin joukon menestyneitä koiria ja onkin merkillepantavaa, että hän itse asiassa operoi lukuisilla siitoslinjoilla yhtäaikaaisesti harjoittaen ilmeisesti ankaraa valintaa koskapa huonoista Riverside-koirista ei aikakirjoissa ole mainintoja. Nykykasvattajan rahkeet eivät tällaiseen riitä. Jälkiviisaana voisi todeta, että Cooken suurin ansio oli se, ettei hän harjoittanut mittavaa linjasiitosta vaan hänen koiriensa laajapohjainen perimä siirtyi jälkipolvien hyödynnettäväksi ilman piileviä riskejä. Cooke oli aikanaan rodun kiistaton auktoriteetti ja niin hallitseva, että

Juuret (Roots) oli Alex Haleyn novellin mukaan vuonna 1977 tehty amerikkalainen TV-sarja, joka pyöri meilläkin 80-luvun alussa. Se kertoo Afrikasta orjaksi Yhdysvaltoihin siepatusta Kunta-Kintestä, jota Haley väitti esi-isäkseen. Myöhemmin suku-laisuus osoitettiin perättömäksi ja novelli plagiaatiksi. Kukaan ei ole vielä osoittanut flattia perättömäksi plagiaatiksi. (KK)

hantä on jälkeinpäin arvosteltu siitä, että hän ylivoimaisuudellaan masensi monta lupavaa kasvattajaa siirtymään muihin rotuihin.

Kuva 3.

Cooke voitti koirillaan 349 CC:tä, 130 varaCC:tä, 2084 1. palkintoa, 513 2. palkintoa, 228 3. palkintoa ja 296 muuta palkintoa. Metsästyskokeissa hän voitti 15 1. palkintoa, 10 2. palkintoa, 11 sijoitusta ja 21 kunniamainintaa. Taas on muistettava, että Englannissa on vain kilpailuarvostelu, eli joka luokassa jaetaan vain yksi 1. palkinto ja ”serttejä” saa kerätä rajattomasti. Näin ollen kaksoisvalion arvon saavuttaminen on teko, johon vain harvat noutajat ovat pystyneet. Cooke’lla näitä oli kaksi: Toby ja Grouse of Riverside – molemmat ostettuja. Cooken omasta mielestä parhaat olivat narttu Kiss of Riverside, jonka Cooke osti pentuna Will Phizacklealta (Atherbram), sekä etenkin Kissin urospentu Woodlark of Riverside, jonka Cooke oli itse kasvattanut. Valitettavasti Woodlark syntyi juuri 2. maailmansodan alla eikä sitä käytetty koskaan siitokseen. Cooken menestyneimmät koirat olivat ennennäkemättömän homogeenisia tyyplitään ja samalla erinomaisia metsästyskoiria, joista lähes kaikkien sodan jälkeisten kuuluisien kasvattajien koirat polveutuvat. **Kuva 4.**

Vuonna 1941 Cooke päätti 80-vuotiaana lopettaa näyttelykäynnit mutta jatkoi metsäs-

Kuva 1: Ch Black Quilt

Kuva 2: Cooke metsästyskokeessa 1906, jonka hän voitti Ch Grouse of Riversidella. Koiria istuu selin laukauksen suuntaan. Tämä toistuu monissa muissakin tuon ajan valokuvissa. Tietääkö joku selityksen?

tyskokeissa hyvällä menestyksellä lähes kuolemansa asti. Marraskuun 17. vuonna 1949 tämä 90-vuotias teräsvaari starttasi viimeisen kerran – vieläpä kahdella koiralla – voittaen Flatcoated Retriever Societyn kokeen Joy of Riversidelle ja sijoittuen Nobby of Riversidella. Tämän tarinan kirjoittajallakin on nyt tavoite. **Kuva 5.**

Cooke oli koko ikänsä vannoutunut ”dual-purpose”-kasvattaja. Hänen tavoitteensa oli täydellinen kaksoisvalio. Hänen - jos jonkun - neuvoa kannattaa seurata pennun valinnassa: ”Valitse pentu hyväsuikuisista vanhemmista. Ota pentueesta se, joka on keskikokoinen, jolla on pitkä, muttei hento pää, pienet korvat, tummat silmät, suora karva, lyhyt häntä, suorat raajat, pienet tassut ja runsaasti luustoa. Ota mieluiten pentu, joka kiinnittää sinuun paljon huomiota, joka ei pelkää kun taputat äänekkäästi käsiäsi ja jonka toteat kantavan suuntäydeltä olkia ja muuta tavaraa. Tämä osoittaa luontaista taipumusta, joka säilyy aina. Koiria, joka on opetettava noutamaan ei ole vaivan arvoinen.”

Umpikuja hämmöttää

Vain harvat jaksoivat siis kasvattaa rotua suuremmassa mitassa Cooken ylivalian alla 1930-luvulla. Toki ”pienkasvattajia” oli run-

Kuva 3: H. Reginald Cooken vakituinen kalakaveri oli Ch Kim of Riverside, joka oli haka noutamaan taimenia. Mutta mihin HRC tarvitsi haavvia?

Kuva 5: Kahdeksan Riverside-flattia - kaikki valioita. Huomaa valkoiset ylähuulet muutamalla (St. John 's ?).

saastikin, muutenhan Cooke olisi ajautunut umpikujaan ilman vierasta verta, mutta useimmat ovat jääneet flatlithistoriaan korkeintaan niminä ja heidän koiriensa perimä on jo aikoja sitten vesittynyt. Vain kaksi aika-laista jättivät pysyvemmän jäljen, nimittäin herrat A.E. Southam (koirien alkukirjaimet Sp-) ja W. J. Phizacklea (Atherbram).

Southam menestyi aluksi hyvin kasvattamisen mm. valiot Specialist, Peddars Lass ja Kala Rat of Adlington. Southamin harjoittama järjestelmällinen linjasiitos koitui kuitenkin lopulta hänen kohtalokseen. Vuonna 1937 Southamin linjat olivat kaventuneet siinä määrin, että tehtyään epätoivoisen yrityksen astuttaa kultaisen noutajanartun Kala Ratilla hän lopetti kasvatustoiminnan. Opettavainen tarina nykykasvattajillekin. Kala Ratin hän myi Mrs. E. Hemm’ille (Adlington), samoin kuin Ch Specialistin tyttären Dawn of Adlingtonin. Näiden yhdistelmästä syntyi Bryn of Adlington (1945), jota käytti rodun jälleenrakentaja Stanley O’Neill (Pewcroft). Näin Southamin linjat ovat säilyneet meidän päiviimme.

”Will” Phizacklea sitä vastoin menestyi lopuksi paremmin. Hän oli perustanut kennelinsä 1920-luvun alussa nartulla Atherbram Belle. Phizacklea käytti runsaasti ulkosiitosta pitäen jalostuspohjansa laajana. Hän käytti sekä Southamin että Cooken materiaalia ja kasvatti lukuisia valiokoiria, joista mainittakoon vain Ch Atherbram Jet, Ch A. Prince ja viimeisenä Ch A. Pedro. Phizacklean kuoltua

Kuva 4: Kiss of Riverside

sotien jälkeen kennelnimen peri hänen veljentyttärensä Peggy Payne, joka samalla jätti pois entisen kennelimensä Sharpthorne. Mrs. Paynelta kennelnimi siirtyi hänen tyttärelleen ja edelleen tyttären serkulle Hilary Hughesille, kennelnimen nykyiselle haltijalle. Näin Atherbram on tiettävästi ainoa flattien kennelnimi, joka on säilynyt aina 1920-luvulta ja vieläpä samassa suvussa. *Kuva 6.*

Vielä on mainittava William Simms (Tosca), Shirleyn riistanhoitajan veli. Hän kasvatti Shirleyn alkuperäisistä linjoista varsin kuuluisan uroksen Tosca Dazzler (1922), josta tuli kannan kulmakivi moneen eri linjaan. Työtä jatkoi hänen veljenpoikansa W. J. Simms (Ettington) kasvattaen mm. Ch Specialistin isän Davidin sekä 2. maailmansodan jälkeisen ”jälleenrakennusuroksen” Revival of Ettigton’in (1939). Joan Mason kertoo elävästi kirjassaan vierailustaan 92-vuotiaan ”Young Will” Simmsin luona. Simmsin isä (Shirley riistanhoitaja) tapasi kuulemma sanoa, että ”flatit ovat herrasmiesten koiria – labradorit ovat romaneja varten”.

Toinen maailmansota oli koitua kohtalokkaaksi koko rodulle. Yllättävää kyllä se selvisi paremmin ensimmäisestä luultavasti siksi, että sota ei koskettanut Englantia yhtä läheltä. Useimmat kasvattajat olivat riistanhoitajia, jotka sodan alkaessa joutuivat palvelukseen ja antoivat pois koiransa. Muut joutuivat sulkemaan kennelinsä lähes kokonaan rehun puutteen vuoksi, ja veteraanit kertovat liikuttavia tarinoita siitä, miten koirille leivottiin vedestä ja jauhon jäämistä ym. korvikkeista ”bisquitia” – koirankeksiä. Lihasta ei ollut tietoa.

Vain ani harvat kykenivät kasvattamaan jonkun pentueen, ja sota kesti juuri sen

verran kauan, että monet merkittävät siitoskoirat ehtivät kuolla. Sodasta palaavilla oli suuria vaikeuksia löytää sijoittamia koiria. Niitä ei alun alkaenkaan ollut monta, sillä flattien rekisteröinnit olivat aallonpohjassa juuri ennen sodan syttymistä. Vuonna 1939 oli rekisteröity vaivaiset 85 pentua. Ahdin-koa kuvaa osuvasti O’Neill muistelmissaan: Vuonna 1933 Phizacklea arvosteli Birminghamissa ja paikalla oli muistaakseni 9 flattia. Useimmat meistä ajattelivat, että tämä on kaiken loppu.

Jalostuspohja oli siis vaarallisen kapea sodan päättyessä. Siitoskoiria olivat kyetneet pitämään vain eläkkeellä olevat pioneerit, kuten Cooke, Phizacklea ja Mrs. Hemm, jotka olivat jopa onnistuneet kasvattamaan muutaman pentueen, vaikka ostajia ei liiemmin ollut. Sodan päättyessä he olivat jo niin iäkkäitä, etteivät juuri osallistuneet julkiseen keskusteluun. Aloitteijoilla ei siis ollut suuria esikuvia, ja kun vielä monet erikoistuomarit olivat lopettaneet uransa, lipesi rotutyypin hakoteille. Yleistuomarien suosiollisella avustuksella 40-luvun lopulla yleistyi raskas, karkeapäinen tyyppi, jolla oli pitkäkko runko ja korkea otsapenger. Tähän lienee myötävaikuttanut jo aiemmin selostettu noutajarotujen keskinäinen risteyttäminen, jota monet kasvattajat joutuivat vaihkaa tekemään sopivien siitoskoirien puutteessa. *Kuva 7.*

O’Neill kerää sirpaleita

On suoranainen ihme, että oikea rotutyypin vielä löytyi ja tästä lankeaa suurin ansio Stanley O’Neillille. Hän oli perustanut Pewcroft-kennelinsä 30-luvun alussa ja luonut varsin tunnetun nimen ennen kuin sota katkaisi

toiminnan hänen lähtiessä rintamalle. Rauhahan palattua hän alkoi koota sirpaleita. Toki flatteja oli tarjolla siitokseen mutta O’Neill oli onneksemme hyvin tietoinen oikeasta rotutyypistä ja etsi Englannin päästä päähän löytääkseen riittävän hyviä uroksia nartulleen Pewcroft Pegille. Ensimmäiseksi löytyi Bryn of Adlington ja toiseksi Sweep of Riverside. Pegin toinen astutus kesti kolme vuorokautta ulkona hyytävässä lumipyryssä - molemmat koirat olivat 10-vuotiaita. O’Neillin koirasilmä oli kehittynyt jo lapsuusvuosina hänen seurattessa isäänsä työmatkoilla. Isä oli kalastustarkastaja, ja kalasatamissa nuori Stanley näki kalastusalusten tuomia ”kanadalaisia koiria”. O’Neill jää flattihistoriaan sodanjälkeisen kannan jälleenrakentajana. Monet tunnetut sodanjälkeiset veteraanikasvattajat ovat aloittaneet häneltä ostamallaan koirilla. O’Neill kuoli 1973 pitkällisen sairauden jälkeen 80-vuotiaana. Koiransa hän lahjoitti Joan Masonille (Heronsflight), joka näin sai parhaan mahdollisen startin kasvattajauralleen. *Kuva 8.*

Toinen veteraani, joka osallistui jälleenrakennustyöhön oli Colin Wells (Woodland, aikaisemmin alkukirjain W-). Hän oli soitaan lähtiessään joutunut myymään kaikki koiransa vuonna 1933 perustamastaan kennelistä, jonka kantanarttu Salthill Special oli Ch Specialistin tytär. Sodasta palattuun Wells osti Waterman-nimisen uroksen (Atherbram-linjaa) sekä Nancy Laughton’in kasvattaman nartun Claverdon Faith, joka polveutui Wellsin 1. pentueesta, saaden näin takaisin hieman alkuperäistä vertaan. Wells oli epäilemättä yksi sodanjälkeisten vuosien

Kuva 6: Neiti Phizacklea neljän Atherbram-koiran kanssa 1930-luvulla.

Kuva 8: Pewcroft Puzzler heinänteossa.

Kuva 9: Colin Wells ja Ch Wave kokeissa vuonna 1960.

Kuva 7: Mrs. Hemmin Adlington-koiria sotavuodelta 1943. Oikealla Kala Rat of Adlington.

menestyneimpiä dual-purpose kasvattajia. Jo vuonna 1954 hänellä oli 4 valiota ja 12 vuotta myöhemmin 6 uutta. Wells voitti Cruft 'sissa kymmenen vuotta peräkkäin. Hän toimi 43 vuotta Rutlandin herttuan Belvoirin linnan riistanhoitajana ja hänen koiransa olivat syystä erinomaisia työskentelijöitä. *Kuva 9 ed. sivulla.*

Kuva 10: Nancy Laughtonin kasvatti Claverdon Rhapsody. Tästä ei flatin pää parane; kallo ja kuonon selkä yhdensuuntaiset, kuonossa sopivasti syvyyttä ja huulet ovat kuivat. Huomaa myös eturinta.

Merkittävä jälleenrakentaja oli myös Nancy Laughton (Claverdon), jolla oli flatteja jo ennen sotia, mutta joka aloitti varsinaisen kasvattamisen vasta heti sodan jälkeen nartullaan Claverdon Jet (Atherbram-linjaa). Englannin flattiklubin keskeisenä hahmona hän vaikutti voimakkaasti alkuperäisen rotutyypin säilymiseen. Laughton rohkeni ensimmäisten joukossa 1980-luvulla ottaa julkisesti puheeksi flattien heikentyneet käyttöominaisuudet (rauhattomuus, äänekkyyys ym.) ja käynnisti kunnianhimoisen projektin ominaisuuksien parantamiseksi. Hänen suurin lahjansa jälkipolville on jokaisen flattifriikin raamattu A Review of the Flat-Coated Retriever. Sekä Wellsin että Laughtonin kasvattit ovat osaltaan vaikuttaneet myös pohjoismaiseen flattikantaan. Valitettavasti vain hieman ennen kuin niiden todellinen arvo tajuttiin – arvokasta perimää meni hukkaan.

Kuva 10.

Tästä huomaamme, että mm. Phizacklea oli onnistunut säilyttämään tyyppillistä materiaalia sodan melskeissä, ja sillä moni sodanjälkeinen kasvattaja pääsi alkuun. Hän oli myös sodan aikana saanut käsiinsä Cemlyn-nimisen nartun, joka polveutui mm. Dual Ch Toby of Riversidesta. Sen hän astutti Atherbram Gunnerilla, josta pentueesta syntyivät mm. Nancy Laughtonin kantanarttu Ch Claverdon Jet sekä Atherbram Monty. Phizacklea jalosti myös ruskeaa väriä kasvattaen jo ennen sotaa muutaman sukupolven sekä osti niistä polveutuvan ja Ewart Rowlands'in kasvattaman rodun 1. ruskean valion Ch Roland Tann. Nykyinen ruskea kanta polveutuu siis nimenomaan Phizacklean jällejästä.

Lopuksi ei sovi unohtaa vanhaa kunnan H. Reginald Cookea, joka oli keskellä sotaa eläkeläisenä onnistunut kasvattamaan peräti 5 pentuetta. Koska rodusta kiinnostuneita kasvattajia oli vain kourallinen, jäivät useim-

Lähdeteoksia:

- Ingemar Borelius: *Flatcoated Retrievern - lite om dess historia och typ* (Flatcoated Retriever Klubben rasbok 1980)
  - Lorna, Countess Howe: *The Popular Labrador Retriever* (Popular Dogs 1961)
  - Nancy Laughton: *A Review of the Flat-Coated Retriever* (Omakustanne 1968)
  - Joan Mason: *Flat-Coated Retrievers Today* (Ringpress Books Ltd. 1996)
  - Mary Roslin-Williams: *The Dual-Purpose Labrador* (Pelham Books 1969)
  - Judy Seall: *The History of Retrievers* (Omakustanne 2001)
  - Helen Warwick: *The Complete Labrador* (Howell Book House 1964)
- (Joitain on vielä käytettyinä myynnissä Amazonissa.)

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry

Pentuvälitys

Hanna Hujanen 040 578 9523/ Sanna Lahtinen 040 731 0831

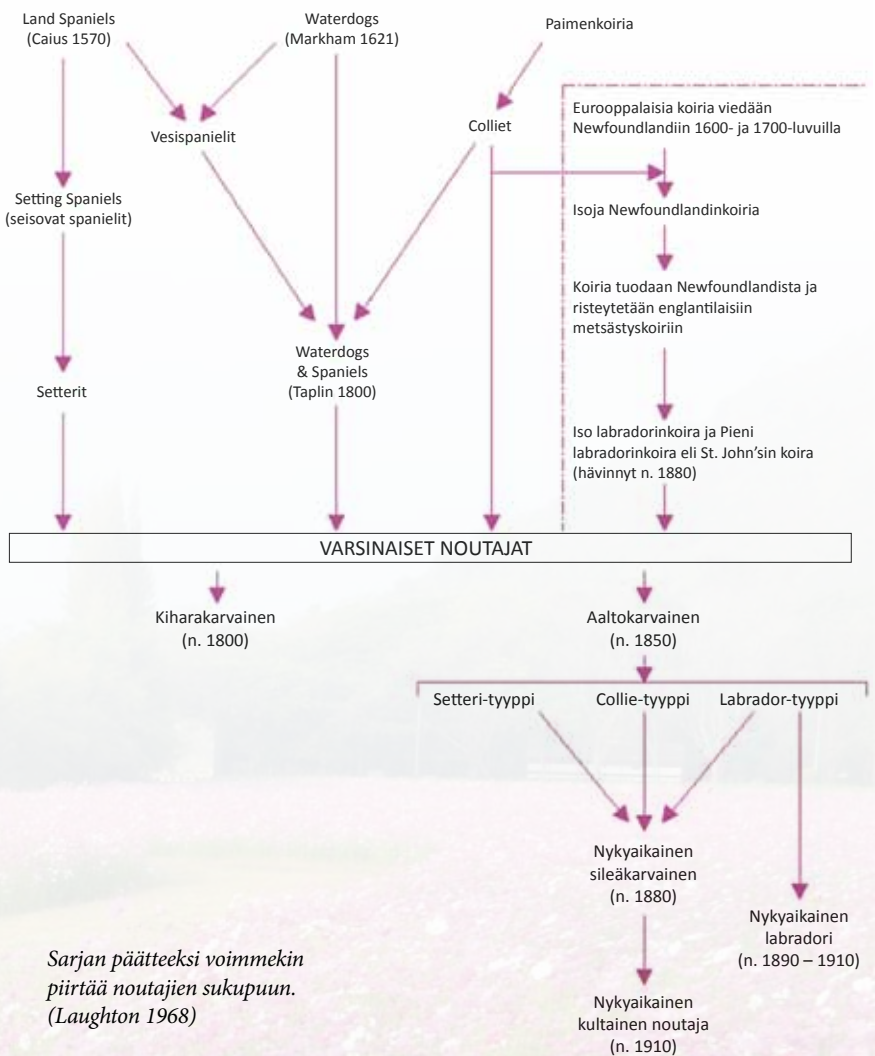
Olemme toimineet pentuvälittäjinä vuodesta 2012 lähtien. Ota rohkeasti yhteyttä: pentu@flatti.net, tai tule nykäisemään hihasta kokeissa ja tapahtumissa, jos jotakin kysyttävää tulee mieleen.

Pentuvälityksen sivuilta, osoitteesta: www.flatti.net/pentuvälitys löytyy ohjeet kasvattajille pentueiden ilmoittamiseen pentuvälitykseen ja listat suunnitteilla olevista sekä astutetuista ja syntyneistä pentueista. Sivulta löydät ohjeita myös flattipennun ostajalle.

mat käyttämättä siitokseen; mm. Cooken mielestä hänen kaikkein paras – Woodlark of Riverside. Sodan jälkeiselle kannalle Cooken perinnön näivettyminen oli suunnaton menetys.

Loppu onkin sitten kaikkien tiedossa. Näitten veteraanien ja vielä useampien mainitsematta jääneiden ansiosta meillä on tänään tallella melkein tismalleen sama noutaja, jonka S. E. Shirley loi Ettington Parkissa yli 100 vuotta sitten. Säilyttäkäämme se sellaisena. Sarjan päätteeksi voimmekin piirtää noutajien sukuun. (Laughton 1968)

Juuret-sarja on julkaistu aiemmin Flattiviestissä 1982-1983 – uusittu painos. Kirjoittaja Kenneth Kankkunen on ollut monipuolinen vaikuttaja Suomen noutajamaailmassa nuoruusvuosistaan lähtien. Lapsuudenkodissa on ollut koiria vuodesta 1953 ja labradoreja vuodesta 1962. Noutajalla on aina ollut erityinen ja vahva sija hänen elämässään. Kankkunen on toiminut Suomen Noutajakoiraajärjestön hallitus- ja muissa toimihenkilötehtävissä vuodesta 1970 vuoteen 1988, toimien vuosina 1981-1983 järjestön puheenjohtajana. Vuodesta 1970 vuoteen 1989 hän toimi myös noutajien taipumuskoe ja -metsästyskoetuomarina. Sileäkarvainen noutaja on aina ollut Kennethille ykkönen ja hän onkin tuonut Suomeen ensimmäisen sileäkarvaisen noutajan (tuolloin pitkäkarvainen noutaja) skn Puh Heran vuonna 1967. Kenneth Kankkunen on Suomen Noutajakoiraajärjestö ry:n kunniapuheenjohtaja ja Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n kunniajäsen.

Sarjan päätteeksi voimmekin piirtää noutajien sukuun. (Laughton 1968)

Tarvikemyynnistä kaikkea kivaa harrastuksiin!

Tarvikemyynti

Koko valikoiman, tuotekuvat ja tulevat uutuustuotteet löydät osoitteesta:
www.flatti.net/tarvikemyynti.

Muista tilata pentupaketit ajoissa!
 Lisätietoa nettisivuilta.

©Tanja Ukkonen

Flattikisälli – tuomarin terveiset

Flattikisälli, NOME-B alokasluokan koe pidettiin 21.-22.9.2019 Paukun Majan ympäristössä, Koriolla, luokkaan sopivassa ympäristössä ja sääkin suosi meitä molempina päivinä.

Tehtävät olivat selkeitä

- 1) Koe alkoi selkeällä ykkösmarkkeerauksella, joka putosi matalaan kaislikkoon. Linnun heitto, iso lokki näkyi todella selvästi. Matkalla koira osittain ui, osittain käveli ja vedessä noin 30m päässä pieni hento pensas ja joku keppi, jotka aiheuttivat todella paljon ongelmia koirille.
- 2) Lyhyt ohjaus hieman viistoon kaislikkoon, jossa telkkä.
- 3) Haku vaihtelevassa metsä-ranta-kaislikossa.
- 4) Ykkösmarkkeeraus harvan kaislikon taakse – lätsäys veteen näkyi hyvin.

Kokeeseen osallistui kaikkiaan 19 alokasluokan flattia + 11 muun rotuista koira. Flattien tulosjakautuma oli seuraavanlainen: 11x ALO0, 2x ALO3, 5x ALO2 ja 1x ALO1

ALO1-tuloksen saanut parivaljakko oli skn Celtair Prunaprismia & Kari Husso. Pari suoriutui aivan erinomaisesti päivän tehtävistä ja työskentely oli saumatonta, harmoonista ja ihanaa seurattavaa.

Ongelmat päivien aikana olivat monenlaiset. Noudosta kieltäytymisiä, liian kovia otteita riistoista, hallittavuudessa puutteita, keskittymisvaikeuksia olemassa oleviin tehtäviin sekä maalla että vedessä, veteen lähdöt tuottivat joillekin ongelmia ja siellä olevat kepit häirit-sivät keskittymistä.

Olen tänä vuonna arvostellut flatteja sekä nyt Kisälli-kokeessa että Flattimestaruudesta Raaseporissa. Näiden lisäksi vielä parisessa NOME-B:ssä ja taipumuskokeessa, ja on ikävä sanoa, mutta saamani käsitys flattien työskentelystä on aika kaukana siitä mitä se joskus on ollut.

Aiemmassa kirjoituksessani Flattimestaruudesta mainitsin, että siellä jäin kaipaamaan sitä vanhaa työhulluutta ja hyvää markkeerauskykyä mistä minusta flatit olivat tunnettuja.

Onneksi päiväni pelasti voittajaparivaljakko. Oli kokeessa muutamia muitakin melko hyviä suorituksia, mutta ei sellaista saumatonta yhteistyötä, mitä voittajaparivaljakossa oli.

- Hyvää syksyn jatkoa teille kaikille, Tobina

Kari Husso
Celtair Prunaprismia

Kisälli 2019 haastattelu

Minkälaisia tehtäviä kisassa oli?

- Koe alkoi ykkösmarkkeerauksella avoveden kautta kaislikkoon. Tämän jälkeen oli ohjaustehtävä samalta paikalta toisen kaislikkoalueen pätyyn. Näiden jälkeen siirryttiin hakualueelle, joka oli osin rannalla ja osin metsässä. Lopuksi oli aloituspaikalta ykkösmarkkeeraus avoveteen kaislikkojen väliin.

Mikä ratkaisi voiton teille?

- Se että onnistuimme kokeen kaikissa osaluissa.

Minkälainen koepaikka Koria oli?

- Monipuolinen koepaikka. Erityisen hyvää oli lyhyet matkat autolta starttipaikalle ja keskuspaikalle jne.

Mikä on koirasi paras ominaisuus?

- Sen erinomainen keskittymiskyky tehtävissä sekä maltti ja rauhallisuus omaa vuoroa odottaessa. Kuura keskittyy aina omaan suoritukseensa häiriöistä piittaamatta.

Kuinka paljon harjoittelette?

- Kuuran kanssa treenataan paljon WT-tyyppisiä harjoituksia. Pieniä lyhyitä treenejä

teemme useita kertoja viikossa. Käymme myös Kuuran kanssa porukkatreeneissä.

Mihin keskitytte treeneissä?

- Kokonaisvaltaiseen yhteistyöhön. Treenit lopetan aina onnistumisiin.

Mikä on ollut vaikeinta treenata?

- Pitkät sokko-ohjaukset ovat olleet haastavimmat treenata Kuuran kanssa.

Mikä oli mieleenpainuvien hetki kokeessa?

- Oli oikeastaan kaksikin hetkeä. Ensimmäinen oli kun tuomari kehui suoritustamme ja kertoi, että pääsemme jäljelle ja toinen oli jäljen onnistuminen.

Molempien koirien yhteistyötä kanssasi kehuttiin, miten harjoittelette sitä?

- Harjoittelemme yhteistyötä päivittäin niin arjessa kuin treeneissä. Pyrin aina palkitsemaan ja kiittämään koiria onnistuneesta yhteistyöstä. Hyvä yhteistyö perustuu mielestäni molemminpuoliseen luottamukseen.

- Kari Husso

Kisälli 2019 tulokset

Koeosuus, tuomari: Tobina Nyman
Näyttelyosuus, tuomari: Anett Finniig

1. Celtair Prunaprismia

kasv. Jenni Juven
om. Senni ja Kari Husso, ohj. Kari Husso

Näyttelyosuus: 60,5cm, erinomainen tyyppi. Hyvät nartun mittasuhteet. Hyvä ilmeinen pää, jossa otsapenger voisi olla selvempi. Hyvä kaula. Pysty lapa ja olkavarsi. Riittävän pitkä, hyvänmallinen rintakehä. Hyvä vahva lanne ja lantio. Hyvä leveä reisi. Hyvät takakulmaukset. Sopiva raajaluuston vahvuus. Hyvät tassut. Liikkuu hieman ahtaasti takaa, hyvin edestä. Sivusta erinomaisella askelpituudella. Miellyttävä käytös.

Koeosuus: Haku: Tekee erinomaista hakua kattaa koko alueen. Ohjattavuus: Suorittaa ohjauksen määrätietoisesti. Paikallistamiskyky: 1. Erinomainen suoritus. 2. Toisen ykkösen selvittää määrätietoisesti. Riistankäsittely: Hyvä riistankäsittely. Passityöskentely: Tarkkaavainen ammuttaessa. Jäljestämiskyky: Selvittää hienosti jäljen. Muut ominaisuudet: Reippaat veteen menot. Yleisvaikutelma: Erinomainen suoritus. Näin toivon, että tämä koe tapahtuisi. Pisteeet: 12+4 = 16 +2 = 18p

2. Noanarkin Formica Fusca

kasv. Kaija Leinonen
om. Kaija Leinonen, ohj. Akane Miura

Näyttelyosuus: 58cm, erinomainen tyyppi, jolla hyvät nartun mittasuhteet. Kaunisilmeinen pää, joskin kuonossa tulisi olla hieman enemmän täytettä. Hyvä kaula. Turhan pysty lapa ja olkavarsi. Erinomainen rintakehän malli ja pituus. Hyvä, lyhyt, vahva lanne. Hyvä lantio. Hyvät takakulmaukset. Sopiva raajaluustovahvuus. Turhan litteät tassut. Liikkuu takaa hieman ahtaasti, edestä hyvin. Askelpituus hyvä ja riittävän voimakas. Miellyttävä käytös.

Koeosuus: Haku: Liikkuu hyvin vesialueella, josta ajoittain vaikea saada pois, jonka takia myöns maa-alue jää hieman huonosti haettua. Ohjattavuus: Selvittää tehtävän. On melko hyvin hallinnassa. Paikallistamiskyky: 1. Näkee heiton ja jonkin ajan "sahauksen" jälkeen löytää riistan jonka noutaa ja palauttaa ohjajalle. 2. selvittää hyvin. Riistan käsittely: Hyvä riistan käsittelijä. Pientä toivomista luovutuksissa. Passityöskentely: Tarkkaavainen ammuttaessa. Jäljestämiskyky: -. Yleisvaikutelma: Työskentelyhaluinen koira, jolla työmotivaatiota. Selvittää koko kokeen, suurin ongelma tänään on saada pois vesialueelta tekemään töitä maa-alueella. Tämä vaikuttaa palkintosijaan, koska maa-alueen haku jää pieneksi. Pisteeet: 9+6 = 15p

3. Harvahampaan Prissy Missy Heartbreaker

kasv. Mikko Saastamoinen
om. Liisa Jyväskylä, om. & ohj. Emmi Kiviluoma

Näyttelyosuus: 58cm, erinomainen tyyppi, jolla hyvät mittasuhteet. Kauniit linjat. Kaunisilmeinen pää, jossa hyvät mittasuhteet. hyvä kaula. Turhan pysty lapa ja olkavarsi. Erinomainen rintakehän pituus ja malli. Hyvä vahva lanne. kaunis leveä reisi. Erinomaiset takakulmaukset. Erinomainen raajaluustovahvuus. Hyvät tassut. Liikkuu edestä ja takaa yhdensuuntaisesti. Sivusta hyvä askelpituus, mutta takapotku pitäisi olla voimakkaampi. Miellyttävä käytös.

Koeosuus: Haku: Hakee hyvin vesialueen, sekä maa-alueella. Haku hieman "aaltoilevaa". Ohjattavuus: Selvittää tehtävän, on melko hyvin hallinnassa. Paikallistamiskyky: 1. Ensimmäinen heitto näkyy erinomaisesti, koira selvittää sen lähinnä haulla. 2. Toinen 1-markkeeraus vaatii hieman enemmän etsikelyä. Riistankäsittely: Hyvä riistankäsittelijä. Passityöskentely: Tarkkaavainen ammuttaessa. Jäljestämiskyky: -. Muut ominaisuudet: Ui mielellään. Yleisvaikutelma: Hyvän työskentelymotivaation omaava koira, joka selvittää päivän tehtävät. Pidän työskentelystä, pienet puutteet markeerauskyvyssä vaikuttavat palkintosijaan. Pisteeet: 9+3= 12p

Näyttelyosuuden sijoittuneet

1. Noanarkin Formica Fusca

2. Ninjatähden Black Smoke

kasv. & om. Satu Marins

Näyttelyosuus: 63,5cm, erinomainen tyyppi. Hyvät mittasuhteet. Komea ilmeinen pää. Hyvä, vahva kaula. Turhan pysty lapa, ja olkavarsi. Erinomainen rintakehän pituus ja malli. Hyvä lanne ja lantio. Hyvä leveä reisi. Riittävät takakulmaukset. Erinomainen raajaluusto vahvuus. Liikkuu yhdensuuntaisesti edestä ja takaa. Hyvällä askelpituudella sivusta. Takaraajojen työntö voisi olla voimakkaampi. Liikkeessä turhan ylpeä hännästään. Miellyttävä käytös.

Koeosuus: Haku: -. Ohjattavuus: Saadaan oikealle alueelle lopulta, mutta nenä ei mukana, vaikka lopulta hakee oikealta alueelta. Riista ei löydy ja koe keskeytyy. Paikallistamiskyky:1. Näkee heiton, mutta ei ole selvää kuvaa riistan putoamispaikasta, ei lähde oikealle alueelle vaan etsii väärästä paikkaa. Riistankäsittely: -. Passityöskentely: Tarkkaavainen ammuttaessa. Jäljestämiskyky: -. Muut ominaisuudet: ui mielellään. Yleisvaikutelma: Rauhallinen odottaessa. Tänään valitettavasti sekä 1-markkeeraus että ohjaus jää noutamatta, jonka takia koe joudutaan keskeyttämään. Pisteeet: 0+5=5p

3. Celtair Prunaprismia

4. Harvahampaan Prissy Missy Heartbreaker

5. Emkristina's Johnie Lekko

kasv. & om. & ohj. Tiina-Maarit Kisonen
Näyttelyosuus: 56cm, erinomainen tyyppi, hyvät mittasuhteet. Kaunis ilmeinen pää, jossa kuono tulisi olla täyteläisempi. Hyvä

kaula. Turhan pysty lapa ja olkavarsi. Erinomainen pitkä rintakehä, jossa hyvä malli. Hyvä vahva lanne, lantio turhan suora. Hyvä leveä reisi. Riittävät takakulmaukset. Hyvä raajaluuston vahvuus. Hieman löysyyttä välikämmenissä. Liikkuu edestä hieman löysin kyynerpäin, takaa hyvin. Hyvä askelpituus sivusta. Miellyttävä käytös. **Koeosuus:** -. Pisteeet 0+2= 2p

Juniorimestaruus tuomarin silmin

Aluksi kiitokset Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:lle kutsusta tulla arvosteamaan Juniorimestaruuden koeosuus!

Kokeesta pyrittiin tekemään suurin piirtein metsästyskokeiden alokasluokan tasoa vastaava tai hieman helpompi. Koe alkoi maalla ykkösmarkkeerauksella, sen jälkeen oli pieni siirtymä rantaan, jossa tuli melko pitkä ykkösmarkkeeraus avoveteen. Tämän jälkeen suoritettiin hakutehtävä. Haku oli maasto-olosuhteista johtuen pääosin täysin kuivalla maalla ja vain kaksi lintua oli kapeassa vesiruovikossa. Haun jälkeen siirryttiin takaisin maamarkkeerauspaikalle, josta koira lähetettiin linjalla samaan paikkaan, minne markkeeraus oli kokeen alussa pudonnut.

Ilokseni kaikki koirat olivat erittäin hyviä riistankäsittelijöitä ja työskentelivät pääosin mukavalla vauhdilla. Suurimmat puutteet olivat seuraamisessa sekä itseluottamuksessa. Itseluottamuksen puutteet tulivat esiin erityisesti pitkässä vesimarkkeerauksessa ja haussa. Useamman koiran itseluottamus ei riittänyt uida lokille, vaikka se oli selvästi näkyvissä avovedessä. Myös haussa oli nähtävissä itseluottamuksen puutetta eivätkä koirat edenneet riittävän pitkälle tai itseluottamus ei riittänyt ylittämään maaston vaihteita. Ikä ja kokemus varmasti auttavat tähän ”ongelmaan”, mutta itseluottamuksen vahvistamista kannattaa tukea myös harjoituksissa. Sitten se seuraaminen. Seuraaminen on täysin koulutuksen tulosta, joten panostakaa siihen! Back to basics eli perusasioiden äärelle. Nyt on talvella hyvää aikaa harjoitella seuraamista, paikalla pysymistä ja ohjaajan vierellä kääntymistä, taitoja, joita tarvitaan niin metsällä kuin kokeissakin. Kun koira on rauhallisesti ohjaajan sivulla, ollaan sitten paikallaan tai liikkeessä, sen on huomattavan paljon helpompi nähdä ympärillä tapahtuvat asiat ja suoriutua tehtävistä.

Koeosuudesta parhaiten suoriutui Celtair Fox Channel ohjaajanaan Kari Husso. Koiran työskentely oli mukavaa katseltavaa ja sitä ohjattiin vähäeleisesti ammattimaisin ottein. Koira suoriutui helposti markkeeraus- ja ohjaustehtävistä. Hakutyössä silläkin oli pientä tehottomuutta, eikä kaikkia riistoa saatu talteen, vaikka koira liikkui alueella laajasti. Tämä ei kuitenkaan himmentänyt koiran erinomaista kokonaissuoritusta. Parivaljakon yhteistyötä oli miellyttävä seurata ja toivon näkeväni sen tulevaisuudessa korkeimmissa koeluokissa! Ilokseni koira voitti myös näyttelyosuuden ja siten kruunattiin Juniorimestariksi. / - Lotta Vuorinen

Juniorimestari 2019 Celtair Fox Channel, joka voitti myös seuraavat kiertopalkinnot: Musta varis (koeosuuden paras), Viltin malja (paras yhteistyö) ja Wilman vaasi (juniorimestaruuden näyttelyosuuden kaunein).

Juniorimestarin haastattelu

Miltä nyt tuntuu?

- Hyvältä tuntuu. Etenkin kun molemmat koirani onnistuivat omissa koesuorituksissaan.

Minkälaisia tehtäviä kisassa oli?

- Hakutehtävä oli hieman haastava maastojen vaihtelevuuden vuoksi. Muut tehtävät (kaksi ykkösmarkkeerausta ja ohjaus) olivat hyvin suoritettavissa jos vain koira oli hyvin hallinnassa.

Mikä ratkaisi voiton teille?

- Hyvä yhteistyö ja koiran keskittyminen tehtäviin. Näyttelyosuuden voitto antoi hyvät edellytykset kisaan ja kokeessa erinomaisesti onnistuivat ohjaustehtävä ja markkeeraukset.

Minkälainen koepaikka Korja oli?

- Juniorimestaruudelle alueena oikein hyvä paikka. Monenlaista maastoa johon on mahdollista rakentaa mielenkiintoisia tehtäviä.

Mikä on koirasi paras ominaisuus?

- Hilla on iloinen, vauhdikas ja riistaviettin koira, joka tekee aina parhaansa. Sen miellyttämisenhalu on myös hyvä ominaisuus.

Kuinka paljon harjoittelette?

- Harjoittelemme pieniä lyhyitä harjoituksia pitkin viikkoa, noin kolme kertaa viikossa. Kesällä kävimme 1-2 kertaa kuukaudessa myös treenaamassa porukkatreeneissä.

Mihin keskitytte treenissä?

- Suunnittelen treenit niin, että ne eivät ole koiran tasoon nähden liian vaikeita, mutta kuitenkin tarpeeksi haastavia, jotta myös kehitystä tapahtuu. Treenit lopetan aina onnistumisiin, jotta myös koiran itseluottamus parane.

Mikä on ollut vaikeinta treenata?

- Luottamuksen rakentaminen pidempiin ohjauksiin. Hillan kanssa on varsinkin alkutaipaleella ollut vaikeuksia myös maltin treenaamisessa.

Mikä oli mieleenpainuvuin hetki kokeessa?

- Vesimarkkeerauksen onnistuminen viiva-suoraan menen tullen sekä ohjauksen onnistuminen.

- Kari Husso

Juniorimestaruus 2019 tulokset

*Koeosuus, tuomari: Lotta Vuorinen
Näyttelyosuus, tuomari: Kirsi Nieminen*

1. Celtair Fox Channel

kasv. Jenni Juvén
om. Senni ja Kari Husso, ohj. Kari Husso

Näyttelyosuus: 58cm, feminiininen kokonaisuus. Kauniit ääriiviivat. Pää voisi olla hieman pidempi. Kaunis ylälinja. Erinomainen eturinta ja runko. Vahva raajaluusto. Erinomaiset takakulmaukset. Erinomaiset käpälät. Tehokkaat liikkeet, hyvä karva.

Koeosuus: Haku: Liikkuu hyvällä vauhdilla ja kattaa aluetta laajalti, mutta saisi olla hieman tehokkaampi riistanlöytäjää. Ohjattavuus: Erinomainen suora linja! Paikallistamiskyky: 1. Näkee pudotuksen ja suorittaa tehtävän helposti. 2. Näkee pudotuksen ja ui määrätietoisesti linnulle. Riistankäsittely: Erinomaiset otteet linnuista ja suoraviivaiset palautukset ohjaajalle käteen. Muut ominaisuudet: Pysyy hyvin paikallaan laukausten aikana ja seuraa ohjaajansa erinomaisesti. Yleisvaikutelma: Hyvällä vauhdilla ja tyyllillä työskentelevä koira, joka on erinomaisessa yhteistyössä ohjaajansa kanssa. Suorittaa vaivattomasti kokeen tehtävät. Haun pieni tehottomuus ei himmennä koiran kokonaissuoritusta. Pisteet yhteensä: 6+12= 18p

2. Palokallion Valkyria

kasv. Heli ja Rami Pitkärä
om. & ohj. Noora Saarikko

Näyttelyosuus: 59cm, feminiininen kokonaisuus. Hyvä pään pituus. Otsapenger voisi olla selvempi. Hieman pyöreät silmät. Hyvä kaula. Etuasentoiset lavat. Kuroutunut alalinja. Hyvä raajaluusto. Hieman jyrkkä ja lyhyt lantio. Erinomaiset käpälät. Liikkuu kovin lyhyellä askeleella. Hyvä karvanlaatu. Kaksi hammasta tasapurennessa.

Koeosuus: Haku: Aloittaa epäröiden, mutta sitten hakutyö lähtee käyntiin ja koira liikkuu alueella laajasti ja löytää riittävästi riistaa. Ohjattavuus: Lähtee linjalle osoitettuun suuntaan ja löytää riistan vaivattomasti. Paikallistamiskyky: 1. Kuulee heiton pudotuksen, selvittää tehtävän haku avuksi käyttäen. 2. Näkee heiton ja ui määrätietoisesti riistalle. Riistankäsittely: Hyvät otteet riistasta. Palauttaa pääsääntöisesti ohjaajalle käteen. Muut ominaisuudet: Pysyy laukaussissa hyvin paikoillaan. Tulisi seurata paremmin sivulla. Yleisvaikutelma: Mukavalla tavalla töitä tehnyt koira, joka käsittelee riistaa hyvin. Suorittuu päivän tehtävistä melko helposti. Jatkossa tulee kiinnittää huomioita lähi-alueen hallintaan. Pisteet yhteensä: 1+10 = 11p

3. Harvahampaan Quite A Jolly Good Fellow

kasv. Mikko Saastamoinen
om. Liisa Jyväskylä & Emmi Kiviluoma
& AK Hietaniemi, ohj. Emmi Kiviluoma

Näyttelyosuus: 61cm, tasapainoinen uros. Otsapenger saisi olla selvempi ja pään linjat yhdensuuntaisemmat. Hieman löysää kau-

lanalusnahkaa ja liikaa huulia. Erinomainen eturinta ja runko. Hyvä raajaluusto. Tasapainoisesti kulmautunut. Erinomainen karva. Ok käpälät. Liikkuu hyvällä askelpituudella.

Koeosuus: Haku: Liikkuu hyvällä vauhdilla ja kattaa alueen hyvin. Hakutyön edetessä ei koira vielä osaa laajentaa työtään uusille alueille. Löytää kolme riistaa. Ohjattavuus: Lähtee osoitettuun suuntaan ja saadaan ohjattua melko helposti oikealle alueelle. Paikallistamiskyky: 1. Näkee pudotuksen ja noutaa linnun pienen mutkan kautta. 2. Näkee pudotuksen ja ui määrätietoisesti linnulle. Riistankäsittely: Erinomaiset otteet linnuista ja suoraviivaiset palautukset ohjaajalle käteen. Muut ominaisuudet: Pysyy hyvin paikallaan laukausten aikana ja seuraa erinomaisesti ohjaajansa. Yleisvaikutelma: Erittäin hyvässä yhteistyössä ohjaajansa kanssa työskentelevä koira, joka selviytyy päivän tehtävistä vaivattomasti. Hakutyön pieni tehottomuus ei himmennä koiran kokonaistulosta. Pisteet: 1+8= 9p

Näyttelyosuuden sijoittuneet

1. Celtair Fox Channel

2. Celtair Flying Fox

kasv. Jenni Juven, om. & ohj. Tapio Muikku

Näyttelyosuus: 63,5cm, kookas elegantti uros, jolla kauniit ääriiviivat. Hyvä pitkä pää, erinomainen kaula, oikea asentoiset lavat. Hieman löysää kaulanalusnahkaa. Erinomainen runko. Vahva raajaluusto. Hyvät käpälät. Erinomaiset takakulmaukset. Liikkuu erinomaisella askelpituudella. Hyvä karvanlaatu.

Koeosuus: Haku: Tekee aluksi pistomaisia lenkkejä alueella ja löytää lokin. Sen jälkeen hakutyö hiipuu, eikä koira saada alueelle. Ohjattavuus: Lähtee linjalla osoitettuun suuntaan, mutta ei löydä riistaa. Toisella lähetyksellä ei enää usko itseensä, eikä ohjaajaan ja tehtävä jää suorittamatta. Paikallistamiskyky: 1. Karkaa paukkuun ja noutaa riistan. 2. Karkaa paukkuun ja ui määrätietoisesti riistalle. Riistankäsittely: Erinomaiset otteet linnuista. Palauttaa vesinoutoa lukuunottamatta linnut ohjaajalle käteen. Muut ominaisuudet: Ei pysy paikallaan laukausten aikana, eikä ole vielä riittävästi ohjaajansa hallinnassa. Yleisvaikutelma: Vallaton nuori mies, joka käsittelee riistaa hienosti. Hakutyö ei tänään lähde käyntiin, eikä koira ole vielä riittävästi ohjaajansa hallinnassa.

3. Takatapiolan Patrik

kasv. Tapio Takala, om. & ohj. Jaana Viskari

Näyttelyosuus: 64 cm, ryhdikäs uros jolla erinomainen pitkä kuiva pää. Hieman pyöreät silmät jotka voisivat olla tummemmat. Erinomaisen kaula ja lavat. Eturinta saisi olla selvempi. Vahva raajaluusto. Varsin hyvät käpälät. Erin-

om. runko. Erinomaiset takakulmaukset. Liikkuu hyvällä askelpituudella. Hyvä karvanlaatu. **Koeosuus:** Haku: Liikkuu laajalti alueella, mutta haku jää melko tehottomasti. Ohjattavuus: Lähtee osoitettuun suuntaan, toisella lähetyksellä selvittää tehtävän haun avulla. Paikallistamiskyky: 1. Näkee pudotuksen ja noutaa sen varmasti. 2. Näkee pudotuksen ja ui määrätietoisesti linnulle. Riistankäsittely: Erinomaiset otteet linnuista. Palauttaa ohjaajalle hyvin käteen. Muut ominaisuudet: Pysyy laukaussissa paikallaan. Seuraa riittävästi ohjaajaan. Yleisvaikutelma: Mukavalla tyyllillä työskentelevä koira, joka suorittaa erinomaiset markkeeraus-tehtävät. Valitettavasti hakutyö jää tänään turhan tehottomaksi.

4. Emkristina's Mea Puella

kasv. & om. & ohj. Tiina-Maarit Kisonen

Näyttelyosuus: 58cm, jäntevä narttu, jolla erinomaiset rungon mittasuhteet. Feminiininen pitkä pää. Otsapenger voisi olla selvempi. Hyvä kaula. Suorat olkavarret. Erinomainen runko. Hyvät takakulmaukset. Hieman korkea kinner. Hyvä raajaluusto. Erinomainen maksan väri. Saisi liikkuu pidemmällä askeleella. Erinomaisen silmien väri.

Koeosuus: Haku: -. Ohjattavuus -. Paikallistamiskyky: 1. Näkee pudotuksen, mutta ei löydä riistaa edes toisella lähetyksellä. 2. Näkee pudotuksen, mutta itseluottamus ei riitä lähtemään noutoon. Riistankäsittely: -. Muut ominaisuudet: Pysyy paikoillaan laukausten aikana. Itseluottamus ei tänään riitä tehtävien suorittamiseen. Yleisvaikutelma: Nuori koira, joka tarvitsee vielä kokemusta ja itseluottamusta koekäynteihin.

5. Ninjatähden Homemade Happiness

kasv. Satu Marins, om. & ohj. Juho Pajari

Näyttelyosuus: 60cm, hyvä feminiininen pää ja viehättävä ilme. Erinomainen eturinta ja syvä rintakehä. Hieman pulska tänään, mikä näkyy ylälinjassa. Erinomainen raajaluusto ja käpälät. Hyvät takakulmaukset. Korkeahko kinner. Erinomainen karvanlaatu. Saisi liikkuu pidemmällä askeleella.

Koeosuus: Haku: Liikkuu alueella ihan mukavasti ja löytää kolme lintua. Hakutyö saisi kuitenkin olla systemaattisempaa. Ohjattavuus: Lähtee osoitettuun suuntaan ja saa riistan ylös. Paikallistamiskyky: 1. Näkee pudotuksen ja noutaa linnun varmasti. 2. Näkee pudotuksen, ui määrätietoisesti riistalle. Riistankäsittely: Erinomaiset otteet linnuista ja hyvät palautukset ohjaajalle käteen. Muut ominaisuudet: Pysyy laukausten aikana hyvin paikoillaan. Seuraa riittävän hyvin ohjaajansa. Yleisvaikutelma: Erinomaiset markkeeraustehtävät suorittanut koira, joka on mukavassa yhteistyössä ohjaajansa kanssa, ja joka on hyvä riistankäsittelijä. Koiran haku tulisi olla tehokkaampaa.

Aika 02.11.2019 klo 18.00
Paikka Tuorlan majatalo, Tuorlantie 1E, Kaarina
Paikalla 31 järjestön jäsentä (liite 1)

1. **Kokouksen avaus**
Järjestön puheenjohtaja Mari Mamia avasi kokouksen klo 18.01.
2. **Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen**
Muutetaan kohta 9. tilintarkastajat toiminnantarkastajiksi. Hyväksyttiin kokouksen työjärjestys.
3. **Valitaan kokoukselle puheenjohtaja ja sihteeri**
Ehdotettiin ja valittiin kokouksen puheenjohtajaksi Mari Mamia ja kokouksen sihteeriksi Tanja Aunela.
4. **Valitaan kaksi (2) pöytäkirjantarkastajaa**
Ehdotettiin ja valittiin kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi Tuula Niva ja Heidi Vainio.
5. **Valitaan kaksi (2) ääntenlaskijaa**
Päätettiin, että kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat tarvittaessa myös kokouksen ääntenlaskijoina.
6. **Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
Kokouskutsu on julkaistu Flattiviestissä 3/2019, joka ilmestyi 24.9.2019, sekä www.flatti.net -verkkosivuilla. Osallistujalista on liitteenä. Kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.
7. **Valitaan hallituksen puheenjohtaja seuraavaksi kalenterivuodeksi**
Ehdotettiin ja valittiin puheenjohtajaksi seuraavan kalenterivuodeksi (v.2020) ajaksi Mari Mamia.
8. **Valitaan hallituksen varsinaiset jäsenet erovuorossa olevien tilalle sekä seuraavaksi kalenterivuodeksi kaksi (2) hallituksen varajäsentä.**
Erovoorouiset hallituksen jäsenet ovat Marjut Sirén, Tomi Nieminen ja Aija Laakso. Ehdotettiin ja valittiin hallituksen jäseniksi seuraavalle kaksivuotiskaudelle (v. 2020-2021) Marjut Sirén, Tomi Nieminen ja Aija Laakso. Varajäseniksi ehdotettiin ja valittiin Kati Kallio ja Anne Kolsi.
9. **Valitaan kaksi (2) toiminnantarkastajaa ja heidän varajäsenensä**
Ehdotettiin ja valittiin toiminnantarkastajiksi Pasi Kempainen ja Tom Saura. Varatoiminnantarkastajiksi ehdotettiin ja valittiin Riikka Kaleva ja Anu Numminen.
10. **Määrätään liittymismaksun, varsinaisen jäsenen sekä perhejäsenen jäsenmaksun suuruus seuraavalle kalenterivuodelle**
Hyväksyttiin hallituksen esitys jäsenmaksuiksi seuraavalle kalenterivuodelle
Liittymismaksu 5€ (ei koske pentuejäseniä), Varsinainen jäsen 25€, Perhejäsen 6€ (ei omaa lehteä), Pentuejäsen 10€
11. **Päätetään tarvittavat toimikunnat ja valitaan niille puheenjohtajat**
Hallituksen esittämien toimikuntien puheenjohtajiksi ehdotettiin ja valittiin:
Jalostustoimikunta: Kirsi Nieminen, NOME -toimikunta: Kirsi Launomaa, MEJÄ -toimikunta: Miia Koski
Näyttelytoimikunta: Piia Piiparinen, Ulkomuototuomaritoimikunta: Riitta Niemelä, Harrastuslajien toimikunta: Piritta Pärssinen
12. **Esitetään toimintasuunnitelma ja talousarvio seuraavalle toimintavuodelle 2020**
Esitettiin ja hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2020.
13. **Käsitellään hallituksen tekemät esitykset ja aloitteet**
Esitettiin ja hyväksyttiin hallituksen esitys järjestön strategiaksi vuosille 2020-2025.
14. **Käsitellään jäsenten tekemät esitykset ja aloitteet**
Esitettiin ja hyväksyttiin sääntömuutokset järjestön kiertopalkintoihin. Uudet säännöt astuvat voimaan 2.11.2019 alkaen.
15. **Käsitellään kokouksen hyväksymät muut asiat ottaen huomioon yhdistyslain 23§:n määräykset**
Muita asioita ei ollut.
16. **Kokouksen päättäminen**
Kokouksen puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.19.

Puheenjohtaja Mari Mamia

Pöytäkirjantarkastaja Tuula Niva

Sihteeri Tanja Aunela

Pöytäkirjantarkastaja Heidi Vainio

Koiran kotiapteekki

Teksti Tobina Nyman
Julkaistu aiemmin Nuusku-lehdessä 2/2019

– *Mitä tarvikkeita olisi hyvä olla kotona koiran hoitoa varten*

Jokaisen koiranomistajan kannattaa miettiä mitä hänellä pitäisi olla omassa kotiapteekissaan tai mukana kuljetettavassa laatikossa, jonka voi helposti ottaa mukaan matkalle, kylään tai mökille. Tarvikkeiden päivitykset kannattaa tarkistaa kerran vuodessa. Kirjoituksessani mainitut tuotemerkit eivät ole ainoita, niitä löytyy paljon muitakin.

Koiran kotiapteekki voisi sisältää seuraavia tarvikkeita ja selitän myös lyhyesti miksi niitä tarvitaan:

Sakset

Pienet tai keskikokoiset hyvät sakset, jotka leikkaavat erilaisia materiaaleja.

Kynsisaket

Hyvät terävät kynsisaket, jotka kannattaa joko teroittaa (jos mahdollista) tai sitten

säännöllisin väliajoin hankkia uudet. Huonot kynsisaket voivat aiheuttaa turhaa tuskaa koiralle.

Joskus kynttä tulee leikattua hieman liikaa, jolloin kynsi alkaa vuotaa verta. Jos kotoa ei löydy verta hyydyttävää pulveria, (saatavissa apteekeista), voi myös hyvin hyödyntää kylmäpakkautta. Se kääritään ohueen pyyhkeeseen tai kankaaseen ja sillä painetaan hetki vuotavaa kynttä, jotta vuoto loppuu.

Kuumemittari

Eläimille varataan oma kuumemittari. Jokaisen koiran omistajan olisi hyvä tietää oman koiransa peruslämpötila, joka selvitetään mittaamalla koiran lämpö kolmasti saman päivän aikana. Mittaukseen tarvitaan avuksi jotain liukastetta (esim. vaseliini tai muu hajuton, neutraali rasva). Mittari työnnetään pienen matkaa sisään peräaukosta, hieman viistoon suolen seinämää kohti, ettei mitata ulosteen lämpötilaa. Koiran normaali lämpö on n. 38-39 °C. Mittausvirheitä tulee helpolla, jollei koskaan ole toimenpidettä tehnyt.

Kuonokoppa

Monen mielestä tällaisen omistaminen voi olla turhaa, mutta joskus koira voi olla niin kipeä, että se ei anna tutkia tai hoitaa itseään. Silloin sopiva kuonokoppa voi olla kullanarvoinen

Kauluri

Tarvitaan estämään esim. haavojen nuoleminen tai silmien hankaaminen. Kaulureita on muovisia ja puhallettavia. Koiralle kannattaa valita ajoissa sopiva kauluri sekä kauluriin sopiva panta, jos kaulurin päässä pysyminen edellyttää sitä. Kaulurityypin valintaan vaikuttaa mitä kohtaa koira ei saa nuolla. Käyttö voi vaatia hieman totuttautumista.

Punkkienpoistajat

Näitä tarvitaan melkein ympäri vuotta, koska punkkeja löytyy joillakin seuduilla jopa maaliskuusta marras-joulukuuhun asti. Punkkinpoistajia on markkinoilla useita eri mallisia, kuten erityyppisiä pinsettejä, Trix-punkkilasso (tämä minusta paras) tai punkkirauta.

Sidetarpeet

Pieni määrä tarpeellisia sidetarvikkeita kannattaa aina löytyä kotoa.

Tassusidepakkaukset voi sisältää: teippiä, taitoksia (ei-steriiliä ja steriiliä), jarruteippiä, kipsinalusvanua, joustavaa sideharsoa, tarrateippiä esim. Coban, VetFlex tai PetFlex.

Ruiskut

10 ml, 20 ml ja 50 ml tyhjä ruisku.

Puhdistus- ja haavanhoitoaineet

Puhdistusaine ei saa kirvellä. Kirvelemättömiä ovat esim. Septidine tai Betadine (jonka oikeassa suhteessa tehty laimennusliuos on vahvan teen väriäinen). Haavojen hoitoaineita löytyy monenlaisia. Sellaisia ovat esimerkiksi Vetramil, Abilar, Vetericyon, Dermacool ja Cothivet.

Silmähuuhde

Tarpeellinen esimerkiksi, kun koiran silmään on mennyt roska. Huuhteluun voidaan käyttää esim. keitettyä, haaleata vettä tai valmiita silmähuuhdetta. Valmiita silmähuuhdetta ovat esimerkiksi Maxim- tai Virbac-silmähuuhteet.

Korvanpuhdistusaineet

Koiran korvia ei kannata puhdistaa turhaan. Ne on hyvä tarkistaa säännöllisesti, jolloin koira myös tottuu käsittelyyn. Jos niissä näkyy paljon eritettä tai ne punoittavat, haisevat, koira pitää päätä vinossa, raapii korvia tai ravistelee päätä, korvia pitää tutkia ja mahdollisesti puhdistaa. Kun korvia puhdistetaan, kannattaa käyttää mahdollisimman vähän korvaa ärsyttäviä aineita. Alussa puhdistus hieman kostutella pumpulilla tai vanulapuilla voi olla riittävä. Tarvittaessa käytetään jotain mietoja ärsyttämätöntä puhdistusainetta. Tällaisia ovat esim. Otoclean,

Punkkinpoistajia on markkinoilla useita eri mallisia; Trix-punkkilasso on mielestäni paras.

Anivox, Otoact tai Epiotic, jotka ovat kaikki koostumukseltaan ja olomuodoltaan hieman erilaisia.

Parafiniöljy

Annostus 1 mg / 1 kg. Tarkoitettu käytettäväksi suolistotukoksiin. Toimii suolen seinämää liukastuttavana, ei imeydy. Parafiniä suositellaan käytettäväksi vain pari päivää, koska voi estää ruoka-aineiden imeytymistä.

Tankoparsa

Säilykepurkki (100-200g) tai tuore hyvin keitettyinä. Kietoutuu suoleen joutuneiden terävien, ei toivottujen esineiden ympäri. Voi näin ehkäistä terävien esineiden aiheuttamia vaurioita suolistoon ja sen seinämiin.

Kipulääke

Vain eläinlääkäriltä, joka antaa annostusohjeen. Kiputilanteisiin kun ei heti pääse eläinlääkärin. Voi pyytää eläinlääkäriltä käynnin yhteydessä. Voidaan tarvita esim. tilanteissa kun koiralle tulee ns. vesihäntä, kynsivaurio tai jokin muu, selkeä kiputila.

Kyypakkaus

Kortisonitabletti, annostus 1 tabl./10 kg. Ei suositella annettavaksi kyynpuremaan, mutta kyypakkauksen kortisonitabletteja voidaan antaa avuksi esim. allergisen reaktion, kuten pistiäisten (ampiaisen, mehiläisen, kimalainen) pistojen aiheuttamiin paukamiin, jotka voivat estää koiran hengitystä ja/tai, aiheuttavat kipua tai valtavaa kutinaa.

Vetyperoksidi-liuos

3 % vetyperoksidi-liuos. Annostellaan n. 2 ml/ koiran painokilo, kuitenkin korkeintaan 50 ml. Käytetään koiran oksennuttamiseen ja anti-septisena puhdistusaineena.

Lääkehiili (1-4 g/koiran elopainokilo)

Käytetään lähinnä sitomaan elimistöön joutuneita vieraita aineita (esim. syövyttäviä), joita ei voida poistaa oksentamalla tai jos vaarallisen aineen syömisestä on jo mennyt pari tuntia, jolloin oksennuttamisesta ei enää ole hyötyä. Lääkehiiltä on saatavilla tabletteina (esim. Carbo 250 mg tabletti = 4 tablettia = 1 g) tai jauheena. Tabletteja käytettäessä 10 kg koiralle annetaan minimissään 4 tbl x 10 = 40 tablettia. Tämä voi olla haasteellista, koska tabletit maistuvat pahalle ja värjäävät kaiken mustaksi. Jauheesta tehtyä nestettä on ehkä helpompi annostella, mutta oltava varovainen, ettei se mene keuhkoihin, jos sitä annetaan ruiskulla. Nesteen voi antaa myös kupista veden kera, kun joukkoon sotkee jotakin niin herkullista, että koira varmasti syö sen.

Ripuliin vaikuttavia valmisteita

Annostus pakkausohjeen mukaan.

Koiran ripuliin on monenlaisia syitä. Näitä voi ensin yrittää hoitaa kotikonstein, mutta pitkittyessään tai jos kyseessä on pentu, muuten sairas tai vanha koira, kannattaa hakeutua eläinlääkärin vastaanotolle. Kotihoitona kehoitavia valmisteita, eli suoliston toimintaan vaikuttavia täydennysrehuja löytyy monenlaisia.

Maitohappobakteereita sisältäviä tuotteita ovat esim. Canius (melko uusi tuote ja ainoa, joka sisältää koiran omia maitohappobakteereja), Aptus Tehobakt Pet ja Biobak. Toinen valmisteryhmä sisältää tuotteita, jotka tukevat suoliston omaa bakteerikantaa, sisältävät

hyödyllisiä bakteereita ja kyseisten valmisteiden sisältämät kuidut sitovat pinnalleen vahingolliset bakteerit ja kiinteyttävät ulosteen. Tällaisia ovat esimerkiksi Canikur, Canikur Pro, Promax ja Inupekt Forte.

Muista myös

Koiran lääkkeet: Jos koirallasi on jokin pidempiaikainen lääkitys, pidä huolta, että lääke ei pääse loppumaan. Uusi lääkeresepti ajoissa. Kun lääke loppuu, voi olla, että eläinlääkärisi ei ole tavoitettavissa ja lääke jää saamatta. Lääkkeet, jotka ovat jatkuvassa käytössä uusitaan usein vuosittain, eli vaativat myös vuosittaisen kontrollin jatkokäyttöä varten (Lääkelain vaatimus). Huomaathan myös, että koirilla ei ole käytössä sähköistä reseptiä eli paperireseptit kannattaa tallettaa siten, että ne ovat helposti löydettävissä.

Ihmisten lääkkeet: Joitakin ihmisten lääkkeitä käytetään myös eläimillä, mutta älä käytä niitä konsultoimatta eläinlääkäriä. Tämä koskee myös kipulääkkeitä.

Lääkekuuri: Lääkekuuri syötetään lääkärin antamien ohjeiden mukaan. Lääkekuuria ei pidä lopettaa omin päin, vaan asiasta tulee konsultoida hoitavaa eläinlääkäriä. Lääkkeiden annon kesken jättäminen ja turhien lääkekuurien syöttäminen lisää lääkeaineille vastustuskykyisten bakteerien kehitystä.

Lääkkeiden varoajat: Jokaisella eläinlääkärin määräämällä lääkkeellä on varoaika. Se tarkoittaa, että jos kilpaillet koirasi kanssa sinun kannattaa ottaa huomioon, että monella käytettävällä lääkkeellä on doping-sääntöjen mukainen varoaika. Näistä lisää tietoa nettiosoitteesta: www.kennelliitto.fi/koiraharrastukset/antidoping.

©Juho Pajari

Kasvattajapäivä 1.2.2020

Hyvät kasvattajat, jalostusurosten omistajat ja rotujärjestön jäsenet: Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n Kasvattajapäivä järjestetään Lahdessa 1.2.2020 klo 10.00 alkaen. Paikana on Salpausselän kennelpiirin Renkomäen halli, Simolankatu 2.

Päivän aiheena on Jalostuksen tavoiteohjelman (JTO) päivitys ja samalla myös jalostustyöhöön muokkaus selkeämmäksi.

Ilmoittautumiset jalostustoimikunnan sähköpostiin jalostus@flatti.net 13.1.2020 mennessä. Toivottavasti mahdollisimman moni pääsisi mukaan.

Tervetuloa!

VANHAT & VIISAAT

Vanhat ja viisaat ovat taas saaneet nauttia yhden syksyn. Se on flatin ominta aikaa!

Black Hugh's Extra Spark "Taavi"

Syksyn Norjan ripuliepidemiasta taisi flattiväki selvitä säikähdyksellä. Tiedän ainakin yhden veteraanin taistelleen paikallista, ei sitä norjalaista ripulia vastaan onnekaasti selviytyen.

Uusia yli 13-vuotiaita flattejä on ilmestynyt listalle, mutta myös vanhimmasta päästä on kuolema vienyt. Lokakuun alussa lähti Takka-Tapiolan ROKI 15v 6kk. Surunvalittelut Juha Toivoselle ja Heli Kaarteelle. Suomen vanhin flatti Sommarhill Cina, BETA 16v 8kk sai nukahtaa ikiuneen lokakuun puolivälissä. Surunvalittelut Sari Klemetille ja Roni-pojalleen perheineen. Flat Power Hercule Poirot, NERO 14v 3kk kuoli myöskin. Surunvalittelut Arja Hartmanille ja Helge Spelmanille. Rokista on ollut juttu Flattiviestissä 2/2019 ja Betasta 3/2017.

Viereisellä sivulla on kasvattaja Tiinan Sundensalmen ja kasvattien omistajien tarinat neljästä 12-vuotiaasta Black Hugh's 'penusta'. Onnea heille!

Vanhoista flateista on lista Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n kotisivuilla: www.flatti.net/jalostus/lista-vanhoista-flateista

Listalla ovat yli 13-vuotiaiksi eläneet flatit. Toivomme myös lehteen lisää tarinoita vanhoista flateista. Juttuja voitte kirjoittaa yli 10-vuotiaista koiristanne.

Onko oma Vanha ja Viisaasi jo listalla? Haluatko kertoa koirasi tarinan? Jos tiedossasi on yli 13-vuotias flatti, joka ei ole listalla, niin kerro se minulle. Kiitos!

-Virpi

Ota yhteyttä: virpi.peltonen@turkuflatti.net tai laita yv Facebookissa.

Mummot ja papat jaksaa vielä heilua

*Black Hugh's Extra-pentue 12v (s. 18.10.2007). C.I.B POHJ MVA FIN MVA SE MVA DK MVA EE MVA RU MVA EUV-06
Celtair Rustic Rival x TK1 BH Susedalens Something To Remember*

Kylläpä vuodet ovat vierineet nopeasti, vastahan ensimmäinen pentueeni tuli yllättäen maailmaan... Jännitystä tilanteeseen toi tuolloin se, että pentue ei ollut tuohon kohtaan ihan vielä suunniteltu, ja perheessä oli kaksi flattiurossa, ja isästä ei ollut pentueen syntyessä varmuutta. Perhe varmaankin tietää mitä aikanaan on tapahtunut, mutta tähän päivään mennessä eivät ole minulle asiaa paljastaneet. Muutama viikko pentujen kanssa odotettiin jännityksellä, kunnes pennut olivat riittävän vanhoja tunnistusmerkintään ja dna-testiin. Testi osoitti pentujen isäksi Hugon, jota ajatellen Tove olikin Ruotsista tuotu. Ja onneksi terveystutkimukset, taipparit yms. oli jo kunnossa. Hugo nyt sitten vain itse päätti pentueen ajankohdan.

Eipä tuossa kuitenkaan huonosti käynyt, ei tähän pentueeseen voi olla kuin tyytyväinen. Erinomaisen luonteen omaavia koiria, joista lähes kaikkia on käytetty aktiivisesti käytännön metsällä. Meriittiä löytyy sekä koe- että näyttelypuolelta. Pentueessa on myös Flattien Juniorimestari 2009 (Black Hugh's Extra Spunky) ja Flattien Kisälli 2010 (Black Hugh's Extra Spark). Pentujen omistajien kanssa on vietetty monta ikimuistoista hetkeä treenien, kokeiden ja näyttelyiden merkeissä.

Mutta mikä parhainta – pentueesta on vielä neljä hyvissä voimissa ja lokakuussa vietettiin pentujen 12v synttäreitä. Osa pennuista viettää jo rauhallisia eläkepäiviä, mutta Taavi viettää ilmeisesti jonkinlaista uutta nuoruutta... Täytyy sanoa, että sydän pakahtuu, kun on kunnia viedä näyttelykehään tuon ikäinen flatti, joka on vielä näyttelykunnossa ja jolla on hauskaa kehässä kuin nuorella pojalla.

Suuri kiitos kasvattieni omistajille, toivotavasti saamme nauttia rakkaistamme vielä mahdollisimman pitkään.

Rakkaudesta rotuun – Tiina

FI MVA Black Hugh's Extra Shadow "Elli"

Pieni riiviö sulatti sydämeni 12 vuotta sitten. 12 vuotta ehdotonta rakkautta ja uskollisuutta. Haavereita ja huumoria. Treenejä ja näyttelyitä. Rodun harrastajiin tutustumista yli rajojen.

Sanotaan, että flatti polttaa kynttilää molemista päistä, ehkä niin, mutta jokainen hetki on ollut intoa ja iloa, ehkä enemmän kuin taitoa. Paras kaveri lintumetsällä, haavakon etsii sinnikkäästi. Innokkaasti lähtee aina mukaan vaikka ikä alkaa tassuja painamaankin. Toivottavasti saamme nauttia seurastasi vielä pitkään Elli.

– Kirsi

FI MVA Black Hugh's Extra Secret "Robin"

Robin tuli meille paikkaamaan jo ehto puolella olevaa labradoria käyttökoirana. Ja hyvin tuon paikan on ottanutkin. Luonteeltaan mitä parhain ja käyttökoirana aivan ehdoton. Lukemattomia reissuja lintumetsällä ja kyläläisten luottokoira, oli se sitten haavakkolintu, peura tai hirvi. Robin on jäljes-

tänyt lähes kymmenkunta haavakkopeuraa ja -hirveä. Ai niin, on se kasvattaja jossakin näyttelyssäkin Robinin kanssa käynyt.

– Matti

Black Hugh's Extra Spark "Taavi"

Taavi saapui meille joulukuussa 2007. Olin ihastunut Hugoon ja sanoin Tiinalle, että ilmoittele, jos Hugolle tulee jälkeläisiä. Sen puhelinsoiton muistan kuin eilisen. Ja päivääkään en ole katunut tämän herran ottamista.

Taavin kanssa alettiin enemmänkin tutustua nimeen ja sen koukeroihin. Flattikisällä voitettiin 2010. Ja on Taavi näin veteraani-iässä ehtinyt käydä muutamissa näyttelyissäkin. Saaden vielä vanhoilla päivillä sertinkin.

– Pamu

C.I.B C.I.E MULTI CH

Black Hugh's Extra Surprise "Astra"

Astra asuu Moskovassa Kennel Stenveyzissä ja touhua riittää edelleen kuin nuorella työllä.

Aktivointilelut ovat vakiinnuttaneet asemaansa koiratalouksissa. Monet omistajat haluavat tarjota lemmikilleen viihdykkeitä ja pientä älynystyröiden hierontaa tai antaa yksin kotiin jäävälle koiralle aikaa vievää tekemistä aktivointilelulla, samalla koiran tekemisen tarve saadaan koordinoitua sallittuun tekemiseen huonekalujen ja kenkien pureskelun sijaan.

Monet koiranomistajat sanovat koiran yksin ollessaan tekemien tuhotöiden vähentyneen tai loppuneen kokonaan, kun koiralle on jätetty aktivointilelu viihdykkeeksi sen jäädessä kotiin yksin. Koiralle voi tarjota vaikka koko päivän ruoka-annoksen erilaisten aktivointilelujen sisältä.

Mainosten mukaan aktivointilelujen ja älypelien säännöllinen käyttäminen parantaa koiran ongelmanratkaisukykyä ja lisää koiran tyytyväisyyttä merkittävästi. Puuhastelun aktivointilelun kanssa mainostetaan auttavan vähentämään koiran stressiä ja tylsistymistä. Lisäksi kerrotaan itsenäisen leikkimisen nostavan koirien itseluottamusta. Myyntiesitteen mukaan onnistuminen ja tehtävän itsenäinen ratkaiseminen, ilman omistajan apua, rohkaisee arkaa koiraa jokapäiväisessä elämässä. Lisäksi erilaisten aktivointilelujen parissa touhuamisen ja ongelmanratkaisun kerrotaan väsyttävän koiraa. Aktivointilelu aktivoi koiran luontaista saalistusvaistoa ja tekee ruokailusta mielekkäämpää, kun koira pääsee työskentelemään ateriansa eteen. Lisäksi lelulla voi estää koiraa hotkimasta ja toisaalta taas nirsompain koiraa voi alkaa ateriointi kiinnostaa, kun ruoka ei tule liian helpolla.

Flattiviestin toimitus päätti testata ja vertailla erilaisia aktivointilelujä. Testaajina

toimi joukko eri-ikäisiä flatteja, uroksia ja narttuja, joiden kaikkien ruokailutottumukset ja -tyylit ovat erilaiset. Joukossa oli ahmi-joita ja nirsoilijoita, rauhallisia mutustelijoita ja nopeita hotkijoita. Joukosta yksi koira oli tottunut aktivointilelujen käyttäjä, muut testasivat aktivointilelujä ensimmäistä kertaa tai olivat joskus aikaisemmin joitakin kertoja pelanneet joillain aktivointileluilla. Testissä vertailtiin muutamia erilaisia, yleisimpiä aktivointilelujä.

Klassinen KONG, koko L

Perinteinen Kong-lelu on yksi tunnetuimmista ja suosituimmista koiranleluista. Vahvasta täyskumista valmistettu ontto lelu liikkuu muotonsa ansiosta arvaamattomiin suuntiin ja innostaa koiran leikkiin. Kongeja voi hankkia lähes kaikista koiratarvikkeista myyvistä liikkeistä ja niitä löytyy monessa eri koossa. Myös pennuille löytyy oma Kong Puppy, jonka materiaali on hie-man pehmeämpää kuin tavallisten Kongien. Parhaimmillaan Kong on aktivointileluna, ruualla täytettynä. Lelun ontton sisustan voi täyttää esimerkiksi koiran herkulla ja antaa koiran miettiä miten herkun saa kongista ulos. Kongin sisään voi esimerkiksi laittaa juustoa, sulattaa sitä hetki mikrossa, antaa jäähtyä ja tarjota koiralle mukavana ajan-

vietteenä. Täytteeksi sopivat loistavasti myös koirien märkäruuat ja vaikka raaat pakastelihapullat. Koiratarvikeliikkeistä löytyy myös erityisesti aktivointileluihin tarkoitettuja koiralle mieluisia makutahnoja.

Ahneelle koiralle päivän ruoka-annoksen voi tarjota Kongista, jolloin se toimii erinomaisesti ahmimisen hillitsemiseen. Kongin voi täyttää turvotetulla nappulalla ja antaa koiran syödä ruoka-annoksensa siitä. Lisähaastetta koiralle saadaan pakastamalla Kongin täytteineen. Pakastettuna Kong voi helpottaa myös pentukoiran ikienien kutinaa. Kongin kanssa touhuaminen ehkäisee tylsistymistä, rauhoittaa koiraa matkustamisen aikana ja auttaa eroahdistuskoiria rentoutumaan.

Petsafe Sportsmen Barnacle

Sportsmen Barnacle aktivointilelussa on kolme erikokoista lokeroa. Lokeron suulla on piikit, joiden avulla herkut pysyvät pidempään lokerossa ja putoavat satunnaisesti koiran leikkiessä lelulla. Piikkejä voi lyhentää, jos lelu on sellaisenaan koiralle liian vaikea. Lisäksi luonmuotoiset onkalot lelun pinnassa voi täyttää märkäruoalla tai makutahnalla ja lelun voi pakastaa. Lelun jahtaaminen innostaa koiraa, koska se muotonsa vuoksi pomppii eri suuntiin. Lelun eri lokero voi

täyttää monenlaisilla herkuilla tai nappuloilla. Petsafe Sportsmen Barnacle aktiivointilelu voi pestä astianpesukoneessa.

Starmark Rubber Tuff Stump, koko L

Tämä lelu antaa koiralle maukkaan jäytämishaasteen. Lelun voi täyttää pienillä maku-paloilla tai kuivaruoaalla. Lelun saa lukittua molemmista päistä tälle lelulle suunnitellulla syötävällä Lock & Block -herkkutulpalla, joita voi ostaa erikseen koiratarvikekaupasta. Lelun lukittamiseen voi käyttää myös esimerkiksi märkäruokaa, joka pakastetaan leluun tulpaksi. Lelun pinnan nyykyt auttavat puhdistamaan ikeniä ja hampaita. Lelun voi pestä astianpesukoneessa.

Käyttäjäkokemuksen mukaan lelun huono puoli on suuri suuaukko. Koiran hamutessa innokkaasti herkkuja voi lelu juuttua koiran alaleukaan. Lelu on melko suurikokoinen ja erittäin kestävä tuntuinen. Lelu tuoksuu koirien nenään ilmeisen mielenkiintoiselta, myös ilman Lock & Block herkkua. Vain yksi testaajakoira osasi ruveta jäytämään Lock & Block herkkutulpaa lelun päästä. Mutta kun koira sen ymmärsi, oli lelu sille todella mieluinen ja herkun jäytämisen kesti pitkään. Tämä lelu oli isokokoisen Vesperin ehdoton testivoittaja.

Klassinen Kong, Petsafe Sportsmen Barnacle ja Starmark Rubber Tuff Stump ovat esimerkkejä hyvin samantyyppisistä aktiivointileluista. Näiden kaltaisia aktiivointileluja on markkinoilla todella paljon, erinäköisiä, -muotoisia ja -värisiä eri valmistajilta. Kaikki testaajakoirat vanhinta Mozartia lukuun ottamatta rauhoittuivat nopeasti mustamaan ja nuolemaan pakastettua lelua. Tämän tyyppistä lelua voi siis hyvällä syyllä kehua koko testin ylivoimaiseksi voittajaksi, koska se kelpaa lähes koiralle kuin koiralle, sen luonteesta, ahneudesta tai innokkuudesta riippumatta.

KONG Gyro

Vakaa, paikoillaan oleva kirkkaan punainen ulkorengas ympäröi dynaamisesti pyörivää palloa, joka voidaan täyttää herkuilla tai kuivamuonalla. Koira innostuu tönimään ja pyörittämään lelua. Hiljalleen pienet makupalat putoavat läpinäkyvästä sinisestä pallosta ja palkitsevat aktiviteetista. Taitavasti suunniteltu ja heiluva ruoalla täytettävä lelu sopii viihdyttämään pitkään, myös ilman ihmistä. Koiran lempikerkuilla täytettynä, se tarjoaa tarpeeksi puuhastelua ja harjoittaa taitavuutta. Täyttämistä varten kierrä pallon ylempi osa auki ja irrota. Täytä herkkupaloilla tai kuivaruoaalla. Kierrä yläosa jälleen kiinni palloon.

Kong Gyro oli teinikora Egonin suosikki ja se oppi nopeasti pyörittelemään lelua pitkin lattiaa. Kulmaan ajautuessaan koira oppi myös nopeasti tarttumaan lelun ulko-

Eri aktiivointilelut stimuloivat koiraa eri tavoin. Jokaisella yksilöllä on oma tapansa leikkiä. Usein helposti pyöriteltävät tai heiteltävät aktiivointilelut villiinnuttävät koiraa, kun taas erilaiset labyrinttikupit ja älypelit rauhoittavat. Erilaiset pallot ja kuutiot, joiden sisään laitetaan kuivaruokaa tai herkkuja, voivat kiihdyttää koiraa ja saavat usein aikaan lelun kovakouraista paiskomista. Kovamuoviset lelut saattavat kestää kovassa käytössä hieman pidempään, kun taas pehmeämmät lelut eivät kolise lattioihin ja huonekaluihin.

Erilaiset labyrinttikupit ja Kong-lelut, joita voidaan käyttää kuiva-, märkä-, tai raakaruoan tarjoamiseen, soveltuvat jokapäiväisiksi ruokakupeiksi hidastamaan syömistä sekä tarjoamaan virikkeitä. Labyrinttikupin tai Kongin ruokineen voi pakastaa, jolloin tämä tarjoaa lisähaastetta ruokailuun. Usein rauhatonkin koira keskittyy nuolemaan jäistä, hiljalleen sulavaa ruokaa pitkiksi ajoiksi.

- Ota aina tyhjä lelu pois koiran ulottuvilta, jotta kiinnostus lelua kohtaan säilyy.
- Mikäli käytät aktiivointileluissa kosteaa ruokaa, puhdistu lelu käytön jälkeen.
- Osa leluista kestää pakastamisen sekä pesun astianpesukoneessa.
- Mikään lelu ei ole ikuinen ja lelut kuluvat käytössä. Rikkoontunutta lelua ei saa käyttää!

renkaasta kiinni ja kantamaan lelun takaisin avarammalle paikalle pyörittelyä varten. Kukaan muu koirista ei kunnolla kiinnostunut työntelemään ufon näköistä lelua ympäri huushollia.

Busy Buddy Kibble Nibble Feeder Ball

Munan muotoinen, kovamuovista valmistettu aktiivointilelu. Esitteen mukaan lelu on kestävä ja kumiset reunukset lelun pinnassa estävät lelua kolisemasta lattiaa ja huonekaluja vasten. Tämän aktiivointilelun avulla koiralle voi tarjota osan tai kaiken koiran päivittäisestä kuivamuona-annoksesta. Lelu on helppo täyttää, sillä munanpuolikkaat kierretään auki ja kiinni. Lelu on konepesun kestävä. Lelun suuaukot ovat melko isot ja suuaukon annostelijan kärkiä lyhentämällä lelussa voi käyttää isompiakin kuivamuonanappuloita. Jos kärkiä leikkaa, niitä ei enää saa takaisin, joten kannattaa lyhentää vähän kerrallaan ja testata lelua välillä.

Busy Buddy Kibble Nibble Feeder Ball oli aluksi kahden testaajakoiran suosikki, kunnes lelu hajosi. Kestävyys oli siis vain myyntipuheita! Miinusta lelu sai kovasta metelistä, jota kovamuovinen pallo saa aikaan vierieessään lattialla ja osuessaan huonekaluihin. Hyvin positiivista tämän lelun kohdalla on lelun erittäin helppo ja nopea avaaminen ja täyttö ja sulkeminen. Toisaalta, lelun puolikkaat on kiinnitetty tavallisilla kierteillä, eikä se pysy kiinni hyvin. Aktiivinen testaajakoira oppi nopeasti avaamaan lelun ja hotkimaan makupalat suoraan kiposta suuhunsa.

Dog Pyramid

Dog Pyramid on koiran aktiivointilelu, joka täytetään koiran herkuilla tai kuivanappu-

loilla. Lelun täyttöaukko on kooltaan melko pieni ja rajoittaa lelussa käytettävien herkkujen kokoa. Aktiivointilelu keikkuu, kun koira tuuppaa sitä kuonolla ja kypälillä ja samalla lelusta putoilee ulos herkkuja. Aktiivointilelun pohja on painava, joten lelu keikkuu helposti ja paino auttaa lelua palautumaan pystyasentoon.

Myyntiesite lupaa TPE-muovista valmistetun lelun olevan kuminkaltaisesta materiaalista valmistettu ja hiljainen, mutta testiryhmän koirista Pulmu ja Debbie leikkivät tällä lelulla tyylillä ”mitä kovempi meteli, sen parempi lelu”. Pyramidista tuli Pulmun ja Debbien lempilelu, kun Busy Buddy Kibble Nibble Feeder Ball ei heidän käyttöönsä kestänyt. Vaikka Dog Pyramid on selkeästi koiraa kiihdyttävä aktiivointilelu, oli näiden kahden vilkkaan narttukoiran silti hyvin helppo rauhoittua nukkumaan kiihkeän aktiivointilelulla pelaamisen jälkeen. Testin tuloksena voikin ainakin näiden rasavillien kohdalla todeta, että kiihdyttävälläkin aktiivointilelulla on silti koiraa rauhoittava vaikutus.

L&B Spin-a-Treat

Aktiivointipallo L&B Spin-a-Treat on takuuvarma jokaiselle koiralle sopiva viihdyttävä. Aktiivointipallo täytetään nameilla tai kuivamuonalla. Koira saa pyöritellä pallon tyhjäksi. Aktiivointipallon vaikeutta voi lisätä ravistelemalla herkut labyrinttipallon pohjalle, pallon sisällä olevat seinämät hidastavat namien kulkua.

Pallon hyvät puolet omistajille on kumisen materiaali ja äänettämyys koiran leikiessä lelussa. Tämä lelu oli myös mieleinen rauhallisemmille testiryhmän koirista. Erityisesti Sirkku viehättyi tästä aktiivointipallosta ja viihtyi sen kanssa pitkään.

Aktivointimatto

Aktivointimaton kangassuikaleiden väliin piilotetaan nameja ja annetaan koiran etsiä ne matosta. Matolta voi tarjota koiralle kuivanappulat ruoan etsimisen muodossa. Käyttäjäkokemuksen mukaan aktivointimatto toimii hyvin flatin pennulle. Samalla saa opetettua esimerkiksi lähihakupillitystä pennun etsiessä ruokaa tai nameja matolta. Matto toimii pennulle myös mukavana pehmeänä ja lämpimänä makuualustana, joten matto on monikäyttöinen lelu. Aikuiselle flatille aktivointimatto on turhan helppo tehtävä. Maton kulmasta on helppo napata kiinni ja ravistella namit lattialle helpommin saataville ja hotkaista ruuat suuhunsa sen enempää älynystyriä hieromatta.

Aktivointimatto on kooltaan 50 cm x 60 cm ja se on valmistettu fleece-kangassuikaleista, jotka on kiinnitetty puuvillaiseen pohjakankaaseen. Negatiivisena asiana testissä havaittiin fleece-suikaleiden irtoavan melko helposti pohjakankaasta. Lyhyen testiajan puitteissa (noin 30 min) pentu sai irrotettua monta suikaletta matosta. Aktivointimaton puhtaanapito on helppoa. Sen voi pestä pyykinpesukoneessa, johon se kokonsa puolesta mahtuu hyvin.

Bouncy Bone -aktivointilelu, koko L

Lelun mukana 6 kpl herkkurenkaita Bouncy Bone -aktivointilelu on etäisesti luun muotoiseksi rakennettu aktivointilelu, jossa luosa on valmistettu kestävästä nylonista ja vaniljan tuoksuisesta luonnonkumista.

Lelun keskellä on kumipallo, joka saa lelun pomppimaan ja vaihtamaan suuntaa. Kumipallon molemmin puolin asetetaan syötävät herkkurenkaat, joiden ideana on aktivoida koiraa puuhaamaan pidempää lelun kanssa. Herkkurenkaat on valmistettu raakanahkasta ja niissä on myös hampaiden hyvinvointiin liittyviä ominaisuuksia.

Käyttökokemuksen mukaan Bouncy Bonen huono puoli on, että aktivointileluun tarkoitetut herkkurenkaat ovat juuri kyseiselle lelulle tarkoitettuja ja niitä pitää ostaa erikseen koiratarvikeliikkeestä. Lelussa ei voi käyttää esimerkiksi makutahnaa tai turvotettua kuivamuonaa, kuten monissa muissa aktivointileluissa. Bouncy Bonen puhtaanapito on helppoa, koska se on konepesun kestävä. Käytännössä Bouncy Bone lelu on puruluun pidike, joskin puruluun pureskelu aktivointilelusta on hieman hankalampaa kuin pelkän tavallisen puruluun jäystäminen. Testaajaryhmän koirista kaksi oli lelusta hetken kiinnostuneita, mutta mielenkiinto lopahti hyvin nopeasti, muutamassa minuutissa. Koko testiajan, noin 1 kk aikana, kukaan koirista ei osoittanut selkeää mielenkiintoa Bouncy Bonea kohtaan. Eipä ihme, että tuote oli alennuskorissa maininnalla "tuote poistuu valikoimista". Testin ehdoton häviäjä.

Nami Kätkö

Mukana yksi herkkutikku Käsityönä valmistettu suomalainen narulelu. Herkkutikku pilkotaan lyhyiksi palasiksi, narulelua veytetään ja herkkupalat sijoitellaan

lelun aukkoihin. Nami Kätköön voi käyttää yhtä hyvin myös kuivamuonaa, mutta kovin suuret nappulat eivät lelun aukkoihin mahdu.

Nami Kätkö oli testiryhmässä kaikille testaajakoirille mieluisa. Miinusta Nami Kätkö sai siitä, että intohimoisin namien etsijä sai tehtyä leluun nirhaumia heti ensimmäisellä käyttökerralla. Intensiivisessä namin etsinnässä koira saattaa saada Nami Kätköstä kangassuikaleita irti. Testiryhmän vanhin koira Mozart nosti tämän lelun testivoitajaksi. Muut aktivointilelut eivät tätä testaajaa kiinnostaneet lainkaan.

Testiryhmä

Testiryhmän flatit olivat Wiljo 10 viikkoa, energinen ja reipas pieni flatin alku, joka on erittäin kiinnostunut maailmasta, kavereista ja ruuasta. Wiljo testasi ainoastaan aktivointimaton. Teiniflattipoika Egon 2 vuotta, rauhallinen tuumailija, ruoka-aikaan kärppänä paikalla ja tyhjentää kuppinsa nopeimmin. Sirkku 4 vuotta, rauhallisen tyyppinen flatittyyttö, jolle ruoka maistuu hyvin. Ei kuitenkaan ahne. Pulmu, lähes 6 vuotta, ahne, reipas ja rasavilli joka törmää tilanteeseen kuin tilanteeseen täysillä. Narttu Debbie, 5,5 vuotta, erittäin vilkas flatittyyttö, joka suhtautuu ruokaan vakavasti, voisi sanoa ahneeksi. Uros Vesper 6,5 vuotta, viihtyy eniten nukkumassa, nautiskelijatyypipi, joka mutustaa ruokansakin hitaasti nautiskellen. Uros Mozart 10 vuotta, luonteeltaan reipas, aina mukana kaikessa tekemisessä, mutta ruoka

ei ole ollut koskaan Mozartin lempijuttu, eikä ole ihme, jos Mozartin kupin pohjalle jää ruokaa, tai Mozartia ei huvita syödä lainkaan. Vertailutaulukossa on esitetty kunkin koiran suosikkilelu. Jokaiselle löytyi oma suosikkinsa yli muiden.

Mitä teen jos koirani ei leiki aktiivointilellä?

Toisinaan koirat ikään kuin jähmettyvät aktiivointilelun äärelle odottaen omistajaltaan

apua. Tällöin voi olla hyvä kannustaa koiraa oma-aloitteisuuteen ja helpottaa ruoan saamista hieman.

Älä kuitenkaan ratko ongelmaa koiran puolesta. Jätä koira mieluummin rauhassa katselemaan ja ihmettelemään lelua. Pieni nälän tunne voi joskus edesauttaa arvoituksen ratkaisemista! Jotkut yksilöt voivat tarvita hieman enemmän aikaa sen keksimiseen, mitä tulee tehdä. Mikäli koira tois-

tuvasti vain tuijottaa lelua pitkiä aikoja, tohimitatta koskea siihen, voi olla hyvä innostaa koiraa ensin muilla keinoin ja laittaa aluksi aktiivointilelun ympärille tai päälle ruokaa ja herkkuja. Jos koiraa ei ole aiemmin kannustettu itsenäiseen työskentelyyn, anna sille aikaa huomata rauhassa, että touhuilu on mahtijuttu!

- Mari Mamia

Aktiivointilelu	Hinta €	Lelusta kiinnostuneet koirat lkm	Lelun vaikutus	Positiivista	Negatiivista	Kenen suosikki	Lelun menestys testissä
Klassinen KONG, koko L	12,99	5	pakastettuna rauhoittava, ilman pakastusta kiihdyttävä	- tiskikoneen kestävä - voi pakastaa - rauhoittaa koiraa			Erinomainen TESTIVOITTAJA
Petsafe Sportsmen Barnacle	19,99	5	pakastettuna rauhoittava, ilman pakastusta kiihdyttävä	- tiskikoneen kestävä - voi pakastaa - rauhoittaa koiraa	- pienimmästä lokerosta ei tullut kaikki ruoka pois		Erinomainen TESTIVOITTAJA
Starmark Rubber Tuff Stump, koko L	12,45 (-50% ale)	3	rauhottava	- tiskikoneen kestävä - voi pakastaa - hauska muotoilu	- melko voimakas tuoksu saattaa ärsyttää - Lock&Block herkut pitää ostaa erikseen	Vesper	Hyvä
KONG Gyro	19,99	4	kiihdyttävä	- hauska ulkonäkö - lelu liikkuu hiljaisesti	- melko helppo aikuiselle koiralle	Egon	Erittäin hyvä
Busy Buddy Kibble Nibble Feeder Ball	14,95	2	erittäin kiihdyttävä	- helppo ja nopea avata, täyttää ja sulkea - tiskikoneen kestävä	- lelu avautuu koiran leikkiessä - lelu meni rikki testijaksolla - lelu kiinnosti vain vilkkaita koiria	Debbie	Tyydyttävä
Dog Pyramid	19,90	2	erittäin kiihdyttävä	- kestävä	- hidas täyttää - kova meteli lelun osuessa seiiniin tai huonekaluihin - lelu kiinnosti vain vilkkaita koiria	Pulmu	Tyydyttävä
L&B Spin-a-Treat	12,90	5	koirasta riippuen rauhoittava tai kiihdyttävä	- kestävä - pallo yleensä mieluisa flatille		Sirkku	Erittäin hyvä
Aktiivointimatto	18,99	6	rauhottava	- monikäyttöinen - voi pestä pyykinpesukoneessa	- maton suikaleet lähtevät helposti irti - liian helppo aikuiselle koiralle	Wiljo	Hyvä
Nami Kätkö	3,00	6	rauhottava	- edullinen - mieluisa koirille myös tavallisena vetoleluna	- saattaa nirhautua rikki innokkaassa naminetsinnässä	Mozart	Erittäin hyvä
Bouncy Bone	11,90 (-50% ale)	0			- voimakas tuoksu ärsyttää - namit pitää ostaa erikseen - ei kiinnostanut testaajakoiria		TESTIHÄVIÄJÄ

Kasvattajailmoitukset

Sileäkarvaisia noutajia
metsästykseen ja harrastuksiin

Kennel Biehkan

Jori Saastamoinen, 040 5020644
jori.saastamoinen@gmail.com
kennelbiehkan.weebly.com

Blackpepoon

www.blackpepoon.com

Tarja Kolkka, Valkeala
040 706 6659
blackpepoon@gmail.com

www.dantaran.com

Dantaran

flatcoated retrievers

Laura Rajakallio
Kunnarilantie 55
02740 Espoo
050 535 6926

laura.rajakallio@gmail.com www.dantaran.com

Kennel Finnflats

Tuula Ehrman
0400 699 197
tuulaehrman@gmail.com

Heidi Vainio
0400 822 110
heidivainio@merityo.fi

www.finnflats.com

Flat i 50 år – Flatti 50 vuotta!

FLATTS kennel

Benita Björklund
Sandövägen 99, Östensö
68910 BENNÄS - PÄNNÄINEN
050 586 2128

flatts.kennel@multi.fi
www.flattskennel.weebly.com

FLAT POWER

FLATCOATED RETRIEVERS

Au ja Kimmo Vorobjev - Marianne Forsell www.flatpower.com

Huntstars

Training home of Flatcoated Retrievers
Siltänselkäentie 7177, Pöytäjärvi, 01300
Eura, Finland
040 5020644
www.huntstars.fi

Kennel Kevätniityn

Ann Leskinen / Pietarsaari / 050-338 3562 / ann.l@luukku.com

Kasvattajailmoitukset

– Sileäkarvaisia noutajia kaveriksi metsälle ja harrastuksiin –

Minna Latva, Noutajantie
20780 Kaarina
puh: 0400 842 998
majakkasaaren@gmail.com
majakkasaaren.wixsite.com/flatit

Kennel Mei Dan
Sileäkarvaiset noutajat
näyttöön ja käyttöön
vuodesta 1997

.....

Nada Sandberg / Förby, Salo
040 7277922 / www.meidan.fi

Metsänpeiton kennel

<http://metsanpeiton.wixsite.com/metsanpeitonkennel>

KENNEL NINJATÄHDEN
FLATCOATED RETRIEVERS

Satu Marins
Vehkaiapale
P. 0400 415515
satu.marins@hotmail.com
www.ninjatahden.com

www.facebook.com/ninjatahden
IG: ninjatahden

Morrini Retrievers

Riitta Niemelä
Långvik
Kirkkonummi
040-7091133
riitta@morrini.net
www.morrini.net

KENNEL NOANARKIN

kaija.leinonen@noanarkin.com
www.noanarkin.com

Kasvattajaboxit vuodelle 2020

Kasvattajailmoitukset Flattiviestiin 15€/nro tai 40€/vuosi (4 nroa). Boxin koko 88x50 mm.

Varaa paikkasi ensi vuodelle! Flattiviesti nro 1/2020 ilmestyy 21.2.2020. Aineistot Flattiviestin toimitukseen 20.1. mennessä.

Voit käyttää vuoden 2019 kasvattajaboxia, lähettää uuden valmiin boxin tai lähetä vain haluamasi teksti ja kuva/logo, niin taitamme sinulle valmiin ilmoituksen, josta saat vedoksen hyväksyttäväksesi ennen painoa.

Aineistot osoitteeseen: flattiviesti@gmail.com. Lähetä varauksen/aineiston mukana myös maksukuitti.

Flattiviesti aikataulu 2020

Seuraava Flattiviesti, nro 1/2020, ilmestyy 21.2.
Lehteen tulevat aineistot pyydämme lähettämään
osoitteeseen flattiviesti@gmail.com 20.1. mennessä.

Kuvamateriaalia lehden käyttöön voi toimittaa myös kuva-
pankkien kautta. Tekstiedostot rtf- tai doc/docx-muodossa.
Kuvien resoluutio 300 dpi ja jpg-, pdf- tai tif-muodossa.
Matalaresoluutioiset kuvat menevät printissä suttuisiksi,
emme voi valitettavasti niitä käyttää. Jos olet epävarma
kuvien/aineistojen laadusta, ota yhteyttä Flattiviestin toimi-
tukseen ja katsotaan yhdessä materiaalit kuntoon.

Flattiviesti aikataulu 2020:

- 1/2020 ilmestymispv 21.02., aineistot 20.01.
- 2/2020 ilmestymispv 06.05., aineistot 03.04.
- 3/2020 ilmestymispv 25.09., aineistot 24.08.
- 4/2020 ilmestymispv 11.12., aineistot 09.11.

©Nina Viluksela

MUISTOISSA SIGGE

*Juokse vapaana,
sielun veljeni!
Kiitokset elämästäsi.*

Ikävöiden

Virpi ja Markku, Risto, Rita Flatts.

*Kaija-kasvattaja sekä kennel Noanarkin suku ja Siggen jälkeläiset.
Laaja koirakavereiden ja ystävien joukko.*

*EE VMVA
Noanarkin
Gobius Niger*

*12.12.2007 –
17.10.2019*

Valioilmoitukset

Valiopala on jäsenille ilmainen. Lähetä kuva ja ilmoitustiedot lehden aineistopäivään mennessä osoitteeseen: flattiviesti@gmail.com. Lehteen nro 1/2020 tulevat valioilmoitukset viimeistään 20.1.

Lähetä painokelpoinen, rajaamaton kuva jpg-muodossa. Kuvan tulee olla mahdollisimman suuri (300 dpi, vähintään 1 Mt). Matalaresoluutioiset kuvat menevät printissä suttuisiksi, emmekä voi niitä valitettavasti käyttää.

Lähetä valiokoirasta kuvan lisäksi seuraavat tiedot:

- koiran sukupuoli
- koiran tittelit + virallinen nimi
- rekisteritunnus ja syntymäaika
- koiran isän tittelit + virallinen nimi
- koiran emän tittelit + virallinen nimi
- koiran kasvattajan nimi
- koiran omistajan nimi
- ko. valioarvoon vaadittavat tulokset: pvm, paikka ja tuomari
- voit ilmoittaa myös koiran korkeimman tuloksen muista lajeista, esim. nome-B ALO1, toko ALO1

Pidätämme oikeuden siirtää valioilmoituksen julkaisun seuraavaan lehteen. Kansainväliset valionarvot julkaistaan vasta vahvistamisen jälkeen.

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI24755/13, s. 22.3.2013
FI KVA Blackpicks Hurricane

i. Batzi 's Knock Out, e. Allt Om Turbulence

Kasvattaja: Tuula Rajala
Omistajat: Kari Halla-aho ja Pirjo Tahvola

Nome-B VOII:

14.07.2018, Vimpeli, Jouni Vimpeli
20.07.2019, Siikalatva, Taru Hiltunen
22.09.2019, Tornio, Anders Gustafsson

NKMI:

10.10.2019, Pihtipudas, Vesa Turunen

Näyttely: 16.06.2018, Reisjärvi, EH, Eeva Resko

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI40300/16, s. 29.6.2016
FI MVA Harvahampaan Next In Line

i: C.I.B C.I.E POHJ MVA FI MVA SE MVA(N) NO MVA EE MVA LV MVA LT MVA BALT MVA HeJW-11 JV-11 LVV-16
Almanza Barbour Goodiebag
e: FI MVA Harvahampaan Ingen-Inget-Inga

Kasvattaja: Mikko Saastamoinen
Omistajat: Riikka ja Jaakko Riissanen

SERTIT:

04.08.2018 Kuopio, Viveca Lahokoski
11.05.2019 Sulkava, Virpi Montonen
08.06.2019 Imatra, Goran Gladic

NOU1: 14.09.2019, Kontiolahti, Taija Varis

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI38591/16, s. 6.6.2016
FI MVA Heilurihännän Sparkling Tiger

i: C.I.B C.I.E FI MVA FI TVA EE MVA LV MVA EE VMVA SE TVA EEVV-17 LTVV-18 EEVV-18 BALTVV-18 LVVV-19
Fowl Reed's Blackpool
e: FI MVA Heilurihännän Wood Anemone

Kasvattajat: Kirsi Nieminen, Asko Nieminen
Omistaja: Riina Mutanen

NOU1: 08.10.2017, Laukaa, Mika Toskala

SERTIT:

24.02.2019, Nurmes, Paula Rekiranta
14.04.2019, Kitee, Madsen Jessie Borregaard
07.07.2019, Tuusniemi, Jaana Hartus

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry jäsenasiat ja tilitiedot

Jäsenasiat

www.flatti.net/jarjesto/jasenasiat

Jäsenenä saat yhdistyksen jäsenlehteen, Flattiviestin kotiisi neljä kertaa vuodessa sekä etusijan yhdistyksen järjestämiin kokeisiin, koulutuksiin ja tapahtumiin.

©Anna Mirafabi

Jäsenmaksut 2020

- Varsinainen jäsen 25€
- Perhejäsen 6€ (ei omaa lehteä)
- Pentuejäsen 10€
- Liittymismaksu 5 € (ei koske pentuejäseniä)

Kasvattaja-alennukset

Kasvattaja saa 10% alennuksen ostaessaan Tarvikemyynnistä Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n pentuvälityksessä oleville pennuille tarvikkeet pentupakettiin (pilli, pillinauha, dummy, talutin).

Kasvattajan liittäessä uudet pennun omistajat pentuejäseniksi, saa uusi jäsen lahjakortin, jolla saa 10% alennuksen ensimmäisestä Tarvikemyynnin ostosta.

Osoitteenmuutokset

www.flatti.net/jarjesto/jasenasiat/osoitteenmuutos

Ilmoita osoitteenmuutos järjestön nettisivulla tai sähköpostitse jäsenihteerille: jasenasiat@flatti.net.

Kuvapankki

www.flatti.net/flattiviesti/kuvapankki

Flattiviestin toimituksella on kuvapankki, jonne voi ladata flattikuvia rotujärjestön käyttöön (Flattiviesti, nettisivut, facebook). Julkaistuissa kuvissa mainitaan kuvaajan nimi.

Tilitiedot

OKOYFIHH

Tarvikemyynti: FI45 5620 0920 4247 35

Jäsenmaksut: FI23 5620 0920 4247 43

Yleistili (näyttely, nome ja muut): FI28 5620 0920 4247 50

©Mira Maria Pyhälähti

Flattien NOME-rinki 2020

Hae mukaan NOME-rinkiin, jos....

- sinulla on flatti, jolla on tulos vähintään NOME-B alokasluokasta
- tähtäimessäsi siintää metsästyskokeiden ylemmät luokat
- olet motivoitunut ja innokas tulemaan NOME-ringin järjestämiin koulutuksiin.

NOME-rinki järjestää eri kouluttajien (esim. Esa Valkonen, Tarja Tuhola) vetämiä koulutuksia eri puolella Suomea kevään ja kesän aikana n. kerran kuukaudessa. Ensimmäinen koulutus on 28.-29.3.

Rinkiin valitaan hakemusten perusteella mukaan 12 koirakkoa. Liitä vapaamuotoiseen hakemukseen ainakin seuraavat tiedot: koirasi nimi, ikä ja parhaat NOME- ja WT-tulokset. Kerro myös millaisia tavoitteita teillä on ja mitkä ovat mielestäsi teidän vahvuudet ja heikkoudet. Hakuaika on vuoden 2019 loppuun saakka. Ilmoitukset NOME-rinki paikoista lähetetään 15.2 mennessä.

Hakemukset ja tiedustelut:
flattinomerinki@gmail.com

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n yhteystiedot

HALLITUS 2019

Puheenjohtaja

Mari Mamia
Stor-Rösintie 66, 01150 Söderkulla
p. 050 4586770, puheenjohtaja@flatti.net

Varapuheenjohtaja

Marjut Sirén
Espoo, p. 050 4116245

Sihtööri (ei hallituksen jäsen)

Tanja Aunela
Iiriskuja 18A, 20320 Turku
p. 0400 939076, sihtööri@flatti.net

Anne Haverinen
Paltamo, p. 044 3601152
kennelregalerazza@gmail.com

Nina Onufriew
p. 041 4331959
nina.onufriew@gmail.com

Piia Piiparinen
Koria, p. 040 8314848, flatti87@gmail.com

Tomi Nieminen
Elimäki, p. 041 4907122
tomi.jere.nieminen@gmail.com

Aija Laakso
Paimio, p. 0400 594491
aija.tommila@raide.info

Varajäsenet

Raisa Hartikainen
Kolari, p. 040 7547760
raisaharti@gmail.com

Miia Koski
Porvoo, p. 050 4582157
koski_miia@outlook.com

TOIMIHENKILÖT 2019

Taloudenhoitaja

Marjatta Eivola
Vaahterakuja 2 D 11, 21250 Masku
p. 050 5543183
marjatta.eivola@gmail.com

Jäsensihtööri

Heidi Vainio
Leikluodontie 130, 23310 Taivassalo
p. 0400 822110
jasenasiat@flatti.net

Tarvikemyynti

Heidi Vainio
Leikluodontie 130, 23310 Taivassalo
p. 0400 822110
tarvike@flatti.net

Pentuvälittäjä

Hanna Hujanen
p. 040 5789523
pentu@flatti.net

Pentuvälittäjä

Sanna Lahtinen
p. 040 7310831
pentu@flatti.net

Kiertopalkinnot

Sari Hagström
p. 0400 514215
flatti.kiertopalkinnot@gmail.com

Webmaster

Markku Kastepohja
p. 040 6650566
webmaster@flatti.net

Varainhankinnan koordinaattori

Miia Koski, p. 050 4582157
koski_miia@outlook.com

ALUEYHTEYSHENKILÖT

Kaakkois-Suomi: Tiina Sudensalmi
p. 040 5156133, sudensalmi@kolumbus.fi

Kainuun alue:

Anne Haverinen, p. 044 3601152
kennelregalerazza@gmail.com

Keski-Suomi (Jyväskylä):

Mika Toskala, p. 040 5649053
mika.toskala@elisanet.fi

Keski-Suomi (Jämsä):

Riitta Koivisto
p. 040 5446697, riitta.koivisto@gmail.com

Keski-Suomi (Mäntän seutu):

Janne Järvinen, p. 050 3778880
janne68jarvinen@gmail.com

Oulun alue:

Henna Mikkonen
p. 044 5400609, hennamik@gmail.com

Pirkanmaa:

Tarja Tuhola
p. 040 5151932, vilpputuhola@yahoo.com

Rovaniemi:

Jarmo Vaarala
p. 040 8218392, jarmo.vaarala@ramk.fi

Satakunta:

Maija Jokela
p. 040 4120392, maija.jokela@pori.fi

Savon seutu:

Aleksi Rauhanen, p. 040 5279097
aleksi.rauhanen@gmail.com

Uusimaa:

Nina Onufriew
p. 041 4331959, nina.onufriew@gmail.com

Vaasan alue:

Heidi Troberg
p. 040 5365174, trobergheidi@gmail.com

Varsinais-Suomi:

Mia Jaakola-Siimes
p. 050 3764517, mia@maahismaen.com

TOIMIKUNNAT 2019

FLATTIVIEСТИ

flattiviesti@gmail.com

Päätoimittaja:

Mari Mamia
Toimitussihtööri: Jaana Kontto
Taitto: Elisa Pekki

Valiointitoimikunta:

Tanja Mattila, flatti.valiot@gmail.com

JALOSTUSTOIMIKUNTA

jalostus@flatti.net

Puheenjohtaja:

Kirsi Nieminen
p. 0400 641866, kirsi@kennelheilurihännän.fi

Sihtööri:

Tuula Niva
p. 040 5045165, tuulaniva@gmail.com

Jäsenet:

Laura Rajakallio, Anne Kolsi,
Jenni Juvén, Riitta Niemelä, Miia Suppanen

MEJÄ-TOIMIKUNTA

meja@flatti.net

Puheenjohtaja:

Miia Koski
p. 050 4582157, koski_miia@outlook.com

Sihtööri:

Liisa Keränen
p. 040 5921296, liisam@kolumbus.fi

Jäsenet:

Mari Mamia, Marko Saarni,
Joonas Laakso

NOME-TOIMIKUNTA

Puheenjohtaja:

Minsu Rauramo
p. 0400 429949, nome@flatti.net

Jäsenet:

Heli Pitkälä, Vesa Turunen,
Marko Mikkilä, Emmi Kiviluoma, Laura Ranki

NOUTAJAKOIRAJÄRJESTÖJEN

YHTEISTYÖTOIMIKUNTA

Mari Mamia (varsinainen jäsen)

Minsu Rauramo (varajäsen)

NÄYTTELYTOIMIKUNTA

nayttely@flatti.net

Puheenjohtaja:

Piia Piiparinen
p. 040 8314848, flatti87@gmail.com

Sihtööri:

Nina Skyttä
p. 0400 435 737, nina@skoude.com

Jäsenet:

Satu Marins, Tomi Nieminen,
Anni Vornanen, Katja Korhonen, Liisa Jyväskylä,
Tanja Mattila

PK-YHTEYSHENKILÖ

Camilla Peura

p. 050 4071862, camilla.peura@gmail.com

ULKOMUOTOTUOMARITOIMIKUNTA

Puheenjohtaja:

Riitta Niemelä
p. 040 7091133, riitta@morrini.net

Jäsenet:

Kirsi Nieminen,
Katja Korhonen

COOKED WITH NATURAL INGREDIENTS
in
Vårgårda

 BOZITA

ROBUR

SWEDISH FUNCTIONAL QUALITY

Bozita Robur on Ruotsissa valmistettu superfunktionaalinen koiranruoka. Luonnollisista raaka-aineista valmistettu korkealuokkainen ravinto vahvistaa kehon omia toimintoja. Kun haluat antaa koirallesi parhaat mahdolliset edellytykset - täytä sen kuppi aterialla joka on täynnä luonnon omaa voimaa.

www.bozita.fi